

การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรส

นางสาว จัสมิน สุวรรณชีพ

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษาและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-17-0759-2

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION BEHAVIOR FOR REDUCING SPOUSE CONFLICT RESOLUTION

Miss Jusmin Suwannacheep

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Art in Speech Communication
Department of Speech Communication and Performing Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-17-0759-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรส
โดย นางสาวจัสมิน สุวรรณชีพ
ภาควิชา วาทยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รศ. ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รศ .ดร. อรวรรณ ปิรันธน์โอวาท)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศิริชัย พงษ์วิชัย)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จัสมีน สุวรรณชีพ : การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรส.
(COMMUNICATION BEHAVIOR FOR REDUCING SPOUSE CONFLICT RESOLUTION.)
อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อรวรรณ ปิลาภนโหวาท ,234 หน้า.ISBN

การวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรส มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้ง และระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร ตลอดจนสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร การจัดการกับความขัดแย้ง และระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ตามลำดับ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งแบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น คู่สมรสคู่เดียวกันจำนวน 150 คู่ และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับคู่สมรสจำนวน 15 คู่

ผลการวิจัย พบว่า

1. คู่สมรสในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารสูง
2. ปัจจัยที่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรส คือ ระยะเวลาสมรส และ ระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร คือ อาชีพ และ จำนวนบุตร
3. พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย
4. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรส ได้แก่ ระยะเวลาสมรส อาชีพ และจำนวนบุตร ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรส คือ ระดับการศึกษา
5. คู่สมรสในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง
6. ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ได้แก่ ระยะเวลาสมรส ระดับการศึกษา และ จำนวนบุตร ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส คือ อาชีพ

ภาควิชา..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4385155028 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEYWORD :EFFECTIVE COMMUNICATION / CONFLICT MANAGEMENT / MARITAL SATISFACTION.

JUSMIN SUWANNACHEEP. COMMUNICATION BEHAVIOR FOR REDUCING SPOUSE CONFLICT RESOLUTION.

THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. ORAWAN PILANOWAD, Ph.D.

234 pp. ISBN

The proposes of this thesis were to study the level of effective communication , conflict management and level of marital satisfaction. The study also investigated the relationship among marital period ,the level of education , the couple’s occupation , and the number of children and the above mentioned variables. The survey mrrthod had been used to collect data in this study. The questionnaire was the main tool in the data collection process. Data was collected by way of accidental sampling numbering 150 couples. In-depth interview was also used to collect more intensive information from 15 couples.

The results of the study were as follows :

1. The majority of the couples had a high level of effective communication.
2. The factors that had impacted on the levels of spouse’s effective communication were marital period and the level of education whereas occupation and the number of children had no impact .
3. The main behavior that reduced the conflict of the couples was open- communication between them.
4. The factors that had an impact on conflict management were marital period ,occupation ,and the number of children whereas the level of education had no impact .
5. The majority of couples had a high level of marital satisfaction.
6. The factors that had an impact on marital satisfaction are marital period, the level of education ,and the number of children whereas occupation had no impact .

DEPARTMENT.....

STUDENT’S SIGNATURE.....

FIELD OF STUDY.....

ADVISOR’S SIGNATURE.....

ACADEMIC YEAR

CO-ADVISOR’S SIGNATURE.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร. อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆในการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ซึ่งไม่เพียงแต่การวิจัยในครั้งนี้ หากแต่อาจารย์ได้ให้ความเมตตาและประสิทธิประสาทความรู้แก่ศิษย์มาโดยตลอด อีกทั้ง ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ซึ่งประกอบด้วย รศ. ถิรพันธ์ อนุวัชศิริวงศ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะต่างๆ และรศ. ศิริชัย พงษ์วิชัย ที่กรุณาแนะนำและให้ความรู้ทางสถิติแก่ผู้วิจัย ซึ่งทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร. นงลักษณ์ ศรีอัญญาพร เจริญงามเป็นอย่างสูงที่แนะนำแนวทาง และเป็นผู้จุดประกายให้ผู้วิจัยได้ริเริ่มงานวิจัยฉบับนี้ อาจารย์เป็นผู้วางรากฐาน และได้มอบความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานวิจัย รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ประจำภาควิชาวาทวิทยาทุกท่านมา ณ ที่นี้ด้วย ศิษย์รู้สึกซาบซึ้ง และดีใจที่ได้เข้ามาศึกษาในสาขาวิชาวาทวิทยาแห่งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจ โดยเฉพาะในยามที่ลูกท้อแท้ ขอขอบคุณคุณจูน แจ็ค และทุกคนในครอบครัวสุวรรณชีพ นอกจากนี้ ขอขอบคุณ คุณวิชัย เหล่าเจริญพรกุล สำหรับกำลังใจ ความเข้าใจ และความห่วงใยที่มีให้เสมอมา

ขอขอบคุณคุณผานิต และ คุณปอรัชฌ์ สำหรับมิตรภาพที่ดีตลอดสองปีที่ได้รู้จักกัน และจะยังคงดำเนินต่อไปในอนาคต ขอขอบคุณคุณณานิษฐ์ คุณณัฐพงษ์และคุณจันทริจิรา สำหรับกำลังใจและคำปรึกษาที่มีให้เสมอมา รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อนๆภาควิชาวาทวิทยาที่น่ารักทุกคน

ท้ายที่สุด งานวิจัยฉบับนี้ไม่อาจเสร็จสมบูรณ์ลงได้ หากว่าไม่มีข้อมูลอันมีค่ายิ่ง ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ที่สละเวลาและยินดีให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่งานวิจัยในครั้งนี้ และเนื่องจากทุนวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ปัญหาคำถามวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างคู่สมรส.....	7
แนวความคิดเรื่องการสื่อสารระหว่างคู่สมรส.....	9
แนวความคิดเรื่องความขัดแย้งระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในชีวิตสมรส และการจัดการ กับความขัดแย้ง.....	16
แนวความคิดเกี่ยวกับความรักความอบอุ่นในครอบครัว.....	27
การจำแนกประเภทของคู่สมรส.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
รูปแบบการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การทดสอบเครื่องมือ.....	41
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ.....	42
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะประชากร	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมการสื่อสารที่ลดความขัดแย้งของคู่สมรส.....	52
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
การสรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	182
ข้อจำกัดในงานวิจัย.....	191
ข้อเสนอแนะ.....	216
รายการอ้างอิง.....	219
ภาคผนวก.....	225
ภาคผนวก ก	
จดหมายชี้แจง.....	226
แบบสอบถาม.....	227
ภาคผนวก ข	
แบบสัมภาษณ์.....	234
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	235

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงลักษณะประชากร จำแนกตามอายุ ระยะเวลาสมรส ระยะเวลาคบหากัน ก่อนสมรส และจำนวนบุตร.....	45
ตารางที่ 1.1 แจกแจงระยะเวลาสมรส	46
ตารางที่ 1.2 แจกแจงจำนวนบุตร.....	47
ตารางที่ 1.3 แสดงลักษณะประชากร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	48
ตารางที่ 1.4 แสดงลักษณะประชากร จำแนกตามอาชีพหลัก.....	49
ตารางที่ 1.5 แสดงลักษณะประชากร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	50
ตารางที่ 1.6 แสดงลักษณะของครอบครัว.....	51
ตารางที่ 2.1 แสดงคะแนนและค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่าง.....	52
ตารางที่ 2.2 แสดงระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรส.....	53
ตารางที่ 2.3 แสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรส.....	54
ตารางที่ 3.1 แสดงความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารและระยะเวลาสมรส.....	56
ตารางที่ 3.2 แสดงความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารและระดับการศึกษา.....	57
ตารางที่ 3.3 แสดงความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารและอาชีพ.....	58
ตารางที่ 3.4 แสดงความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารและจำนวนบุตร.....	59
ตารางที่ 3.1.1 แสดงความแตกต่างของระยะเวลาสมรสแต่ละกลุ่มและประสิทธิภาพในการสื่อสาร ของคู่สมรส.....	61
ตารางที่ 3.1.2 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาและประสิทธิภาพในการสื่อสาร ของคู่สมรส.....	63
ตารางที่ 4.1 แสดงความแตกต่างระหว่าง ระยะเวลาสมรส กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร....	65
ตารางที่ 4.2 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร....	67
ตารางที่ 4.3 แสดงความแตกต่างระหว่าง อาชีพ กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร.....	69
ตารางที่ 4.4 แสดงความแตกต่างระหว่างจำนวนบุตรกับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร.....	70
ตารางที่ 4.1.1 แสดงความแตกต่างระหว่าง การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอและระยะเวลาสมรส.....	72
ตารางที่ 4.1.2 แสดงความแตกต่างระหว่าง การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน และระยะเวลาสมรส.....	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.1.3 แสดงความแตกต่างระหว่างการเป็นผู้ฟังที่ดีและระยะเวลาสมรส.....	74
ตารางที่ 4.1.4 แสดงความแตกต่างระหว่างการเข้าใจความหมายร่วมกัน และระยะเวลาสมรส.....	76
ตารางที่ 4.1.5 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และระยะเวลาสมรส.....	77
ตารางที่ 4.2.1 แสดงความแตกต่างระหว่างการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอและอาชีพของคู่สมรส....	78
ตารางที่ 4.2.2 แสดงความแตกต่างระหว่างการเปิดเผยตนเองระหว่างกัน และอาชีพของคู่สมรส...	79
ตารางที่ 4.2.3 แสดงความแตกต่างระหว่างการเป็นผู้ฟังที่ดีและอาชีพของคู่สมรส.....	80
ตารางที่ 4.2.4 แสดงความแตกต่างระหว่างการเข้าใจความหมายร่วมกัน และอาชีพของคู่สมรส....	81
ตารางที่ 4.2.5 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และอาชีพของคู่สมรส.....	82
ตารางที่ 4.3.1 แสดงความแตกต่างระหว่างการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอและระดับการศึกษาของ คู่สมรส.....	83
ตารางที่ 4.3.2 แสดงความแตกต่างระหว่างการเปิดเผยตนเองระหว่างกัน และระดับการศึกษา ของคู่สมรส.....	84
ตารางที่ 4.3.3 แสดงความแตกต่างระหว่างการเป็นผู้ฟังที่ดีและระดับการศึกษาของคู่สมรส.....	85
ตารางที่ 4.3.4 แสดงความแตกต่างระหว่างการเข้าใจความหมายร่วมกัน และระดับการศึกษาของ คู่สมรส.....	86
ตารางที่ 4.3.5 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และระดับการศึกษาของคู่สมรส.....	87
ตารางที่ 4.4.1 แสดงความแตกต่างระหว่างการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอและจำนวนบุตรของคู่สมรส	88
ตารางที่ 4.4.2 แสดงความแตกต่างระหว่างการเปิดเผยตนเองระหว่างกันและจำนวนบุตรของคู่สมรส	89
ตารางที่ 4.4.3 แสดงความแตกต่างระหว่างการเป็นผู้ฟังที่ดีและจำนวนบุตรของคู่สมรส.....	90
ตารางที่ 4.4.4 แสดงความแตกต่างระหว่างการเข้าใจความหมายร่วมกัน และจำนวนบุตรของ คู่สมรส.....	91
ตารางที่ 4.4.5 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และจำนวนบุตรของคู่สมรส.....	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 5.1 แสดงการพูดคุยและปรึกษาหารือกัน.....	93
ตารางที่ 5.2 แสดงการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว.....	94
ตารางที่ 5.3 แสดงการเลือกปรึกษาผู้ใด เมื่อมีปัญหาขึ้นในครอบครัว.....	95
ตารางที่ 5.4 แสดงวิธีที่คู่สมรสใช้แก้ไขความขัดแย้ง.....	96
ตารางที่ 5.5 แสดงวิธีที่คู่สมรสเห็นว่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด.....	97
ตารางที่ 5.6 แสดงระยะเวลาที่คู่สมรสใช้แก้ไขความขัดแย้ง.....	98
ตารางที่ 5.7 แสดงเรื่องที่คู่สมรสมักขัดแย้งกัน.....	99
ตารางที่ 5.8 แสดงระดับความขัดแย้งในชีวิตสมรส.....	100
ตารางที่ 5.9 แสดงสาเหตุที่คู่สมรสมักขัดแย้งกัน.....	101
ตารางที่ 5.10 แสดงสาเหตุที่คู่สมรสสามารถแก้ไขความขัดแย้งไปได้.....	102
ตารางที่ 5.11 แสดงความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้.....	103
ตารางที่ 5.12 แสดงความขัดแย้งที่รุนแรงถึงขั้นต้องการแยกทางกัน.....	104
ตารางที่ 6.1.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของ ภรรยา.....	109
ตารางที่ 6.1.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของ สามี.....	110
ตารางที่ 6.1.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา.....	111
ตารางที่ 6.1.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของสามี.....	112
ตารางที่ 6.1.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของ ภรรยา.....	113
ตารางที่ 6.1.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของ สามี.....	114
ตารางที่ 6.1.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา.....	115
ตารางที่ 6.1.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี.....	116
ตารางที่ 6.1.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรสกับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ภรรยาเห็นว่า ใช้ได้ผลดีที่สุด.....	117

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 6.1.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรสกับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่สามีเห็นว่า ใช้ได้ดีที่สุด.....	118
ตารางที่ 6.1.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง ของภรรยา.....	119
ตารางที่ 6.1.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง ของสามี.....	120
ตารางที่ 6.1.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของ ภรรยา.....	121
ตารางที่ 6.1.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของ สามี.....	122
ตารางที่ 6.1.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรส ของภรรยา.....	123
ตารางที่ 6.1.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรส ของสามี.....	124
ตารางที่ 6.2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของ ภรรยา.....	125
ตารางที่ 6.2.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของสามี	126
ตารางที่ 6.2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผู้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา.....	127
ตารางที่ 6.2.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผู้แก้ไขความขัดแย้งของสามี.....	128
ตารางที่ 6.2.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของ ภรรยา.....	129
ตารางที่ 6.2.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของ สามี.....	130
ตารางที่ 6.2.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา	131
ตารางที่ 6.2.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี...	132

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 6.2.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ภรรยาเห็นว่า ได้ผลดีที่สุด.....	133
ตารางที่ 6.2.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่สามีเห็นว่า ได้ผลดีที่สุด.....	134
ตารางที่ 6.2.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง ของภรรยา.....	135
ตารางที่ 6.2.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง ของสามี.....	136
ตารางที่ 6.2.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของ ภรรยา.....	137
ตารางที่ 6.2.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของ สามี.....	138
ตารางที่ 6.2.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับของความขัดแย้งของภรรยา	139
ตารางที่ 6.2.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับของความขัดแย้งของสามี..	140
ตารางที่ 6.3.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับการปรึกษาพูดคุยกับคู่สมรสของภรรยา.....	141
ตารางที่ 6.3.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับการปรึกษาพูดคุยกับคู่สมรสของสามี.....	142
ตารางที่ 6.3.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของภรรยากับผู้แก้ไขความขัดแย้งในครอบครัว.....	143
ตารางที่ 6.3.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของภรรยา.....	144
ตารางที่ 6.3.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของภรรยา.....	145
ตารางที่ 6.3.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของสามี.....	146
ตารางที่ 6.3.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา.....	147
ตารางที่ 6.3.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี.....	148
ตารางที่ 6.3.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ภรรยาเห็นว่าได้ผลดีที่สุด	149
ตารางที่ 6.3.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่สามีเห็นว่าได้ผลดีที่สุด	150
ตารางที่ 6.3.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา...	151
ตารางที่ 6.3.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี.....	152

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 6.3.13	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา.....	153
ตารางที่ 6.3.14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี.....	154
ตารางที่ 6.3.15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา	155
ตารางที่ 6.3.16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี.....	156
ตารางที่ 6.4.1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับการพูดคุยปรึกษา กับคู่สมรสของภรรยา	157
ตารางที่ 6.4.2	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับการพูดคุยปรึกษา กับคู่สมรสของสามี...	158
ตารางที่ 6.4.3	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา.....	159
ตารางที่ 6.4.4	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของสามี.....	160
ตารางที่ 6.4.5	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของ ภรรยา.....	161
ตารางที่ 6.4.6	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของสามี.	162
ตารางที่ 6.4.7	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา.....	163
ตารางที่ 6.4.8	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี.....	164
ตารางที่ 6.4.9	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ภรรยาเห็นว่าได้ ผลดีที่สุด.....	165
ตารางที่ 6.4.10	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่สามีเห็นว่าได้ ผลดีที่สุด.....	166
ตารางที่ 6.4.11	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของ ภรรยา.....	167
ตารางที่ 6.4.12	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของ สามี.....	168
ตารางที่ 6.4.13	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา..	169
ตารางที่ 6.4.14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี....	170
ตารางที่ 6.4.15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรส ของภรรยา.....	171

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 6.4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรส ของสามี.....	172
ตารางที่ 7.1 แสดงระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส.....	173
ตารางที่ 7.2 แสดงระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่าง.....	174
ตารางที่ 7.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส.....	175
ตารางที่ 8.1 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสและระยะเวลาสมรส ของคู่สมรส.....	177
ตารางที่ 8.2 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสและระดับการศึกษา ของคู่สมรส.....	178
ตารางที่ 8.3 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสและอาชีพของคู่สมรส.....	179
ตารางที่ 8.4 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสและจำนวนบุตรของ คู่สมรส.....	180
ตารางที่ 9 แสดงผลของความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพการสื่อสารและปัจจัยทางลักษณะประชากร	187
ตารางที่ 10 แสดงผลของความสัมพันธ์ของการจัดการความขัดแย้งและปัจจัยทางลักษณะประชากร	190

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถาบันครอบครัวนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง จัดเป็นสถาบันแรกที่เป็นรากฐานของทุกสังคม หากว่าครอบครัวดีมีคุณภาพ ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติได้ เพราะบุคคลที่ได้รับการดูแลจากครอบครัวอย่างดี มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง ก็จะเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ไม่สร้างภาระให้สังคม และยังช่วยพัฒนาสังคมนั้นๆ อีกด้วย ดังนั้น การสร้างและพัฒนาครอบครัวจึงเป็นเรื่องใหญ่ เพราะความล้มเหลวของครอบครัว ถือได้ว่าเป็นความล้มเหลวเบื้องต้นของประเทศชาติ ซึ่งในปัจจุบันหลายฝ่ายที่รับผิดชอบได้ตระหนักถึงความสำคัญของสถาบันครอบครัว ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 ได้กำหนดมาตรการที่จะพัฒนาและเสริมสร้างความมั่นคงของครอบครัวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยให้เหตุผลว่า “ครอบครัวเป็นกุญแจสำคัญในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาสังคม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการแห่งชาติ, แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535 – 2539)

สามีและภรรยาเป็นจุดเริ่มต้นของสัมพันธภาพที่สำคัญที่สุดในครอบครัว เพราะถ้าหากความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยามีความรักใคร่เข้าใจซึ่งกันและกัน พยายามปรับตัวเข้าหากัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ตลอดจนรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในครอบครัวร่วมกัน ย่อมทำให้ครอบครัวนั้นราบรื่นและมั่นคง แต่ในทางตรงกันข้าม หากสามีภรรยามีสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกัน ขาดความเข้าใจ ไม่รักใคร่ปรองดองกันและขาดความรับผิดชอบร่วมกันแล้ว ย่อมเกิดความขัดแย้งกัน อยู่เสมอ อันอาจทำให้ครอบครัวต้องแตกสลายลง หรือถ้าไม่ถึงกับแตกสลายก็จะทำให้ครอบครัวขาดความสุข ซึ่งนำไปสู่ปัญหาสังคมในที่สุด

สามีและภรรยาย่อมมีความขัดแย้งกันบ้างเป็นเรื่องธรรมดา แต่จะไม่ใช่เรื่องธรรมดาเลย ถ้าคู่สามีภรรยาจะมีความขัดแย้งกันบ่อยๆ และปล่อยให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้รับการแก้ไข ปรึษาความเข้าใจกัน เรื่องธรรมดาก็จะไม่ธรรมดา อาจจะมีทวีความรุนแรง นำไปสู่ปัญหาที่รุนแรงใน

ครอบครัวได้ (สุพัตรา สุภาพ : 2539 ,62) ทั้งนี้ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมักเริ่มต้นจากการขาดทักษะในการสื่อสารของคู่สมรส โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถานการณ์ที่เกิดการโต้เถียงกันซึ่งอาจนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวได้ ปัญหาดังกล่าวเกิดจากการขาดทักษะในการโต้แย้งอย่างมีประสิทธิภาพ การขาดความนับถือในตนเอง ขาดทักษะในการใช้คำพูด ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในครอบครัว เช่น ความยากจน และสถานการณ์การสื่อสารในขณะนั้น เช่น ความตึงเครียดในการสื่อสาร

การจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management) จึงเป็นสิ่งสำคัญที่คู่สมรสต้องนำมาใช้เพื่อให้ครอบครัวดำเนินต่อไปได้และวิธีที่จะจัดการความขัดแย้งต่างๆให้ลดน้อยลงหรือหมดไปได้ คือ การสื่อสารที่ดีและมีประสิทธิภาพ การนำความขัดแย้งมาพูดคุยกันหรือโต้แย้งโดยใช้เหตุผล การไม่ปกปิดความขัดแย้งหรือเก็บไว้ใใจ การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอและเป็นไปอย่างเปิดเผย รวมถึงการเป็นผู้ฟังที่ดี จะช่วยให้สามารถหาทางแก้ไขปัญหาได้ในที่สุด

ชีวิตสมรสจะเป็นสุขได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ และพฤติกรรมการสื่อสารก็เป็นปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่ง ในการสร้างและแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ ตลอดจนการรักษาความสัมพันธ์ให้ราบรื่นและดำเนินไปด้วยดี ทั้งนี้ คู่สมรสเองต่างมาจากสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ภูมิหลังของครอบครัวที่หล่อหลอมให้แต่ละคนมีอุปนิสัย ความคิด ทศนคติ ค่านิยม ความเชื่อที่ต่างกันออกไป รวมไปถึงความแตกต่างระหว่างเพศ ดังนั้น คู่สมรสที่มีความสุขและความมั่นคงในชีวิตสมรสนั้น จะต้องมีการสื่อสารระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยแต่ละฝ่ายสามารถเปิดเผยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อารมณ์ และความรู้สึก หลีกเลียงหรือร่วมมือกันขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ตลอดจนการรับฟังอีกฝ่ายหนึ่ง

ปัจจุบันนี้ปัญหาการหย่าร้างมีอัตราสูงมากขึ้นและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากสถิติอัตราการหย่าร้างในประเทศไทยปี พ.ศ. 2530-2541 เพิ่มจากจำนวน 31,068 คู่ เป็น 67,551 คู่ โดยคิดเป็นอัตราเพิ่มขึ้นจาก 8.3 ในปี 2530 เป็น 20.8% ในปี 2541 (สัดส่วนการหย่าร้าง ,การสาธารณสุขไทย พ.ศ.2530-2541) จากปัญหาดังกล่าวจึงเกิดข้อสงสัยขึ้นว่า เหตุใดคู่สมรสบางคู่จึงมีชีวิตที่ประสบความสำเร็จ มีความสุขในชีวิตสมรส ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยกันยาวนาน ตลอดจนสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆและแก้ปัญหาความขัดแย้งในชีวิตสมรสให้ผ่านพ้นไปได้ และทำไมบางคู่จึงล้มเหลวในชีวิตสมรส

ดังนั้น จึงน่าสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างคู่สมรสที่จะลดความขัดแย้งในชีวิตสมรส เนื่องจากความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ในทุกๆ ความสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกัน แต่การที่จะจัดการกับความขัดแย้งนั้นต้องอาศัยการสื่อสารเข้ามาช่วยแก้ไข ทั้งนี้ การสื่อสารเป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์ของมนุษย์ หากไม่มีการสื่อสารย่อมไม่มีความสัมพันธ์เกิดขึ้น และยิ่งความสัมพันธ์มีความใกล้ชิดมากเท่าใด ความสำคัญของการสื่อสารก็ยิ่งมากขึ้นไปด้วย ผลของการศึกษาในครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาและสถาบันครอบครัวที่ดีขึ้น อันจะส่งผลไปสู่การพัฒนาสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร
- 2 เพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับประสิทธิภาพในการสื่อสาร
- 3 เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร
- 4 เพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรส
- 5 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร
- 6 เพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร และความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ปัญหานำวิจัย

- 1 ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
- 2 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร เป็นอย่างไร
 - 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร เป็นอย่างไร
 - 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร เป็นอย่างไร
 - 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร เป็นอย่างไร
 - 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร เป็นอย่างไร

- 3 ลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
- 4 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรส เป็นอย่างไร
 - 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
- 5 ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร
- 6 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 6.4 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็น อย่างไร

สมมติฐานในการวิจัย

- 1 ลักษณะประชากรที่ต่างกันจะมีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่แตกต่างกัน
- 2 ลักษณะประชากรที่ต่างกันจะมีวิธีการจัดการกับความขัดแย้งที่แตกต่างกัน
- 3 ลักษณะประชากรที่ต่างกันจะมีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรสที่ลดหรือขจัดความขัดแย้งในชีวิตสมรส ข้อมูลได้มาจากการตอบแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์ โดยเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่สามีภรรยา ไม่ว่าจะจดทะเบียนสมรสหรือไม่ก็ตาม และปัจจุบันยังคงใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน โดยจะทำการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นเขตที่มีอัตราการหย่าร้างสูงที่สุด โดยในปี 2542 เขตกรุงเทพมหานครมีคู่หย่าร้างถึง 11,804 คู่ จากคู่สมรสที่หย่าร้างทั่วประเทศ 66,245 คู่ (ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2542)

นอกจากนี้ผู้วิจัยเห็นว่า การที่จะประเมินนั้น ข้อมูลที่ได้ต้องมาจากทั้งสองฝ่าย คือสามีและภรรยา มิใช่จากฝ่ายใดเพียงฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่สามีภรรยา กัน เพื่อจะได้ประเมินพฤติกรรมการสื่อสารตามความเป็นจริงมากที่สุด และเพื่อให้ผลการวิจัยที่ได้มีความเที่ยงตรง จึงกำหนดว่าต้องเป็นคู่สามีภรรยาที่มีเชื้อชาติไทย และนับถือศาสนาเดียวกัน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

พฤติกรรมการสื่อสาร หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์ใดๆ เพื่อสื่อความหมาย โดยอาศัยกระบวนการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ ระวังกัน ทั้งในเชิงวัจนภาษาและอวัจนภาษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันของคู่สมรส

ประสิทธิภาพของการสื่อสาร หมายถึง การที่คู่สมรสสื่อสารระหว่างกันเข้าใจได้ตรงกัน การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ การเปิดเผยตนเองระหว่างคู่สมรส การเป็นผู้ฟังที่ดี ความเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจกัน ทั้งนี้ รวมถึงความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้ง และความพึงพอใจการสื่อสารของคู่สมรสด้วย (รายละเอียด ดู ในบทที่ 2)

ความขัดแย้งในชีวิตสมรส หมายถึง ความคิดหรือการแสดงออกในเรื่องต่างๆที่ไม่สามารถตกลงกันได้ ความไม่เห็นพ้องต้องกัน โดยมีระดับของความรุนแรงแตกต่างกัน และความขัดแย้งที่ไม่ได้รับการแก้ไข จะนำไปสู่การทำลายความสัมพันธ์ของคู่สมรสได้

พฤติกรรมการณ์สื่อสารที่ลดความขัดแย้ง หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกซึ่งสัญลักษณ์ใดๆ เพื่อสื่อความหมาย ทั้งในเชิงวัจนภาษาและอวัจนภาษา โดยมุ่งที่จะแก้ไขหรือบรรเทาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีของกลุ่ม ตลอดจน ให้ชีวิตสมรสดำเนินต่อไปได้

ความพึงพอใจในชีวิตสมรส หมายถึง การปรับตัวเข้ากันได้ดี ความเป็นหนึ่งเดียวกัน มีความสุข และคุณภาพชีวิตสมรสที่ดี โดยปราศจากความกดดัน โดยในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นศึกษาความ พึงพอใจในด้านการสื่อสารระหว่างคู่สมรส

คู่สมรส หมายถึง ชายและหญิงที่ใช้ชีวิตร่วมกันเป็นครอบครัวโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือตามจารีตประเพณี หรือตามพัตินัย มีความผูกพันกันและมีความสัมพันธ์ทางพัตินัยในฐานะของคู่สมรส

ระยะเวลาการสมรส หมายถึง จำนวนปีที่คู่สมรสใช้ชีวิตร่วมกันมาจนถึงปัจจุบัน

จำนวนบุตร หมายถึง จำนวนบุตรที่มีกับคู่สมรสคนปัจจุบัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1 เพื่อได้แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์สื่อสารที่ลดความขัดแย้งในชีวิตสมรส ทั้งทางด้านทฤษฎีและการวิจัย อันจะเป็นแนวทางในการศึกษาและวิจัยการสื่อสารระหว่างคู่สมรสต่อไป
- 2 เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ไขพฤติกรรมการณ์สื่อสารสำหรับผู้ที่จะสมรส และผู้ที่สมรสแล้ว ตลอดจนนำมาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องพฤติกรรมสื่อสารที่ลดความขัดแย้งของคู่สมรสครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีแนวคิด ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาศึกษา เพื่อประกอบการทำแบบสอบถาม และอภิปรายผลดังต่อไปนี้

- 1 แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างคู่สมรส
- 2 แนวความคิดเรื่องการสื่อสารระหว่างคู่สมรส
- 3 แนวความคิดเรื่องความขัดแย้งระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในชีวิตสมรส และการจัดการกับความขัดแย้ง
- 4 แนวความคิดเกี่ยวกับความรักความอบอุ่นในครอบครัว
- 5 การจำแนกประเภทของคู่สมรส
- 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- **แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างคู่สมรส**

ประสิทธิภาพของการสื่อสาร (Effective Communication) เป็นปัจจัยหลักที่สำคัญมากในการรักษาความสัมพันธ์ของคู่สมรสให้ดำเนินและพัฒนาต่อไปด้วยดี ประสิทธิภาพของการสื่อสารหมายถึง กระบวนการแลกเปลี่ยนความคิด อารมณ์ และความเชื่อ โดยใช้วัจนภาษาและอวัจนภาษา ซึ่งฝ่ายหนึ่งสามารถเปิดเผยความรู้สึกนึกคิด และทำให้อีกฝ่ายพึงพอใจ

Stinnett และ Walters (1983) สรุปว่า ประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างคู่สมรสนั้นประกอบไปด้วย

- 0 การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การที่คู่สมรสต่างพูดคุย ปรึกษาหารือกันในเรื่องต่างๆ อยู่เสมอ เปิดโอกาสให้แต่ละฝ่ายได้แสดงความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความต้องการของตน
- 0 การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน ได้แก่ การแสดงให้เห็นถึงตัวตนที่แท้จริงของตนต่อคู่สมรส รวมถึง การเปิดเผยความรู้สึก ความต้องการที่ชัดเจนตรงตามรู้สึกที่แท้จริง

- 0 **การเป็นผู้ฟังที่ดี** ได้แก่ การพร้อมที่จะรับฟังปัญหา ยินดีรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน โดยไม่ขัดหรือแสดงความไม่สนใจ รวมทั้งไม่พยายามจะประเมินอีกฝ่ายหนึ่งว่าผิดหรือถูก
- 0 **ความเข้าใจความหมายตรงกัน** ได้แก่ การที่ทั้งสองฝ่ายต่างรับรู้และเข้าใจความหมายที่ต้องการจะสื่อสารกันได้อย่างถูกต้องและชัดเจน
- 0 **ความเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจกัน** ได้แก่ การพูดจาหรือแสดงออกให้คู่สมรสอีกฝ่ายรับรู้ถึงความรัก และความเข้าใจ สนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ดีต่อกัน

นอกจากนี้ Stinnett (1983) พบว่า ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพในการสื่อสาร คือ การสื่อสารทางอ้อม (Indirect Communication) ซึ่งวิธีการสื่อสารทางอ้อมนี้ใช้กันมากระหว่างสามีภรรยาในสังคมปัจจุบัน เนื่องจาก เมื่อคู่สมรสขาดความไว้วางใจ หรือไม่สามารถเรียนรู้บทบาทของอีกฝ่ายหนึ่งได้ถูกต้อง หรือไม่ทราบความคาดหวังของอีกฝ่ายหนึ่ง จึงทำให้ผู้ส่งสารเกิดความสงสัย กลัวถูกปฏิเสธ และกลัวจะเสียหน้า ดังนั้น จึงใช้การสื่อสารทางอ้อมแทน แต่วิธีนี้อาจเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความไม่พึงพอใจในชีวิตสมรส หรือสร้างความขัดแย้งขึ้นได้ หากผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าใจความหมายไม่ตรงกัน มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส เพราะหากเกิดความไม่เข้าใจกันบ่อยๆ ชีวิตสมรสย่อมไม่มีความสุข หากคู่สมรสไม่เรียนรู้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับคู่สมรสของตน คู่สมรสจะต้องเรียนรู้ความคาดหวังของกันและกันและให้ความไว้วางใจกัน ให้อิสระกัน ยอมรับซึ่งกันและกัน ก็จะทำให้การสื่อสารเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น การเรียนรู้วิธีการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

คู่สมรสที่ประสบความสำเร็จและมีความสุขในชีวิตสมรสนั้นจะมีการสื่อสารระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ Bahr (1989) กล่าวว่าคู่สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะมีทักษะในการสื่อสารมากกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรส และงานวิจัยของ Moore, 1983 (อ้างถึงโดยฉันทจิต จริยจรรุญโรจน์) สนับสนุนว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสนั้นต้องประกอบด้วยสัมพันธภาพที่มีพื้นฐานของเสรีภาพระหว่างคู่สมรส การรับรู้ต่อสิ่งดีของกันและกัน การร่วมมือร่วมใจกันของคู่สมรส และการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งประสบการณ์ต่างๆที่สนับสนุนให้เกิดปัจจัยต่างๆดังกล่าว

ดังนั้น การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพจึงมีผลต่อคุณภาพชีวิตสมรส การสื่อสารที่ดีจะก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน การไว้วางใจต่อกัน ความห่วงใยเอาใจใส่กัน และรวมถึง

การให้อภัยกันด้วย การสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่คู่สมรสจะนำมาใช้ในการจัดการและแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นให้หมดไปได้

ในการศึกษาเรื่องพฤติกรรมสื่อสารที่ลดความขัดแย้งของคู่สมรสจึงใช้แนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างคู่สมรสเพื่อเป็นกรอบในการศึกษาว่าคู่สมรสแต่ละคู่มือมีการสื่อสารระหว่างกันอย่างไร และการสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด รวมถึงความแตกต่างของลักษณะประชากรมีผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรสหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้ เนื่องจากการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของความขัดแย้งในชีวิตสมรส ในขณะที่การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยจัดการและแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นให้หมดสิ้นไปได้ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งปัญหาคำถามวิจัยไว้ดังนี้

ปัญหาคำถามวิจัยข้อที่ 1 ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

ปัญหาคำถามวิจัยข้อที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารเป็นอย่างไร

● แนวความคิดเรื่องการสื่อสารระหว่างคู่สมรส (Marital Communication)

การสื่อสารระหว่างคู่สมรส (Marital Communication) เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนภาวะเชิงจิตวิสัย เช่น ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ และความคาดหวัง โดยอาศัยวัจนภาษาและอวัจนภาษารวมทั้งมีสัญลักษณ์ร่วมกัน รับรู้และเข้าใจในความหมายเดียวกัน ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญของการรักษาความสัมพันธ์ให้คงไว้ได้อย่างต่อเนื่องและยังช่วยสร้างความเป็นเอกภาพ

ทั้งนี้ พบว่า การสื่อสารในชีวิตสมรสมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ และความมั่นคงในชีวิตสมรส โดยมีการศึกษาเรื่องการสื่อสารของคู่สมรสมากมาย ซึ่งเริ่มมาจากความสนใจว่าในการสื่อสารของคู่สมรสทั้งทางวัจนภาษาและอวัจนภาษานั้น มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจและความมั่นคงในชีวิตหรือไม่ เพียงใด โดยงานวิจัยของ Kathryn Dindia และ Mary Anne Fitzpatrick (1986) ซึ่งได้ศึกษาการสื่อสารในชีวิตสมรสในด้านความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Marital Satisfaction Approach) ซึ่งเกี่ยวข้องกับระดับความพอใจในความสัมพันธ์ รวมทั้งการรับรู้ ปฏิสัมพันธ์ และพฤติกรรมของคู่สมรส ซึ่งสรุปได้ดังนี้

- ความพึงพอใจในชีวิตสมรส (Marital Satisfaction)

ความพึงพอใจในชีวิตสมรส หมายถึง การปรับตัวเข้ากันได้ดี มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน มีความสุข และคุณภาพชีวิตสมรสที่ดี โดยปราศจากความกดดัน (Dindia and Fitzpatrick,1986) ได้มีการศึกษา อย่างแพร่หลายในขอบเขตของการสมรส โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา (conjugal relationship) หนึ่งในเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับและนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ Locke-Wallace Marital Inventory ซึ่งได้ออกแบบมาเพื่อพิจารณา ลักษณะที่แตกต่างกันของการสื่อสารในคู่สมรสที่มีความสุขกับคู่สมรสที่ไม่มีความสุข

ในงานวิจัยเกี่ยวกับ “แบบแผนการสื่อสารของคู่สมรส” ของ Navran ,1967 (Dindia and Fitzpatrick ;138-139) พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสและการสื่อสารที่ดีนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.80 โดยระบุว่าคู่สมรสที่มีการปรับตัวเข้าหากันได้ดีนั้นจะมีการโต้แย้งกันในประเด็นที่สำคัญ อีกทั้ง มีการพูดคุยเรื่องที่เป็นส่วนตัวระหว่างคู่สมรสอยู่เสมอ มีการใช้สัญลักษณ์ที่เข้าใจร่วมกันมากกว่า มีการขัดจังหวะการสื่อสารของคู่สมรสอีกฝ่ายน้อยกว่า และมักจะใช้การสื่อสารในเชิงอวัจนภาษาต่อกันเสมอ

Narvan (1967) ได้ศึกษาแบบสังเกตการณ์เพื่อแสดงให้เห็นถึงการสร้างข้อมูลที่รายงานด้วยตนเอง (self-report) และแยกความถี่ของพฤติกรรมการสื่อสารที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งจะ ทำให้เห็นความแตกต่างของการสมรสที่มีความสุขและที่ไม่มีความสุข ทั้งนี้ พบว่าคู่สมรสที่มีความสุขจะมีพฤติกรรม การสื่อสารระหว่างกัน ดังนี้

- 1 พูดคุยกันมากกว่า
- 1 แสดงความเข้าใจในคำพูดของคู่สมรสมากกว่า
- 1 สื่อสารกันในเรื่องที่ยาวกว่า
- 1 พร้อมที่จะสื่อสารกันได้ตลอดเวลา
- 1 ไวต่อการรับรู้ความรู้สึกของคู่สมรสมากกว่า
- 1 มีภาษาที่มีความหมายระหว่างกันเป็นส่วนตัว
- 1 มีการใช้อวัจนภาษาที่แสดงถึงความรักต่อกัน หรือแสดงความพอใจหรือเห็นด้วยกับอีกฝ่าย

นอกจากนี้ คู่สมรสที่มีความสุขในชีวิตสมรส มีแนวโน้มที่จะใช้วิธีแก้ไขปัญหามาในทางบวก และประนีประนอมกัน พยายามหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง โดยเปลี่ยนไปคุยเรื่องอื่น การใช้อารมณ์ขัน และการยอมรับในความคิดเห็นของอีกฝ่ายหนึ่ง มีการสนับสนุนและให้กำลังใจกันอยู่เสมอ ตัวอย่างเช่น มักกล่าวถึงคู่สมรสของตนในแง่บวก แสดงความเห็นพ้องกับคู่สมรส เป็นต้น คู่สมรสที่มีความสุขจะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคู่สมรสแต่ละฝ่ายให้ดีขึ้น และสามารถแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรสต่ออีกฝ่ายหนึ่งได้อย่างสะดวกใจ และมักใช้ถ้อยคำที่แสดงความเห็นด้วยมากกว่าการไม่เห็นด้วยในการสนทนากับคู่สมรส

ส่วนคู่สมรสที่ไม่มีความสุข พบว่า มีพฤติกรรมในการแก้ปัญหาร่วมกันน้อย และการแลกเปลี่ยนเรื่องราวระหว่างกันก็น้อยกว่า นอกจากนี้ เมื่อเกิดความขัดแย้งจะมีระยะเวลาที่ยาวนานกว่า และมีแนวโน้มว่าจะตีความหมายของสารที่คู่สมรสสื่อออกมาในแง่ลบมากกว่าเจตนาที่แท้จริงของผู้พูด โดยทั่วไป คู่ที่ไม่มีความสุขในชีวิตสมรสจะแสดงพฤติกรรมในเชิงลบต่ออีกฝ่ายหนึ่งและมีการแสดงอวัจนภาษาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ มีงานวิจัยของ Noller, 1982 (Dindia and Fitzpatrick; 139) ที่พบว่า คู่ที่ไม่มีความสุขในชีวิตสมรสจะมีการสื่อสารอย่างไม่สอดคล้องกัน ทั้งคำพูดที่ใช้ น้ำเสียง และการแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง กล่าวคือ ในความสัมพันธ์ของคู่สมรสที่ไม่มีความสุขนั้น แสดงความไม่สอดคล้องกันระหว่างการแสดงออกและน้ำเสียงอย่างชัดเจน ตัวอย่างที่พบมากคือ ภรรยาจะยิ้มขณะที่กำลังพูดกับสามีด้วยน้ำเสียงในเชิงลบ ในขณะที่สามีแสดงสีหน้าปกติขณะที่พูดกับภรรยาด้วยน้ำเสียงในเชิงลบ

สิ่งที่สำคัญมากกว่าความถี่ของการแสดงพฤติกรรมของแต่ละฝ่าย ในการแยกแยะคู่สมรสที่มีความสุขและคู่สมรสที่ไม่มีความสุข คือ สารหรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสที่แสดงออก ผลของการทดลองที่ใช้คู่สมรสจำนวน 30 คู่ โดย Gottman และคณะ (1977) ระบุว่า ความแตกต่างประการสำคัญคือ รูปแบบของพฤติกรรมระหว่างคู่สมรสที่มีความทุกข์กับคู่ที่ไม่มีความทุกข์ โดยคู่สมรสที่มีความทุกข์จะมีรูปแบบและโครงสร้างของปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คู่สมรสที่มีความทุกข์มักมีพฤติกรรมในเชิงลบตอบสนองซึ่งกันและกันมากกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความทุกข์ นอกจากนี้ คู่สมรสที่มีความทุกข์จะมีความสามารถที่ไม่เท่ากันอย่างมากในการคาดเดาพฤติกรรมของแต่ละฝ่าย และในชีวิตสมรสที่เป็นทุกข์นั้น สังเกตได้ว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมักจะแสดงอำนาจเหนืออีกฝ่ายหนึ่ง (Dindia and Fitzpatrick ; 139)

นอกจากนี้ งานวิจัยของ Richmond (1996) ได้ศึกษาถึงปริมาณการสื่อสารในคู่สมรส พบว่า คู่สมรสที่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะมีการสื่อสารระหว่างกันมากกว่าคู่สมรสที่ไม่มีความพอใจในชีวิตสมรส โดยที่การสื่อสารดังกล่าวมักจะเป็นเรื่องหรือประเด็นที่เฉพาะเจาะจง และการศึกษาของ Levinger และ Senn (1967) พบว่า การสื่อสารระหว่างคู่สมรสที่เป็นไปอย่างเปิดเผย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยคู่สมรสที่มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผยตนเองจะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่าคู่สมรสที่เปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองน้อยลงในขณะที่สื่อสาร

- คุณภาพชีวิตสมรส (Marital Quality)

การสื่อสารระหว่างคู่สมรสเป็นส่วนสำคัญของคุณภาพชีวิตสมรสและความมั่นคงในชีวิตสมรส โดยมีงานวิจัยของ Lewis และ Spanier, 1979 (อ้างถึงโดย Bahr) พบว่า คุณภาพชีวิตสมรสที่ดีเกี่ยวข้องกับการปรับตัวที่ดี การสื่อสารระหว่างคู่สมรสที่ดี การมีความสุขในชีวิตสมรสสูง การมีความพึงพอใจซึ่งกันและกัน การมีความขัดแย้งต่ำ การมีการประสานกันระหว่างคู่สมรสเป็นอย่างดี ซึ่งคุณภาพชีวิตสมรสในลักษณะดังกล่าวนี้อาจจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับการปฏิสัมพันธ์ของคู่สมรสว่าจะแสดงออกต่อกันได้ดีเพียงใด และคู่สมรสจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของการเป็นสามีภรรยาได้มากน้อยเพียงใดด้วย

จากการศึกษาของ Nicholas Stinnette (1983:27-28) ได้ให้แนวคิดว่าคุณสมบัติของครอบครัวที่มีคุณภาพนั้นมีอยู่ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1 การชื่นชมคุณค่าของคนในครอบครัว คุณสมบัติข้อนี้ที่มีความสำคัญมากที่สุดข้อหนึ่ง และในการค้นพบจากงานวิจัยที่คาดไม่ถึง พบว่า การชื่นชมคุณค่าต่อกันนี้แม้จะเป็นสิ่งที่กระทำได้ง่ายที่สุด แต่ว่ามันจะถูกมองข้ามไป ซึ่งความพึงพอใจ ชื่นชม และเห็นคุณค่าซึ่งกันและกันนั้นควรจะได้มีการแสดงออกอย่างชัดเจน โดยปกติ คนเรามีส่วนที่ดีในตัวอยู่มากมาย เมื่อคนในครอบครัวแสดงความรู้สึก หรือการกระทำว่ามีความพึงพอใจในกันและกัน ตระหนักถึงคุณค่าซึ่งกันและกัน คุณสมบัติประการนี้เปรียบเสมือนพื้นฐานของความอบอุ่นและความ

มันคงของครอบครัว อีกทั้ง ยังช่วยหล่อหลอมสมาชิกของสังคมให้มีทัศนคติในแง่ดีต่อสังคม ส่วนรวมอีกด้วย

- 1 **การมีเวลาอยู่ร่วมกัน** หมายถึง การที่สมาชิกในครอบครัวได้ร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ และเป็นกิจกรรมที่ทุกคนเต็มใจและพึงพอใจ มิใช่เพราะถูกบังคับหรือโดยบังเอิญ กิจกรรมดังกล่าว ได้แก่ การรับประทานอาหารร่วมกันอย่างพร้อมหน้า เล่นกีฬา ไปเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ หรือ อาจมีงานอดิเรกอยู่ร่วมกัน เป็นต้น
- 2 **การมีพันธะต่อความสุขและสวัสดิภาพของครอบครัวร่วมกัน** คือ คนในครอบครัวต้องมีหน้าที่ส่งเสริมให้สมาชิกคนอื่นได้รับความสุขและมีสวัสดิภาพที่ดี เป็นการห่วงใยกันและกัน อย่างแท้จริง ในชีวิตประจำวันทุกวันนี้ ทุกคนวุ่นวายกับการทำงานหรือการเรียนของแต่ละคน ไม่ค่อยมีเวลาว่าง แม้ในครอบครัวที่มีคุณภาพก็ประสบกับปัญหานี้ด้วยเช่นกัน แต่ว่าทุกคนในครอบครัวจะมานั่งลงพร้อมหน้าและเล่าสู่กันฟังถึงสิ่งที่ตนได้ทำหรือพบเจอมา วิธีนี้แสดงให้เห็นว่า โดยแท้จริงแล้วเวลาไม่ได้เป็นอุปสรรคของการห่วงใยสวัสดิภาพซึ่งกันและกัน
- 3 **การติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นอย่างดี** ครอบครัวที่มีคุณภาพจะมีวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันที่ดีมาก ครอบครัวทั่วไปที่มักมีปัญหา ก็เนื่องจากไม่มีเวลาพูดคุยกัน แต่ในครอบครัวที่มีคุณภาพจะติดต่อสื่อสารกันโดยตรง มีเวลาสำหรับพูดคุยปรึกษาหารือกันอยู่เสมอ สมาชิกในครอบครัวต่างเป็นผู้ฟังที่ดี และมีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ก็จะนำความขัดแย้งมาพูดคุยกัน ไม่ปกปิด ไม่เก็บไว้ในใจ แต่พยายามร่วมกันรับรู้ความรู้สึกของกันและกัน และพยายามเลือกวิธีแก้ไขที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน
- 4 **การมีศรัทธาต่อศาสนา** พบว่าในครอบครัวที่มีคุณภาพ ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดก็ตาม สมาชิกในครอบครัวจะมีความศรัทธาต่อศาสนานั้นในระดับสูง และมักจะมีกิจกรรมทางศาสนา ร่วมกัน เช่น ไปโบสถ์ทุกวันอาทิตย์ หรือเข้าวัดฟังเทศน์ร่วมกัน เป็นต้น การที่คนในครอบครัวมีศรัทธาต่อศาสนา จะทำให้มีสติ มีความอดทนต่อกัน มีการให้อภัยต่อผู้อื่น ระวังความโกรธได้เร็ว และรู้จักที่จะช่วยเหลือผู้อื่นในสังคมซึ่งเป็นพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมโดยส่วนรวม
- 5 **การมีความสามารถในการจัดการกับวิกฤติการณ์ในครอบครัวได้ดี** เป็นการป้องกันปัญหาสังคมได้ดีทางหนึ่ง กล่าวคือ ครอบครัวที่มีคุณภาพจะมีวิธีการที่ดีในการแก้ไขปัญหา หรือกอบกู้สถานการณ์ที่วิกฤติให้กลับคืนสู่สภาพดีได้ดังเดิม ถึงแม้ว่าการประสบปัญหาความทุกข์ยากจะเป็นธรรมชาติของทุกคน แต่ครอบครัวที่มีคุณภาพจะจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้ดี แม้ในความยากลำบากอย่างที่สุดก็ตาม คนในครอบครัวจะมีความมั่นใจและไว้วางใจต่อกัน

ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ร่วมกันต่อสู้กับปัญหาจนคลี่คลายได้ในที่สุด แทนที่จะทำถอยหรือแตกแยกกันไปคนละทาง

จากแนวคิดดังกล่าว หากคู่สมรสนำไปประยุกต์ปฏิบัติให้เข้ากับสถานการณ์และโอกาสที่เหมาะสมแล้ว ย่อมนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดี มีความสุขและความราบรื่นในการดำเนินชีวิตสมรส

- การปรับตัวในชีวิตสมรส (Marital Adjustment)

จากแนวคิดของBahr ที่กล่าวถึงเรื่องการปรับตัวในชีวิตสมรสนั้น ได้อ้างถึงแนวคิดที่ Burgess & Cottrell (1930) เคยเสนอไว้ว่าการปรับตัวในชีวิตสมรสนั้น ในแง่ของการประเมินจากประสบการณ์ชีวิตโดยทั่วไป ประกอบไปด้วย

- 0 ความเห็นที่สอดคล้องกันระหว่างคู่สมรส เกี่ยวกับเรื่องต่างๆที่ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญ
- 0 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม และมีความสนใจร่วมกัน
- 0 การแสดงออกถึงความรัก ความเชื่อถือและไว้วางใจต่อกันอย่างเปิดเผย
- 0 การมีเรื่องมีเรื่องที่ต้องบ่น หรือมีความคับข้องใจกันน้อย
- 0 การมีความรู้สึกโดดเดี่ยว อ้างว้าง หงุดหงิดหรือมีความทุกข์ใจน้อย

นอกจากนี้ Judson T. Landis และ Mary G. Landis ,1968 (อ้างถึงโดย Bahr) ได้เสนอแบบแผนของการปรับตัวในชีวิตสมรส 3 ประการ คือ

- 0 **การปรับตัวเข้าหากันอย่างอ้อมอ่วย (Compromise)** ใช้ความประนีประนอมต่อกัน คู่สมรสจะเกิดความพอใจและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน สร้างความรู้สึกมั่นคง อีกทั้งยังเป็น การแสดงความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัวอีกด้วย
- 0 **การปรองดองกัน (Accommodation)** โดยที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดยอมลงให้อีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อ ความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว คู่สมรสต้องไม่มีทิฐิ และไม่ต่อต้านกัน พยายามร่วมมือกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แม้ว่า ในบางครั้งคู่สมรสอาจมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปบ้าง แต่ว่าต้องมีเป้าหมายร่วมกัน

- 0 **ความขัดแย้งหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน(Hostility)** คู่สมรสแต่ละฝ่ายอาจสร้างความตึงเครียด โดยไม่ยอมยืดหยุ่น ยึดความต้องการของตนแต่ฝ่ายเดียว ทำให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกัน เพื่อระบายอารมณ์หรือความรู้สึกออกมา ซึ่งในทางที่เป็นผลดี เมื่อกลับมาคืนดีกัน อาจทำให้ คู่สมรสเข้าใจกัน เห็นอกเห็นใจกัน และรักกันมากขึ้น แต่ในทางกลับกัน ก็เป็นการเสี่ยงต่อ ความแตกแยกได้ หากไม่เข้าใจกันและไม่ร่วมมือกัน

โสภา ซปิลมันน์ และคณะ (2534 ;62-63) กล่าวว่า การปรับตัวเป็นรากฐานสำคัญของ ครอบครัวที่จะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว การปรับตัวไม่ใช่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้นที่ต้องปรับ แต่ต้องร่วมมือกันทั้งสองฝ่ายเพื่อเลือกแนวทางที่เหมาะสม ความรักและความเข้าใจซึ่งกันและกัน ที่ จะช่วยประคับประคองชีวิตคู่ให้ยืนนาน ระยะเวลาทั้งคู่จะพยายามปกปิดความประพฤติที่แท้จริงของ ตัวเอง แต่หลังจากนั้น แต่ละฝ่ายจะมีความรู้สึกผิดหวังในสิ่งที่คาดหวัง เพราะเหตุการณ์หรือความเป็น จริงได้แปรผันไป เช่น บุคลิกบางอย่างที่ฝ่ายหนึ่งไม่เคยชินและเห็นว่าเป็นปัญหา แต่อีกฝ่ายหนึ่งไม่ เห็นความจำเป็นที่จะต้องแก้ไขหรือแก้ไขไม่ได้ จึงจำเป็นต้องยอมรับความบกพร่องของกันและกัน และ ให้อภัย ไม่คิดว่าสิ่งนั้นเป็นจุดสำคัญของชีวิต ไม่พยายามไปเน้นสิ่งที่เป็นปมด้อยของเขา ควร ให้อภัย และยกย่องกันตามสมควร การเปลี่ยนแปลงต่างๆซึ่งทั้งคู่คิดว่าคงจัดการได้อย่างเรียบร้อย แต่ความเป็นจริง อาจไม่เป็นอย่างนั้นเสมอไป เมื่อรักกันใหม่ๆชายหญิงจะมองข้ามสิ่งเล็กน้อยๆ คิดว่า แต่งงานแล้วคงจะเปลี่ยนนิสัยเขาได้ ถ้าคิดอย่างนั้นคงต้องเตรียมใจพบกับความผิดหวังและยอมรับ สภาพความเป็นจริง เพื่อความผาสุกของครอบครัว

ดังนั้น จากแนวความคิดและงานวิจัยที่กล่าวมา จึงสามารถสรุปได้ว่า การสื่อสารเป็น องค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการรักษาและดำเนินชีวิตสมรสต่อไปได้ เพราะว่าทั้งความพึงพอใจ ในชีวิตสมรส คุณภาพชีวิตสมรส การปรับตัวในชีวิตสมรส ความสุขในชีวิตสมรส รวมทั้งความมั่นคง ในชีวิตสมรสจะเกิดขึ้นได้นั้น ก็ต้องมาจากการสื่อสารที่ดีระหว่างคู่สมรสทั้งสิ้น

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จึงใช้แนวคิดเรื่องการสื่อสารระหว่างคู่สมรส ทั้งในด้านความ พึงพอใจในชีวิตสมรส คุณภาพชีวิตสมรส และการปรับตัวในชีวิตสมรส เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษา และพิจารณาว่าพฤติกรรมสื่อสารของคู่สมรสแต่ละคู่มีลักษณะอย่างไรบ้าง คู่สมรสมีความพึง พอใจต่อลักษณะการสื่อสารระหว่างกันในระดับใด และความแตกต่างทางลักษณะประชากรมีผลต่อ พฤติกรรมสื่อสารระหว่างคู่สมรสหรือไม่ อย่างไร โดยผู้วิจัยได้ตั้งปัญหาคำถามไว้ ดังนี้

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 ลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของกลุ่มสมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับ วิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรส

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 5 ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของกลุ่มสมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับ ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร

- **แนวคิดเรื่องความขัดแย้งระหว่างบุคคล (Interpersonal Conflict)**

ความขัดแย้งระหว่างบุคคล หมายถึง ความไม่เห็นพ้องต้องกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน ความขัดแย้งส่วนใหญ่มีรากฐานมาจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทั้งนี้ Charles Watking (Littlejohn ; 275) ได้เสนอการวิเคราะห์เงื่อนไขที่สำคัญของความขัดแย้ง ในนิยามเชิงปฏิบัติ ดังนี้

- 5 ความขัดแย้งต้องมีบุคคลอย่างน้อยสองฝ่าย ซึ่งสามารถสร้างความขัดแย้งนั้นเกิดขึ้น
- 5 ความขัดแย้งเกิดขึ้นเนื่องจากการเกิดความต้องการเหมือนกันในวัตถุประสงค์ แต่วัตถุประสงค์นั้นไม่อาจได้รับร่วมกันได้
- 5 แต่ละฝ่ายที่เกิดความขัดแย้ง มีการกระทำที่เป็นทางเลือกที่เป็นไปได้ 4 อย่าง คือ
 - 5.0 ได้รับวัตถุประสงค์ที่ต้องการร่วมกัน
 - 5.0 ยุติความขัดแย้ง
 - 5.0 สร้างการต่อต้านฝ่ายตรงข้าม
 - 3.4 ติดต่อสื่อสารบางประการกับฝ่ายตรงข้าม
- 5 แต่ละฝ่ายที่มีความขัดแย้งอาจมีค่านิยมหรือระบบการรับรู้ที่แตกต่างกัน
- 5 แต่ละฝ่ายมีทรัพยากรที่อาจจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงอันเนื่องจากการนำทางเลือกของการกระทำไปประยุกต์ใช้
- 5 ความขัดแย้งจะจบสิ้นก็ต่อเมื่อแต่ละฝ่ายมีความพึงพอใจในผลของการชนะ หรือสูญเสีย

- ความขัดแย้งในชีวิตสมรส (Marital Conflict)

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ความขัดแย้งในชีวิตสมรสนั้นเป็นเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ แต่คู่สมรสจะสามารถรักษาชีวิตสมรสให้ดำเนินต่อไปได้นั้น ขึ้นอยู่กับคู่สมรสทั้งสองฝ่ายว่าจะสามารถตั้งสติและร่วมมือกันแก้ไขความขัดแย้งนั้นให้หมดไปหรือลดความรุนแรงของความขัดแย้งให้เหลือน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม คู่สมรสบางคู่ที่ไม่สามารถแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เมื่อสะสมมากขึ้นๆ ในที่สุดก็เป็นที่สาเหตุที่ทำให้ทำลายชีวิตสมรสลงได้

การเรียนรู้และเข้าใจปัญหาหรือความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรสจะช่วยให้คู่สมรสสามารถแก้ไขและจัดการกับความขัดแย้งเหล่านั้นได้ดีขึ้น คู่สมรสต้องตระหนักว่า แม้ว่าความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่สามารถแก้ไขได้ บุคคลย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งค่านิยม ทัศนคติ หรือภูมิหลัง ดังนั้น เป็นเรื่องปกติที่สามีภรรยาอาจมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันบ้าง คู่สมรสย่อมไม่เห็นพ้องตรงกันไปหมดทุกเรื่อง และคู่สมรสที่มีเหตุผลต้องไม่คาดหวังว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะต้องมีความคิดเห็นที่เหมือนกับตนเองเสมอไป คู่สมรสจำเป็นจะต้องประเมินว่าควรจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อปฏิสัมพันธ์ในชีวิตสมรสอย่างไร เพื่อสร้างความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ความขัดแย้งนั้น ไม่เพียงแต่จะมีผลเสียต่อชีวิตสมรสด้านเดียว ในทางกลับกัน ความขัดแย้งก็มีผลดีอยู่ด้วย ซึ่งขึ้นอยู่กับคู่สมรสว่าจะนำมาใช้ในทางใด ซึ่ง Health และ Bryant(1992) ได้สรุปประโยชน์และโทษของความขัดแย้งไว้ ดังต่อไปนี้

○ ประโยชน์ของความขัดแย้ง

เมื่อกล่าวถึงความขัดแย้ง เราจะมองว่าเป็นสิ่งไม่ดีและพยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม นักจิตวิทยาและผู้ให้คำปรึกษาชีวิตสมรสได้สรุปว่า ประโยชน์ของความขัดแย้ง มีดังนี้

- 0 บรรเทาความตึงเครียด ความขัดแย้งเป็นประโยชน์และมีผลดีต่อสภาพจิตใจ โดยช่วยลดความรู้สึกที่อัดอั้นอยู่ในใจ รวมทั้งความเป็นศัตรูต่อกันลงได้ เมื่อความรู้สึกด้านลบถูกแสดงออกมาอย่างเปิดเผย จะช่วยผ่อนคลายความเครียดหรือความเก็บกดภายในบุคคลออกมาได้
- 0 ลดความซุ่นเคืองใจ พฤติกรรมบางอย่างของคู่สมรสอาจสร้างความรู้สึกด้านลบให้เกิดขึ้นได้ การเปิดเผยความรู้สึกด้านลบออกมา จนอาจเกิดความขัดแย้งขึ้นนั้น เป็นการระบายความรู้สึกไม่พอใจ และช่วยลดความซุ่นเคืองใจลงไปได้

- 0 ชี้ให้เห็นปัญหา ความขัดแย้งช่วยชี้ชัดว่าปัญหาในชีวิตสมรสที่แท้จริงคืออะไร ความขัดแย้งช่วยเปิดเผยประเด็นปัญหาที่แท้จริง ดังนั้น จึงสามารถตัดประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องทิ้งไป และยังขจัดความเข้าใจผิดลงได้ เมื่อปัญหาที่แท้จริงชี้ชัดออกมา คู่สมรสทั้งสองฝ่ายจะได้ไตร่ตรองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง และช่วยเพิ่มโอกาสในการแก้ไขปัญหายากให้ลุล่วงไปได้
- 0 เพิ่มความเข้าใจซึ่งกันและกันของคู่สมรส ความขัดแย้งให้ประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากช่วยพัฒนาความเข้าใจระหว่างกัน และทำให้ตระหนักถึงคุณค่าซึ่งกันและกัน
- 0 ทำให้เห็นคุณค่าของความสัมพันธ์ คู่สมรสบางคู่ที่ผ่านช่วงเวลาของความขัดแย้งและความบาดหมางหรือความห่างเหินระหว่างกัน เมื่อผ่านช่วงเวลานั้นไปได้แล้ว จะช่วยให้ตระหนักถึงความรู้สึกดีต่อกันอีกครั้ง

○ ผลเสียของความขัดแย้ง

ผลลบของความขัดแย้งคือการทำลายความสัมพันธ์ ยิ่งไปกว่านั้น ความขัดแย้งที่ไม่สามารถแก้ไขได้ยังสร้างความกดดันและความไม่ลงรอยกันขึ้น ความขัดแย้งนำไปสู่การทำลายคุณค่าในตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึกทางด้านลบและเป็นสาเหตุของความห่างเหินระหว่างสามีภรรยา และผลที่เลวร้ายที่สุด คือนำไปสู่การหย่าร้างกัน

ในความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ดังเช่นความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรณานั้น ความขัดแย้งย่อมเกิดขึ้นได้เสมอ ส่วนการรักษาความสัมพันธ์ให้ดำเนินต่อไปได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการที่คู่สมรสแต่ละคู่จะจัดการกับความขัดแย้งนั้นๆ ได้ดีเพียงใด ทั้งนี้ มีผลการวิจัยที่สนับสนุนว่า ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ในความสัมพันธ์ของทุกคน โดย Galvin และ Bremmel, 1986 (อ้างถึงโดย Cox, 1999; 183-184) พบว่า ในคู่สมรสที่มีความสุข และคู่สมรสที่ไม่มีความสุขมีความขัดแย้งในชีวิตสมรสไม่แตกต่างกัน แต่ว่าคู่ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตสมรสนั้นเรียนรู้วิธีการรับมือกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและนำมาใช้พัฒนาความสัมพันธ์ให้ดีขึ้น ถ้าความขัดแย้งถูกปิดบังไว้จะนำไปสู่ความล้มเหลวที่จะปรับเปลี่ยนสถานการณ์ให้ดีขึ้นและเกิดการสะสมของความไม่เป็นมิตรขึ้น ซึ่งจะค่อยๆ ทำลายความสัมพันธ์ของคู่สมรสในที่สุด

- วงจรชีวิตสมรส (Marital life cycle)

ชีวิตสมรสจะมีการเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นตอนที่เรียกว่า วงจรชีวิตสมรส ซึ่งมีภารกิจหลายอย่างที่คู่สมรสต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนเพื่อให้ชีวิตสมรสเติบโตและพัฒนาไปได้อย่างเหมาะสม โดยวงจรนี้สามารถแบ่งได้เป็น 4 ระยะ (Nichols ,1988 อ้างถึงโดย อูมาภรณ์ ตรังคสมบัติ) ดังนี้

0. ระยะเริ่มสร้างครอบครัว (Formation stage) เป็นเวลาที่หญิงชายเริ่มสร้างความผูกพันต่อกัน มีการเลือกคู่ การแต่งงาน และครอบครัวใหม่เกิดขึ้น เป็นช่วงเวลาที่คู่สมรสเฝ้าต้องทำความรู้จักกันและปรับตัวเข้าหากัน คู่สมรสดูแลเอาใจใส่กัน สามารถสื่อสารความต้องการและความคิดเห็นของกันได้ดี รู้จักการแก้ไขความขัดแย้ง ประนีประนอมและปรับความคาดหวังที่มีต่อกันให้เหมาะสม ตลอดจนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวเดิมของแต่ละฝ่าย
0. ระยะมีลูก (Expansion stage) เป็นระยะที่ครอบครัวมีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นมา นั่นคือ ลูก ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาและบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนจะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งในระยะนี้อาจเกิดปัญหาขัดแย้งระหว่างหน้าที่การงานและชีวิตครอบครัวได้มาก และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสอาจแย่ลง หากไม่สามารถปรับตัวรับกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้
0. ระยะที่ลูกโตและแยกจากครอบครัว (Contraction stage) เป็นระยะที่ลูกเติบโตและแยกจากไป การเลี้ยงดูลูกที่เป็นวัยรุ่นเป็นภาระที่หนัก พฤติกรรมของลูกอาจนำมาซึ่งความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยา และบ่อยครั้งที่ปัญหาของลูกทำให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงขึ้นในชีวิตสมรส ในช่วงที่ลูกกำลังเติบโตนั้น พ่อแม่ก็กำลังอยู่ในช่วงที่เกิดปัญหาทางอารมณ์ และในความสัมพันธ์ระหว่างกันได้ง่าย ที่เรียกว่า “วิกฤติในวัยกลางคน” ขอบเขตส่วนบุคคลที่เหมาะสมจะทำให้ความสัมพันธ์ดำเนินไปด้วยดี
0. ระยะหลังการเลี้ยงลูก (Postparental stage) ระยะนี้ภาระในการเลี้ยงลูกสิ้นสุดลง ครอบครัวจะกลับมาเหลือเพียงสามีและภรรยาเท่านั้น คู่สมรสต้องปรับความสัมพันธ์ใหม่อีกครั้ง การที่ลูกจากไปอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ 2 ทาง นั่นคือ คู่สมรสมีความขัดแย้งและเหินห่างกันมากขึ้น หรือ คู่สมรสกลับมาใกล้ชิดสนิทสนมและมีความพึงพอใจกันมากขึ้น

จากวงจรชีวิตสมรสในแต่ละระยะ จะเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสจะต้องเปลี่ยนแปลงไปไม่มากนักน้อย ดังนั้น คู่สมรสต้องเตรียมพร้อมที่จะปรับตัว และปรับความสัมพันธ์ระหว่างกันให้เหมาะสม เพื่อชีวิตสมรสนั้นคงอยู่ด้วยดีต่อไป

- สาเหตุของความขัดแย้ง

โดยทั่วไปความขัดแย้งเกิดจากความแตกต่างระหว่างบุคคลทางด้านความคิด อารมณ์และพฤติกรรม ความแตกต่างนี้เกิดเนื่องมาจากประสบการณ์ของบุคคล โดยเฉพาะการเลี้ยงดูในวัยเด็ก การเรียนรู้จากสังคมภายนอกเมื่อเติบโตขึ้นมา รวมทั้งบุคลิกภาพเฉพาะตัว เมื่อคู่สมรสจัดการกับความแตกต่างได้ไม่ดีพอก็ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นมาและกลายเป็นปัญหารุนแรงในที่สุด การที่คู่สมรสจัดการกับความแตกต่างไม่ได้นั้นเนื่องมาจากสาเหตุหลายอย่าง เช่น การไม่ยอมซึ่งกันและกัน การยึดถือความคิดของตนเป็นใหญ่ การมองความจริงเพียงด้านเดียว การมีอคติและมุมมองที่แคบ รวมทั้งความเปราะบางและความไวทางอารมณ์(อูมาพร ตรังคสมบัติ 2545)

นายแพทย์เสนอ อินพรสุขศรี (อ้างถึงโดย วรรรภา ลำเจียกเทศ) ได้กล่าวถึง สาเหตุที่จะทำให้อชีวิตสมรสไม่ราบรื่นนั้น มีอยู่ 6 ประการ คือ

- 0 การไม่มีบุตร เพราะบุตรเป็นเสมือนโซ่ทองที่คล้องความรักของสามีภรรยา การไม่มีบุตร ทำให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดขาดสิ่งผูกพันยึดมั่น หนทางที่จะเลิกร้างกันย่อมมีง่าย
- 0 การใช้ชีวิตในสังคม การพักผ่อนหย่อนใจ และมีกิจกรรมร่วมกันน้อยเกินไป ต่างฝ่ายต่างไปกันคนละทาง ทำให้มีความรู้สึกนึกคิดที่แตกต่างกัน หรือพูดจากันไม่รู้เรื่อง
- 0 สามีหรือภรรยาจู้จี้ขี้บ่น ก่อให้เกิดความรำคาญ อาจอดทนได้ชั่วคราว แต่ความอดทนของคนย่อมมีขอบเขต วันหนึ่งอาจถึงจุดที่ทำให้ต้องแยกทางกันไป
- 0 ญาติผู้ใหญ่หรือพี่น้องเป็นต้นเหตุ ก่อให้เกิดความผิดใจกันระหว่างสามีภรรยา เมื่อเกิดความไม่ลงรอย ขาดความเคารพนับถือกัน ขาดสำนึกในสิทธิของแต่ละฝ่าย การหย่าร้างย่อมตามมาในที่สุด
- 0 การหึงหวงกันอย่างไร้เหตุผล โดยไม่คำนึงถึงกาลเทศะ เป็นการไม่เชื่อใจและไม่ให้เกียรติกัน
- 0 ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดใช้กำลังหรือวาจาก้าวร้าวต่ออีกฝ่าย

นอกจากนี้ ก่อ สวัสดิภาพนิชย์ (2519 : 89-145) ได้กล่าวถึงปัญหาที่ครอบครัวส่วนใหญ่ประสบ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1 ปัญหาเศรษฐกิจของครอบครัว เนื่องจากระบบเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในสังคมปัจจุบันนี้ อันจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของครอบครัวทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ค่าครองชีพสูง สินค้ามีราคาแพงขึ้น การซื้อสินค้าผ่อนส่ง เป็นต้น ก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับรายได้ของครอบครัวที่ไม่สมดุลกับรายจ่าย

1 ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่ราบรื่น อาจทำให้สมาชิกในครอบครัวขาดความสุขและเป็นผลร้ายต่อบุคลิกภาพและสุขภาพจิต ก่อให้เกิดความวิตกกังวล มีปัญหาทางสังคมและอารมณ์จนทำให้ชีวิตไม่เป็นสุข โดยปัญหาที่สำคัญมีดังนี้

1.0 ความไม่ปรองดองระหว่างสามีภรรยา ย่อมทำให้มีการทะเลาะวิวาทกันอยู่เสมอๆ

1.0 บ้านแตก ได้แก่ สภาพของครอบครัวที่บิดามารดาตาย หรือหย่าร้างกัน สภาพเช่นนี้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่ยังเหลืออยู่มักมีปัญหาบางประการ

1.3 ช่องว่างระหว่างวัย ได้แก่ ความคิดเห็นที่แตกต่างกันมากระหว่างบิดามารดากับบุตรวัยรุ่น ทำให้เกิดปัญหาได้มากถ้าต่างฝ่ายต่างใช้ความรุนแรงเข้าหากัน

1.0 บ้านที่ขาดระเบียบแบบแผนอันดีงาม ย่อมทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่ไม่แน่นอน สมาชิกไม่ทราบว่าจะตนควรปฏิบัติอย่างไร

1 ปัญหาการปรับตัว

ชีวิตครอบครัวเมื่อเริ่มดำเนินชีวิตคู่ อาจพบว่าคู่สมรสของตนยังมีบุคลิกลักษณะนิสัย ความสนใจ เจตคติ หรือค่านิยมบางอย่างที่ไม่สอดคล้องกับตนเอง ความแตกต่างเหล่านี้หากปล่อยไว้ อาจเป็นสาเหตุให้ดำเนินชีวิตสมรสไม่ราบรื่นได้

- ระดับของความขัดแย้ง

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2545) กล่าวว่าความขัดแย้งระหว่างคู่สมรสมี 3 ระดับคือ

- 0 ความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับระบบภายนอก เช่น ความขัดแย้งในค่านิยม หรือ ข้อปฏิบัติทางสังคม ฯลฯ
- 0 ความขัดแย้งในระดับจิตสำนึก มักเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากความคาดหวังที่ไม่สมหวัง แต่ละฝ่ายมีความคาดหวังต่อกัน เมื่อฝ่ายหนึ่งไม่สามารถทำตามความคาดหวังนี้ได้ก็จะเกิดความรู้สึกขัดแย้งและความโกรธตามมา ในความขัดแย้งระดับจิตสำนึกนี้แต่ละฝ่ายมักจะรู้ว่าขัดแย้งกันเรื่องใด
- 0 ความขัดแย้งในระดับจิตใต้สำนึก เป็นความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์แห่งตน (self-image) ของทั้งสองฝ่ายที่มีอยู่ในระดับจิตใต้สำนึก เนื่องจากความขัดแย้งแบบนี้อยู่ในจิตระดับลึก ทั้งคู่จึงไม่ได้ตระหนักหรือรู้เหตุผลว่าทำไมจึงขัดแย้งกัน

สรุปได้ว่า ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดาของความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างสามีภรรยา ซึ่งความขัดแย้งในชีวิตสมรสเกิดจากการที่คู่สมรสมีปฏิสัมพันธ์ที่ขัดกัน อาทิเช่น มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ไม่รับรู้หรือไม่เข้าใจความรู้สึกของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง การสื่อสารที่ไม่เข้าใจกัน หรือมีบทบาทที่ไม่สอดคล้องกัน เป็นต้น ซึ่งความขัดแย้งนี้อาจนำไปสู่การจบความสัมพันธ์ลงได้ หากว่าคู่สมรสไม่พยายามเข้าใจซึ่งกันและกัน หรือไม่ร่วมมือกันหาทางเลือกที่ดีในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้จึงใช้แนวความคิดเรื่องความขัดแย้งในชีวิตสมรสมาเป็นกรอบในการวิจัย เพื่อพิจารณาว่าคู่สมรสแต่ละคู่มีความขัดแย้งมากน้อยเพียงใด และความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นมีสาเหตุจากเรื่องใดบ้าง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- **การจัดการกับความขัดแย้ง (Conflict Management)**

การจัดการกับความขัดแย้ง คือ การพยายามหาวิธีแก้ไขหรือขจัดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ให้หมดไป หรือบรรเทาความขัดแย้งนั้นให้ลดความรุนแรงลง เพื่อให้ความสัมพันธ์ดำเนินต่อไป

การเข้าใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในชีวิตสมรสเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาและปรับปรุงการวางแผนการสื่อสารในครอบครัว เพื่อช่วยให้คู่สมรสสามารถจัดการกับความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Fitzpatrick, 1986)

Glamble and Glamble (Barker and Gust ; 149-150) เสนอว่า ในการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพนั้น มีหลักที่สำคัญอยู่ 6 ประการ ดังต่อไปนี้

- 0 **ต้องตระหนักว่าความขัดแย้งสามารถระงับลงได้โดยการใช้เหตุผล** ความขัดแย้งจะมีโอกาสแก้ไขได้ดียิ่งขึ้น ถ้าผู้ที่เกี่ยวข้องกันรู้ดีว่ามีทางออก โดยอาจถอนตัวออกจากกรณีโต้เถียง หรือยอมอีกฝ่ายหนึ่ง หรือหันเหความสนใจไปจากเรื่องนั้น ค้นหาสาเหตุหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น โดยไม่กล่าวโทษกันหรือไม่พยายามบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งยอมรับความคิดเห็นของตน
- 0 **หาคำอธิบายความขัดแย้งที่เกิดขึ้น** ต้องหาคำตอบให้ได้เสียก่อนว่า ทำไมจึงเกิดความขัดแย้งขึ้น อะไรเป็นจุดที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ฝ่ายใดที่มีความรู้สึกรุนแรงต่อประเด็นที่ขัดแย้ง และจากนั้นหาวิธีที่ทำให้ชนะทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ทั้งสองฝ่ายพอใจนั่นเอง
- 0 **ตรวจสอบความเข้าใจให้ถูกต้อง** ความเข้าใจผิดต่อพฤติกรรมของผู้อื่นอาจเกิดขึ้นได้เสมอ ดังนั้น จึงต้องพิจารณาว่าท่านเข้าใจอีกฝ่ายหนึ่งอย่างถูกต้องแล้วหรือไม่
- 0 **เสนอแนะทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้** จุดประสงค์ของข้อนี้คือ การร่วมมือกันหาทางแก้ไข โดยประเมินว่าข้อเสนอใดที่เหมาะสมที่สุด
- 0 **ประเมินทางแก้ปัญหาและเลือกวิธีที่ดีที่สุด** พิจารณาว่าวิธีใดที่จะมีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ชนะ วิธีใดที่จะทำให้กลายเป็นผู้แพ้ทั้งสองฝ่าย และวิธีใดวิธีใดที่นำไปสู่ชัยชนะของทั้งสองฝ่าย จากนั้น จึงเลือกวิธีที่ผู้ขัดแย้งทั้งสองฝ่ายเป็นผู้ชนะ
- 0 **ทดลองใช้ทางแก้ปัญหาและประเมินผล** พิจารณาว่าทางแก้ปัญหาที่เลือกนั้นใช้ได้ผลหรือไม่

นอกจากนี้ โดยปกติแล้วความขัดแย้งจะไม่ทำลายความสัมพันธ์ หากความขัดแย้งนั้นเกิดขึ้นจากความแตกต่างกันจริงๆ ซึ่งสามารถแก้ไขได้ อีกทั้ง อาจส่งเสริมความสัมพันธ์ให้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย (Heath and Bryant, 1992) จากงานวิจัยของ Heath and Bryant สรุปว่า การแก้ไขความขัดแย้งนั้นมีอยู่ 4 วิธี คือ

- 1 **การประนีประนอม (Compromise)** คือ ทั้งสองฝ่ายต่างแลกเปลี่ยนความรู้สึก ความต้องการ เพื่อให้ทราบความรู้สึกหรือความต้องการที่แท้จริงของแต่ละฝ่าย แล้วค่อยหาวิธีหรือเลือกทางที่ทั้งสองฝ่ายพอใจ
- 2 **การแข่งขัน (Competition)** การคาดการณ์ว่าใครเป็นผู้ชนะ และใครเป็นผู้แพ้ โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไข ซึ่งถ้าเป็นความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น การแข่งขันจะไม่รุนแรง และความขัดแย้งนั้นอาจนำไปสู่ความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น
- 3 **การปรับให้เหมาะสม (Accommodation)** หมายความว่า ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งพยายามจะลดความขัดแย้งลงโดยปรับอารมณ์หรือความรู้สึกของอีกฝ่ายให้สงบลง
- 4 **การหลีกเลี่ยง (Avoidance)** เป็นอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งฝ่ายหนึ่งจะหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการทะเลาะเบาะแว้ง โดยอาจเดินออกไป หรือ หันเหวี่ยงความสนใจโดยการเปลี่ยนเรื่องหรือใช้อารมณ์ขัน เป็นต้น

โดย Heath and Bryant ยังพบว่า บางครั้งความขัดแย้งก็อาจลดลงไปเอง หากว่าคู่ขัดแย้งมีเวลาที่จะสงบสติอารมณ์

- **การจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรส**

สำหรับการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรสนั้น อูมาพร ตังคสมบัติ (2545) กล่าวว่า โดยทั่วไป วิธีที่คู่สมรสจัดการกับความขัดแย้งมี 4 วิธีใหญ่ๆ ดังนี้

- 1 **การร่วมมือกัน** เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น คู่สมรสคุยกันอย่างตรงไปตรงมาเพื่อหาข้อยุติที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้ วิธีนี้เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพราะจะทำให้ทั้งคู่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และความต้องการของแต่ละฝ่ายจะได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสม
- 2 **การยอมให้อีกฝ่ายหนึ่ง** ฝ่ายหนึ่งจะยอมลงให้อีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดปัญหารุนแรง การยอมนี้อาจเป็นไปโดยไม่มีข้อโต้แย้ง หรือเป็นแบบเลิกต่อล้อต่อเถียงด้วย สาเหตุที่ฝ่ายหนึ่งยอมลงให้อีกฝ่ายหนึ่งเรื่อยๆ เป็นเพราะความนับถือตนเองต่ำ คิดว่าตนไม่สำคัญ

ความต้องการของตนไม่มีความหมาย ต้องการการยอมรับจากอีกฝ่ายหนึ่งมากเกินไป หรือกลัวจะถูกทอดทิ้ง เป็นต้น การแก้ไขความขัดแย้งวิธีนี้มักนำไปสู่ความเหินห่างทางอารมณ์ ความขัดแย้งมักไม่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจังและอาจเกิดความรุนแรงขึ้นวันใดวันหนึ่งก็ได้

- 0 **การเอาชนะ** ต่างฝ่ายต่างพยายามเอาชนะกัน โยนความผิดใส่กัน หรือพยายามทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเสียหาย สถานการณ์อาจรุนแรงถึงขนาดมีการทำร้ายร่างกายกัน บางครั้งการพยายามเอาชนะอาจเป็นแบบซ่อนเร้นที่เรียกว่า ดื้อเงียบ (passive aggressive) คือ คุกภายนอกเหมือนจะยอมทำตาม แต่ลึกๆแล้วต่อต้านและไม่ยอมทำตามในที่สุด
- 0 **การดึงเอาบุคคลที่สามเข้ามา** (Triangulation) เมื่อคู่สมรสจัดการปัญหาระหว่างกันไม่ได้ ก็อาจดึงเอาบุคคลที่สาม เช่น บุตร เครือญาติ หรือเพื่อนฝูงเข้ามาในความขัดแย้ง วิธีนี้อาจทำให้ปัญหายิ่งรุนแรงขึ้น เพราะการทะเลาะเบาะแว้งจะขยายวงกว้างขึ้น นอกจากนี้ อาจเกิดปัญหาอื่นๆตามมาเป็นลูกโซ่

วิธีการในข้อ 2 – 4 อาจใช้ได้ผลในช่วงสั้นๆ แต่ถ้าใช้ในระยะเวลา หรือใช้เป็นประจำก็จะเป็นผลเสีย เพราะทำให้ทั้งคู่ไม่สามารถแก้ไขความขัดแย้งได้อย่างจริงจังนั่นเอง

- อุปสรรคของการจัดการกับความขัดแย้ง

Nick Stinnette & James Walters ได้สรุปว่า พฤติกรรมบางอย่างเป็นอุปสรรคที่ทำให้การจัดการกับความขัดแย้งไม่สำเร็จ อันได้แก่

- 1 **การโจมตีอีกฝ่ายหนึ่ง** เมื่อคู่สมรสฝ่ายหนึ่งเริ่มโจมตีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นการเพิ่มความรุนแรงให้กับความขัดแย้งได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งการโจมตีนี้ หมายถึงรวมถึงการโจมตีทางวาจา และกิริยาท่าทางด้วย เช่น การหมิ่นประมาท หรือการดูถูกอีกฝ่ายหนึ่ง เป็นต้น การโจมตีกันจะทำให้การแก้ไขความขัดแย้งนั้นยากขึ้น เพราะว่าจะเบี่ยงเบนออกไปจากประเด็นปัญหาที่แท้จริง และต่างฝ่ายกลับหันมามุ่งเอาชนะกันแทนที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหากัน
- 6 **การปฏิเสธที่จะยอมรับว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีทางออก** คู่สมรสที่แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรสได้ยากลำบาก เนื่องจากต่างปฏิเสธว่าปัญหานั้นๆมีหนทางแก้ไขได้ โดยอาจจะหลอกตัวเองว่าความสัมพันธ์ยังคงดีอยู่ ถึงแม้ว่าจะเห็นได้ชัดว่าเริ่มมีปัญหาเกิดขึ้นแล้วก็ตาม คู่สมรสที่ปฏิเสธปัญหาหรือไม่ยอมรับความรู้สึกในแง่ลบนั้น แม้จะรู้ดีว่าปัญหานั้นมีทางออก แต่กลับพยายามวิ่งหนีปัญหา ซึ่งจะทำให้ปัญหานั้นไม่สามารถแก้ไขได้

- 3 **การหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ** อุปสรรคอีกประการหนึ่ง คือ การที่คู่สมรสปฏิเสธความรับผิดชอบต่อการแก้ไขสถานการณ์เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น คู่สมรสฝ่ายหนึ่งอาจจะกล่าวโทษว่าเป็นปัญหาของอีกฝ่ายหนึ่ง หรือ เกิดจากการไม่ยอมรับว่าตนเองเป็นฝ่ายผิด
- 4 **การมุ่งไปที่ผลลัพธ์มากกว่าสาเหตุ** คู่สมรสมักจะไม่ตระหนักว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง โดยมัวแต่โต้เถียงกันเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ไม่พูดถึงสาเหตุของปัญหา ซึ่งสาเหตุหนึ่งก็เนื่องมาจากคู่สมรสไม่กล้าเผชิญหน้ากับปัญหาที่แท้จริง
- 5 **การใช้เหตุผลมากเกินไป** ปัญหาและความขัดแย้งของคู่สมรสอาจเกิดจากการใช้หลักการโดยมุ่งไปที่เหตุผลมากเกินไป การพิจารณาปัญหาอย่างมีเหตุผลนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่อย่างไรก็ดี จุดด้อยคือ อาจทำให้คู่สมรสไม่สามารถจัดการกับความขัดแย้งได้สำเร็จ เนื่องจากคู่สมรสพยายามละเลยต่ออารมณ์และความรู้สึก จึงทำให้ไม่สามารถโต้แย้งกันถึงความต้องการที่แท้จริง วิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการจัดการความขัดแย้งของคู่สมรส คือ การยอมรับและตกลงกันในค่านิยม ทศนคติ และอารมณ์ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรม ไปพร้อมๆกับการใช้เหตุผลพิจารณาปัญหา หรือกล่าวได้ว่า การใช้อารมณ์หรือเหตุผลมากเกินไปไม่เป็นผลดีต่อการจัดการกับความขัดแย้ง ควรจะพิจารณาถึงอารมณ์และความรู้สึกในการแก้ไขปัญหาด้วย ซึ่งจะทำให้ปัญหาจบลงโดยไม่ติดค้างในใจ
- 6 **การขาดการสื่อสาร** อุปสรรคที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือการไม่พูดคุยกัน ปัญหาต่างๆ มากมายสามารถป้องกันและแก้ไขได้ หากว่าสามีภรรยารักษารูปแบบการสื่อสารที่ดีต่อกันไว้ คู่สมรสต้องแบ่งปันความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึก หรือความต้องการต่อกัน
สาเหตุที่คู่สมรสไม่พูดคุยกันถึงปัญหา เป็นเพราะกลัวการเผชิญหน้า หรือไม่ยอมบอกให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้ถึงความทุกข์ในชีวิตสมรส เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และกลัวว่าจะเกิดความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส นอกจากนี้ คู่สมรสบางคนเชื่อว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่เป็นอยู่ได้ จึงไม่ปรึกษาหารือกัน
- 7 **ความไม่สามารถยอมรับความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน** สามีภรรยา มักเชื่อว่า การเห็นพ้องต้องกันจะสร้างความรู้สึกมั่นคงและปลอดภัย ส่วนความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันถูกมองว่าเป็นการไม่ยอมรับและสร้างความรู้สึกไม่มั่นคง ทั้งนี้ เพราะว่าความรู้สึกต่อคุณค่าในตนเองนั้นมีความสัมพันธ์กับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยของคู่สมรสของตน แต่ความเป็นจริงแล้วนั้น เป็นไปไม่ได้ที่คนเราจะมีความคิดเห็นเหมือนกันไปหมดทุกเรื่อง

- 8 **ความเหนื่อยล้า** คู่สมรสบางคู่ปล่อยให้เวลาแก้ไขปัญหา แต่การไม่เผชิญหน้ากับปัญหา กลับทำให้ปัญหาไม่ได้รับการแก้ไข และยึดเยื้อจนคู่สมรสรู้สึกเหนื่อยและท้อถอย นอกจากนี้ ในเวลาที่คู่สมรสเหนื่อยล้าจะไม่สามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 9 **ความโกรธอย่างรุนแรง** การแสดงอารมณ์โกรธออกมาเมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นนั้นอาจจะเป็นการผ่อนคลายความกดดัน และช่วยให้ฝ่ายหนึ่งได้ระบายความรู้สึกออกมา แต่อย่างไรก็ตาม ย่อมต้องมีขีดจำกัดอยู่เช่นกัน โดยพบว่า ในระยะยาวแล้ว การแสดงความโกรธจะมีผลร้ายต่อความสัมพันธ์มากกว่าประโยชน์ที่เกิดขึ้นในทันที เพราะความโกรธที่รุนแรงมาก ทำให้มุ่งจะทำลายอีกฝ่ายหนึ่งเพียงอย่างเดียว ดังนั้น วิธีที่ดีที่สุดที่สามารถช่วยให้คู่สมรสหลุดพ้นจากสถานการณ์ที่ขัดแย้งได้ คือ การสงบอารมณ์ลง

ดังนั้น ในการจัดการกับความขัดแย้งคู่สมรสจะต้องใช้การสื่อสาร เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาความสัมพันธ์ให้ดี เมื่อความสัมพันธ์ของคู่สมรสดี ย่อมนำมาซึ่งความสุข และความราบรื่นในชีวิตสมรสในที่สุด ในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการสื่อสารที่ลดความขัดแย้งของคู่สมรสครั้งนี้ จึงใช้แนวคิดเรื่องการจัดการกับความขัดแย้งมาเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาว่าคู่สมรสใช้วิธีการใดบ้างในการจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และวิธีการใดที่ได้ผล กล่าวคือ สามารถขจัดหรือแก้ไขความขัดแย้งต่าง ๆ นั้นให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปได้

● แนวความคิดเกี่ยวกับความรักความอบอุ่นในครอบครัว

ความรักความอบอุ่นในครอบครัวเกิดขึ้นได้จากคนในครอบครัวนั่นเอง โดยในที่นี้ หมายถึงเฉพาะระหว่างสามีภรรยาจะต้องมีพฤติกรรมต่างๆ ซึ่ง สายสุรีย์ จุติกุล (2539) ได้เสนอแนวคิดในการสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว โดยประมวลจากแนวความคิดของ Eric Fromm และนักวิชาการอื่นๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1) ต้องเอาใจใส่ดูแลเอื้ออาทรต่อกัน คือ เอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ทุกอย่าง เช่น ดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน ชีวิตประจำวัน การใช้จ่าย ความสะอาด เป็นต้น

- 2) ต้องรู้จักคนที่เรารัก หมายความว่า สามภรรยาต้องรู้จักกันให้ดีและเข้าใจกัน รู้ว่าอีกฝ่ายหนึ่งชอบหรือไม่ชอบอะไร ต่างหรือเหมือนกันตรงไหน รับรู้ถึงนิสัยใจคอซึ่งกันและกัน
 - 0) ต้องเคารพกันและกัน หมายความว่า คู่สมรสให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย มีความเกรงใจกัน
 - 0) ต้องมีความรับผิดชอบ หมายความว่า ต้องแสดงตนไปตามบทบาทของคู่สมรสที่ดีเป็นต้นแบบที่ดี หากมีการแสดงบทบาทไม่เหมาะสมก็ต้องแสดงความรับผิดชอบต่อภรรยา ไม่ละเลยนิ่งเฉย ต้องทักท้วงต่อการกระทำที่ไม่ถูกต้อง
 - 0) ต้องมีความไว้วางใจกัน หมายความว่า คู่สมรสจะต้องมีความเชื่อถือและไว้วางใจกัน และกัน คู่สมรสจะต้องรู้สึกสบาย ไม่กังวล หรือไม่มีความหวาดกลัวต่อกัน
 - 0) ให้กำลังใจกันและกัน ไม่ว่าจะป็นคำพูดหรือท่าทางที่ให้การสนับสนุน ชมเชยในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ส่งเสริมในทางบวก ขจัดในทางลบ ชี้แนะทางออก โดยให้มีทางเลือก และให้อีกฝ่ายเป็นผู้ตัดสินใจเอง
 - 0) ต้องให้อภัยกันและกัน คู่สมรสอาจมีการกระทบกระทั่งกันบ้างไม่มากก็น้อย ถ้ามีความรักกันอยู่จะต้องรู้จักให้อภัย ยกโทษให้กัน ไม่ผูกพยาบาท วิธีการให้อภัยกันคือ การใช้เวลาตัวเองเพื่อคลายความโกรธ และพูดจาอย่างมีเหตุผลและโดยสันติเมื่อเข้าใจกันแล้วก็อภัยให้กัน อย่าพยายามเอาชนะซึ่งกันและกัน หรือเอาเปรียบอีกฝ่ายหนึ่ง
 - 0) ต้องรู้จักสื่อสารกันในครอบครัวให้ถูกต้องตามกาลเทศะ
 - 0) ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและมีคุณภาพ
 - 0) ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลในครอบครัว
 - 11) ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัว และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - 0) ต้องมีความใกล้ชิดทางสัมผัส

ดังนั้น ทั้งสามีและภรรยาจะต้องช่วยกันสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัวเพื่อประดับประดาชีวิตสมรสให้ตลอดรอดฝั่ง และทำให้ครอบครัวมีความสุขและมั่นคง ซึ่งจะส่งผลถึงสังคมที่สงบสุขและเจริญก้าวหน้าต่อไป

นอกจากนี้ สุเทพ เชาวลิต (2527 : 66-67) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินชีวิตในครอบครัวราบรื่น มีความสุข สรุปได้ดังนี้

5. ฐานะทางเศรษฐกิจดี ทำให้มีอำนาจในการซื้อสินค้าและบริการตามความจำเป็นของตนได้ ซึ่งชีวิตของคนเรานั้นย่อมต้องอาศัยความมั่นคงสมบูรณ์ทางวัตถุเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งด้วย
5. ความเป็นปึกแผ่นในครอบครัว ซึ่งต้องอาศัยความรัก ความเข้าใจ และปรารถนาดีต่อกัน และกันเป็นพื้นฐาน นอกจากนี้ ยังขึ้นกับความรู้ ความสามารถของสมาชิกในครอบครัว อีกด้วย
5. การมีอาชีพมั่นคงเป็นพื้นฐาน บิดามารดาพ่อแม่จะต้องคิดถึงและวางแผนการประกอบอาชีพของบุตรไว้ล่วงหน้าเสมอ
5. สุขภาพของสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวใดสมาชิกในบ้านมีสุขภาพดี ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ปราศจากโรคภัย ย่อมจะทำให้เกิดอารมณ์ และจิตใจแจ่มใส จะนำมาสู่ความสุขในครอบครัว

ในการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งจึงใช้แนวคิดเกี่ยวกับความรักความอบอุ่นในครอบครัวเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย เพื่อศึกษาว่าคู่สมรสแต่ละคู่มีพฤติกรรมที่เสริมสร้างความรักและความอบอุ่นในครอบครัวมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เนื่องจากพฤติกรรมต่างๆที่กล่าวมานั้นสามารถป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ และหากว่าคู่สมรสไม่สามารถเลี่ยงความขัดแย้ง ก็สามารถนำแนวความคิดนี้ไปใช้จัดการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นให้หมดไปได้ โดยผู้วิจัยได้ตั้งปัญหานำวิจัยไว้ ดังนี้

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 ลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

ปัญหานำวิจัยข้อที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรส เป็นอย่างไร

- **การจำแนกประเภทของคู่สมรส (Fitzpatrick's Typology of Couple Types)**

ในการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของคู่สมรสนั้น Mary Anne Fitzpatrick เป็นนักทฤษฎีที่เป็นต้นแบบในการจำแนกประเภทคู่สมรส โดยพิจารณาจากบทบาทและปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งแบบจำลองของFitzpatrick ได้เสนอวิธีการตรวจสอบธรรมชาติของการสื่อสารและความขัดแย้งของคู่สมรส ซึ่งใช้ เครื่องมือมิติความสัมพันธ์ (Relation Dimension Inventory หรือ RDI) โดย Fitzpatrick (อ้างถึงโดย Devito ,1986) ได้แบ่งคู่สมรสออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) **Traditional** คือ คู่สมรสที่ยึดถือค่านิยมแบบอนุรักษ์นิยมมาก เช่น ภรรยาต้องใช้นามสกุลของสามี หรือบทบาทการตัดสินใจในเรื่องต่างๆเป็นของสามี เป็นต้น คู่สมรสจะมีบทบาทที่แยกกันชัดเจนและความสัมพันธ์ที่สม่ำเสมอ มีการพึ่งพากันมาก มีการใช้เวลาร่วมกันมากเท่าที่จะเป็นไปได้ และมักมีกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ ลักษณะการสื่อสารของคู่สมรสแบบนี้มักจะแสดงออกและเปิดเผยความรู้สึกต่อกัน แม้แต่ตัวสามีเองก็จะเปิดเผยความรู้สึก พุดจาให้กำลังใจกัน และมักจะแสดงพฤติกรรมการสื่อสารเชิงอวัจนะ

นอกจากนี้ ยังพบว่าในความสัมพันธ์จะเกิดความขัดแย้งน้อยกว่าคู่สมรสแบบอื่นๆ และความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมักเป็นการโต้แย้งในประเด็นที่ใหญ่ๆและเป็นเรื่องสำคัญเท่านั้น เนื่องจากบทบาทและหน้าที่ของสามีและภรรยาจะเป็นไปตามบรรทัดฐานสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นลักษณะที่สามีเป็นหัวหน้าครอบครัว

2) **Independent** คือ คู่สมรสที่มีค่านิยมแบบยึดบทบาทของปัจเจกบุคคล เป็นอิสระต่อกัน จะรักษาและเคารพความเป็นส่วนตัวระหว่างกัน อาจมีพื้นที่หรือห้องที่เป็นส่วนตัว เช่น ห้องทำงาน เป็นต้น คู่สมรสแบบนี้จะไม่ยึดติดกับบทบาทมากนัก เช่น ภรรยาอาจจะทำงานนอกบ้าน สามีอาจจะช่วยเหลือลูกหรือช่วยทำงานบ้าน เป็นต้น เป็นความสัมพันธ์ที่ไม่จำเป็นต้องพึ่งพากันมากนัก มีความเสมอภาค และไม่จำเป็นต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างสม่ำเสมอ เช่น ต่างฝ่ายอาจจะแยกไปทำกิจกรรมตามความสนใจของตน

ในความสัมพันธ์มักเกิดความขัดแย้งขึ้นบ่อยๆ เนื่องจากต่างฝ่ายเป็นตัวของตัวเองมากกว่าคู่สมรสแบบอื่น เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นจะแสดงความโกรธต่ออีกฝ่ายหนึ่งอย่างเปิดเผย และไม่อึดอัดใจที่จะปฏิเสธความเห็นของอีกฝ่ายหนึ่ง จึงมักเข้าใจคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอย่างดี

3) **Separate** คือ คู่สมรสที่มีค่านิยมแบบอนุรักษ์นิยมมากกว่าแบบ Independent แต่ว่ายังคงรักษาความเป็นอิสระระหว่างกัน คู่สมรสต่างมีความคิดเห็นของตนเองและสามารถโต้แย้งกันได้ กล่าวคือ มีลักษณะผสมผสานระหว่างแบบ Traditional และ Separate ถ้าเกิดความขัดแย้งขึ้นจะไม่ปล่อยทิ้งไว้ แต่จะพยายามแก้ไขอย่างรวดเร็ว และมักจะเลือกวิธีที่ไม่ก่อให้เกิดความรุนแรง เช่น ถ้าหากฝ่ายหนึ่งแสดงความโกรธ อีกฝ่ายหนึ่งจะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งนั้น โดยการนั่งเงียบ หรือหลบฉากออกไป เป็นต้น กล่าวได้ว่า จะมีลักษณะของการประนีประนอมกันนั่นเอง

หากสามีและภรรยา มีลักษณะที่ตรงกัน คือเป็นแบบ Traditional ทั้งคู่ หรือ Independent ทั้งคู่ หรือ Separate ทั้งคู่ จะจัดเป็นคู่สมรสที่เป็นคู่แท้ (Pure type) แต่หากว่าคู่สมรสที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยสามีอาจมีลักษณะหนึ่ง แต่ภรรยามีอีกลักษณะหนึ่ง เช่น สามีเป็นแบบ Independent ส่วนภรรยาเป็นแบบ Traditional เช่นนี้เป็นต้น จะจัดเป็นคู่สมรสแบบคู่ผสม (Mixed Type) สรุปได้ว่า จะสามารถจัดคู่สมรสได้เป็น แบบคู่แท้ 3 ลักษณะ และแบบคู่ผสมอีก 6 ลักษณะ ดังตารางต่อไปนี้

คู่แท้ (Pure type)	คู่ผสม (Mixed type)
Traditional - Traditional	Traditional - Independent
Independent – Independent	Traditional - Separate
Separate - Separate	Independent – Separate
	Independent - Traditional
	Separate - Traditional
	Separate - Independent

ทั้งนี้ Fitzpatrick ยืนยันว่า ไม่มีลักษณะของคู่สมรสประเภทใดที่ดีกว่ากัน เพราะขึ้นอยู่กับความพอใจของแต่ละคู่ และคู่สมรสแต่ละคู่มิมีลักษณะของความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ Fitzpatrick ยังได้คาดเดาพฤติกรรมและการสื่อสารของคู่สมรสในอีกหลายลักษณะ โดยเฉพาะพฤติกรรมที่ขัดแย้งกัน การเข้าใจว่าสิ่งใดเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในชีวิตสมรสเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาและปรับปรุงการวางแผนการสื่อสารในครอบครัว เพื่อช่วยให้คู่สมรสสามารถจัดการกับความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากแนวคิดเรื่องการจำแนกประเภทของคู่สมรสของ Mary Anne Fitzpatrick นั้น นับว่าเป็นต้นแบบของการจำแนกประเภทคู่สมรสที่โด่งดัง และได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย แต่เนื่องจากเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกประเภทนั้น พิจารณาจากบทบาทและ ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง คู่สมรส ซึ่งใช้เครื่องมือมิติความสัมพันธ์ (Relation Dimension Inventory) ที่สร้างขึ้นภายใต้กรอบ วัฒนธรรมของตะวันตก (เนื่องจาก Fitzpatrick เป็นชาวอเมริกัน) ซึ่งไม่อาจนำมาใช้ได้ ใน วัฒนธรรม ของไทย ยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของคู่สมรสประเภทอนุรักษ์นิยม (Traditional) ของตะวันตก และ คู่สมรสแบบอนุรักษ์นิยมของไทยนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมาก หากนำการจำแนกประเภทของ คู่สมรสของ Fitzpatrick มาใช้จำแนกคู่สมรสของไทยจะทำให้ผลที่ได้จากการจำแนกนั้นผิดเพี้ยนไป จากความเป็นจริง หรือ หากนำเครื่องมือมิติสัมพันธ์มาปรับแก้ไขเข้ากับสังคมไทย ก็จะไม่เป็นไปตาม เกณฑ์ต้นแบบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แนวคิด และทฤษฎีที่เหมาะสมในการจำแนกคู่สมรสของไทย ใน การศึกษาครั้งนี้

● งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาของผู้วิจัยหลายท่าน ซึ่งได้ศึกษาถึงอิทธิพลของปัจจัยต่างๆของคู่สมรสที่มี ต่อความสัมพันธ์ในชีวิตสมรสนั้น พบว่า งานวิจัยส่วนหนึ่งระบุว่า ปัจจัยทางสังคม หรือปัจจัยภายนอก เช่น ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม รายได้ อายุสมรส เป็นต้น มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ ในชีวิตสมรส อันได้แก่ งานวิจัยดังต่อไปนี้

งานวิจัยของ Stinnett (1984) พบว่า การคล้ายคลึงกันของปัจจัยทางสังคมของคู่สมรส เช่น ด้านการศึกษา สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ เชื้อชาติ เป็นต้น มีความสัมพันธ์ใน ทางบวกกับความสำเร็จในชีวิตสมรส โดยหากมีความแตกต่างกันมากเท่าใด ความล้มเหลวในชีวิต สมรสก็เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากการที่คู่สมรสมีความคล้ายคลึงกันของปัจจัยเหล่านี้ จะทำให้ มีการสื่อความหมายในเรื่องต่างๆได้ตรงกัน เข้าใจในความคิดของกันและกันได้ง่าย ซึ่งจะช่วยลด ความขัดแย้งในชีวิตความเป็นอยู่ อีกทั้ง ยังช่วยให้คู่สมรสมีกิจกรรมต่างๆและใช้เวลาร่วมกัน ก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่แน่นแฟ้นและนำมาซึ่งความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ชัชชนันท์ สุวินทรากกร (2536) ศึกษาถึงสาเหตุและผลกระทบของการหย่าร้างที่เกิดขึ้นกับ พนักงานที่ทำงานในรัฐวิสาหกิจ โดยศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พบว่า

คู่สมรสส่วนใหญ่มีสาเหตุการหย่าร้างจากความขัดแย้งกันในเรื่องของปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ และความประพฤติส่วนตัวของคู่สมรส โดยมีปัจจัยของญาติพี่น้องและปัญหาด้านเพศสัมพันธ์เป็นสาเหตุรองลงไป

ในขณะที่งานวิจัยอีกส่วนหนึ่ง พบว่า ปัจจัยทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์ต่อความสัมพันธ์ในชีวิตสมรส อันได้แก่ งานวิจัยต่อไปนี้

การศึกษาของ Kitson และ Holmes (1992) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการหย่าร้างของคู่สมรสมากที่สุด คือ การไม่สามารถปรับตัวเข้าหากันได้ จึงทำให้ไม่สามารถพูดคุยกันอย่างสร้างสรรค์ และพวกเขาสรุปว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการหย่าร้างนั้นเป็นปัจจัยทางด้านจิตวิทยามากกว่าที่จะเป็นปัจจัยภายนอก เช่น ความคล้ายคลึงกันของปัจจัยทางสังคม เป็นต้น ในขณะที่ งานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส ศึกษากรณีสตรีที่สมรสแล้ว ภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และเอกชน โดยบุญประครอง ภาณุรัตน์ (2531) พบว่า วุฒิการศึกษา อายุที่สมรส และ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส ส่วนความขัดแย้งในชีวิตสมรสเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีผลต่อความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส โดยกลุ่มที่มีความขัดแย้งต่ำ คือกลุ่มที่มีความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสในชีวิตสมรสในระดับต่ำ และกลุ่มที่มีความขัดแย้งสูง คือกลุ่มที่มีความไม่มั่นคงในชีวิตในระดับสูง

การศึกษาของ จันทรเพ็ญ คุปต์กาญจนาดุล (2526) ในเรื่องความพึงพอใจในชีวิตสมรส กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน 310 คน พบว่า ความคิดตรงกันของคู่สมรส ในบทบาทด้านการจัดการการเงินของครอบครัว การตัดสินใจปัญหาของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูบุตร การแบ่งเบารภาระในบ้าน และการหาเลี้ยงครอบครัว มีผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากที่สุด นั่นคือ หากคู่สมรสต้องการมีความพึงพอใจในชีวิตสมรส จำเป็นอย่างยิ่งที่สามีและภรรยาต้องเรียนรู้และให้ความสนใจความคาดหวังบทบาทที่ต่างฝ่ายต่างมีต่อกัน ซึ่งจะเป็นผลให้มีความคาดหวังทางบทบาทในทิศทางเดียวกัน เพื่อจะได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับความคาดหวังนั้นๆ อันจะเป็นพื้นฐานทำให้มีความคิดเห็นตรงกันเกี่ยวกับบทบาทที่ต่างฝ่ายคาดหวังให้อีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติ อันจะช่วยลดความขัดแย้งในครอบครัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภา สปีลมันต์ และคณะ (2536) ซึ่งศึกษารูปแบบของครอบครัวไทยที่พึงปรารถนาในสังคมเมือง โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 90 คน พบว่า ความเข้าอกเข้าใจกันระหว่างสามีภรรยาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งประการแรก

ตามมาด้วยปัจจัยด้านการเงิน บ้านและที่ดิน ตำแหน่งหน้าที่การงาน และการช่วยเหลือดูแลญาติพี่น้อง ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ครอบครัวส่วนใหญ่ยอมรับว่ายังขาดอยู่ คือ เรื่องความเข้าใจกันระหว่างสามีกับภรรยา ลูกกับพ่อแม่ และการได้อยู่พร้อมหน้ากันของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเหตุทำให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัวมากขึ้น

จากการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตสมรส ศึกษากรณีข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานคร โดย อุบลรัตน์ พิชญ์ยะนนท์ (2531) ซึ่งศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส พบว่า ปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับชีวิตสมรสมากที่สุด คือ ความเสียเปรียบสัมพัทธ์ (ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกเสียเปรียบหรือด้อยที่บุคคลได้รับการเปรียบเทียบชีวิตสมรสของตนเองกับบุคคลอื่นที่ยึดเป็นหลักในการเปรียบเทียบของบุคคลจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลดังกล่าวจะใช้กลุ่มใดหรือใครเป็นจุดเปรียบเทียบ) รองลงมาตามลำดับคือ ความสมานฉันท์ทางบทบาทระหว่างสามีภรรยา ประสิทธิภาพของการสื่อสาร ความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต การมีบุตร การสนับสนุนจากบุคคลนัยสำคัญ (ญาติพี่น้อง) คุณภาพชีวิตสมรสของบิดามารดา ระยะเวลาการสมรส การสนับสนุนจากบุคคลนัยสำคัญ (พ่อแม่) และอายุแรกสมรส ส่วนตัวแปรที่ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส คือ ความคล้ายคลึงกันทางอายุ ความคล้ายคลึงกันทางการศึกษา ระยะเวลาคู่กันก่อนสมรส รายได้ของครอบครัว และองค์ประกอบของครัวเรือน

ในการศึกษาครั้งนี้จะเลือกศึกษาเพียงตัวแปรบางตัวที่พบว่าสำคัญและคาดว่าจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมสื่อสารที่นำไปสู่การลดความขัดแย้งในชีวิตสมรส อันได้แก่ ระยะเวลาสมรส ระดับการศึกษา จำนวนบุตร และอาชีพ ซึ่งใช้เป็นตัวแปรหลักในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนตัวแปรตามได้แก่ ระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของคุณสมรส พฤติกรรมสื่อสารเพื่อความขัดแย้งของคุณสมรส และระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ตามลำดับ

โดยสรุป ในบทนี้ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดภาพรวมของงานวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนำไปสู่การตั้งปัญหาคำถามวิจัย ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

ในบทต่อไปผู้วิจัยจะนำเสนอระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ อันได้แก่ รูปแบบในการวิจัย วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรส” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรสที่ช่วยลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรส ซึ่งระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสาร และต่อวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรส ในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้รวบรวมและประมวลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในบทนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยไว้ ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บข้อมูล เพื่อศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างคู่สมรส ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรส และวิธีการจัดการกับความขัดแย้ง นอกจากนี้ เพื่อให้การอธิบายผลการวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งได้เลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาอีกด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sample) ซึ่งผู้วิจัยได้จำกัดขอบเขตการศึกษาเฉพาะคู่สมรสที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คู่ ซึ่งผู้วิจัยคำนวณจากสูตรทางสถิติ * กลุ่มตัวอย่างจากประชากร \propto ได้ขนาดเท่ากับ 135.75 คู่ ที่ค่าความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ ที่ระดับความเชื่อมั่น 98 %

* คำนวณโดยสูตร $n = [P (1-P) Z^2] / D$; $P = .50$ $D = .05$ $n_c = n N / (N+n-1)$

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การที่จะประเมินนั้น ข้อมูลที่ได้ต้องมาจากทั้งสองฝ่าย คือ สามีและภรรยา มิใช่จากฝ่ายใดเพียงฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสามีภรรยาคู่เดียวกัน เพื่อให้ได้ผลวิจัยที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และจะได้นำมาประเมินพฤติกรรมการสื่อสารตามความเป็นจริงมากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส
- ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อวัดประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างคู่สมรส
- ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเพื่อศึกษาวิธีการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรส

โดยรายละเอียดในแต่ละส่วน มีดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของคู่สมรส เพื่อสอบถามลักษณะประชากร (Demographic Characteristics) ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีทั้งหมด 10 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ

1. เพศ
2. อายุ
3. ระยะเวลาการสมรส
4. ระยะเวลาศึกษากันก่อนสมรส
5. จำนวนบุตร
6. วุฒิการศึกษา
7. อาชีพหลัก
8. รายได้รวมต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม
9. รายได้รวมต่อเดือนของคู่สมรส
10. ลักษณะของครอบครัว

ทั้งนี้ จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามส่วนที่ 1 จะนำไปใช้เป็นตัวแปรต้น อันได้แก่ ระยะเวลาสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และจำนวนบุตร ในปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 ข้อที่ 4 และ ข้อที่ 6

ส่วนที่ 2 เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อที่ 5 ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร และปัญหานำวิจัย ข้อที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับระดับความ พึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร

ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 นี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส เพื่อวัดความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามแต่ละข้อ โดยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่ตรงกับความเป็นจริง ประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับลักษณะการปฏิสัมพันธ์ของคู่สมรส จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นการวัดของความพึงพอใจของคู่สมรส โดยวัดจากมาตรวัดความคิดเห็น 5 ระดับ ซึ่งเป็นความเห็นเชิงบวก (Positive)

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ค่อนข้างเห็นด้วย	3 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามชุดนี้ขึ้นด้วยตนเอง โดยศึกษาแนวทางจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส คุณภาพชีวิตสมรส และการปรับตัวในชีวิตสมรส ภายใต้กรอบแนวคิดของการสื่อสารระหว่างคู่สมรสที่กล่าวไว้ในบทที่ 2

ส่วนที่ 3 เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อที่ 1 ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร และปัญหานำวิจัยข้อที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารเป็นอย่างไร

ในแบบสอบถามส่วนที่ 3 นี้ จะมีข้อความเกี่ยวกับลักษณะกับพฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรส จำนวน 15 ข้อ ซึ่งเป็นการวัดประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรส โดยวัดจากมาตรวัดความคิดเห็น 5 ระดับ ซึ่งเป็นความเห็นเชิงบวก (Positive)

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1 คะแนน
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	3 คะแนน
ค่อนข้างเห็นด้วย	4 คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5 คะแนน

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามชุดนี้ขึ้น โดยศึกษาแนวทางจากแนวคิดที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างคู่สมรส ทั้งนี้ ใช้แนวคิดของ Stinnett และ Walters (1983) ที่กล่าวถึงประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างคู่สมรส ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ประการ โดยคำถามทั้ง 15 ข้อ จะนำมาวัดว่าคู่สมรสมีประสิทธิภาพในการสื่อสารในแต่ละองค์ประกอบและโดยรวมระดับใด ซึ่งแบ่งคำถามตามองค์ประกอบทั้ง 5 ประการ ได้ดังนี้

- 1 การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ ข้อที่ 1 , 4 และ 7
- 2 การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน ได้แก่ ข้อที่ 9 และ 15
- 3 การเป็นผู้ฟังที่ดี ได้แก่ ข้อที่ 2 , 10 และ 15
- 4 ความเข้าใจความหมายตรงกัน ได้แก่ ข้อที่ 3 , 5 และ 6
- 5 ความเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจกัน ได้แก่ ข้อที่ 8 , 11 , 12 และ 14

สำหรับแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และ ส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิดนั้น เป็นแบบสอบถามที่ใช้วิธีการประเมินจากตารางประเมิน 5 ลำดับคะแนนแบบ Likert Scale โดยผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ของ Best (1970) (อ้างถึงโดยสุรัสวดี จักษุรักษ์ ;28) ดังนี้

1.00 - 1.50	=	ระดับน้อยที่สุด
1.51 - 2.50	=	ระดับน้อย
2.51 - 3.50	=	ระดับปานกลาง
3.51 - 4.50	=	ระดับมาก
4.51 - 5.00	=	ระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 4 เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 ลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร และปัญหานำวิจัยข้อที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร

แบบสอบถามในส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรส มีทั้งหมด 12 ข้อ แบ่งเป็นเป็นคำถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบ จำนวน 8 ข้อ ดังนี้

1. การพูดคุยปรึกษาของคู่สมรส
2. ผู้ใดเป็นผู้แก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว
3. ผู้ใดที่ท่านจะปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาในครอบครัว
4. วิธีที่ท่านใช้เมื่อเกิดความขัดแย้งกับคู่สมรส
5. วิธีที่ท่านเห็นว่าใช้แก้ไขได้ผลดีที่สุดเมื่อเกิดความขัดแย้งกับคู่สมรส
6. ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง
7. เรื่องใดที่ท่านและคู่สมรสมักจะขัดแย้งกัน
8. โดยทั่วไป ท่านและคู่สมรสมีความถี่ในการขัดแย้งกันระดับใด

และเป็นคำถามปลายเปิดอีก 4 ข้อ ดังต่อไปนี้

9. สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งมากที่สุด
10. สาเหตุที่สามารถแก้ไขความขัดแย้งไปได้
11. ความขัดแย้งที่ไม่สามารถแก้ไขได้
12. การจัดการกับความขัดแย้งที่รุนแรง

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามชุดนี้ขึ้นด้วยตนเอง โดยศึกษาแนวทางจากแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการกับความขัดแย้ง (Conflict Management)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในงานวิจัยเรื่องการศึกษาพฤติกรรม การสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของสามีภรรยาอีกด้วย โดยสัมภาษณ์คู่สมรสที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คู่ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งคู่สมรสออกเป็น 5 กลุ่มตามระยะเวลาสมรส จากนั้นจึงเลือกคู่สมรสมา กลุ่มละ 3 คู่ รวมทั้งหมด 15 คู่ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกคู่สมรสที่สมัครใจให้สัมภาษณ์มาเป็นกลุ่ม ตัวอย่าง ในการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งสามีและภรรยาคู่เดียวกัน แต่แยกสัมภาษณ์ทีละคน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบซึ่งหน้าและสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ เนื่องด้วยปัญหาการจราจร ดังนั้น เพื่อเป็นการประหยัดเวลาและให้ความสะดวกแก่ผู้ให้สัมภาษณ์ วิธีการสัมภาษณ์จึงขึ้นอยู่กับความสะดวกของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน อีกทั้ง ยังพบว่าการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์มีอัตราการได้รับคำตอบสูงกว่าการสัมภาษณ์ซึ่งหน้าด้วย (Wiersma, 1986 อ้างถึงโดย บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ)

แบบสัมภาษณ์

สำหรับแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้ประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับที่ใช้ในแบบสอบถาม เพื่อให้สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ครอบคลุมตามปัญหาคำถามที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ และสามารถนำใช้ตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้อีกด้วย โดยเน้นคำถามเพื่อให้เห็นความคิดเห็น และเหตุผลรวมทั้ง ประสบการณ์จริงเป็นหลัก ซึ่งเนื้อหาของคำถามมีลักษณะดังต่อไปนี้

แบบสัมภาษณ์สำหรับคู่สมรส (ดูในภาคผนวก ง)

- 1 เรื่องที่ท่านมักขัดแย้งกับคู่สมรสของท่าน คือ เรื่องใด
- 2 หากเกิดความขัดแย้งขึ้นในชีวิตสมรส ท่านจะแก้ไขอย่างไร
- 3 ท่านคิดว่า พฤติกรรมการสื่อสารของท่านและคู่สมรสเป็นอย่างไร
- 4 ท่านคิดว่า ลักษณะการสื่อสารระหว่างท่านและคู่สมรส สร้างความขัดแย้งขึ้นหรือไม่ อย่างไร
- 5 ท่านคิดว่า ลักษณะการสื่อสารระหว่างท่านและคู่สมรสในรูปแบบใดที่จะช่วยลดความขัดแย้งลงได้ และอย่างไร
- 6 ท่านคิดว่า วิธีการใดที่จะช่วยจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ
- 7 ท่านสามารถผ่านพ้น หรือจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระดับรุนแรง (มีความคิดจะหย่าร้างหรือแยกทางกับคู่สมรสของท่าน) ได้อย่างไร

การทดสอบเครื่องมือ

เพื่อให้แบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีความตรงและความเชื่อมั่น ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่เรียบเรียงไว้แล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องทำการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมในประเด็นที่จะทำการวิจัย ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบนำร่อง (Pilot test) กับคณาจารย์จำนวน 30 คน เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสอบถามสามารถสื่อความให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจตรงกัน และวัดสิ่งที่ต้องการตามประเด็นได้อย่างสม่าเสมอ จากนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนั้นมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นโดยการทดสอบความเชื่อมั่น Alpha Coefficient ของ Cronbach (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2542) ด้วยโปรแกรม SPSS for windows ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามส่วนที่ 2 เท่ากับ 0.7465 และส่วนที่ 3 เท่ากับ 0.8224 ซึ่งมีระดับความเชื่อมั่นมากพอ (มากกว่า 70%) และนอกจากนั้น ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจ และความชัดเจนในการเรียบเรียงภาษา รวมทั้งความเหมาะสมของคำถามแต่ละข้อ เพื่อนำมาปรับปรุงก่อนไปใช้จริง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถาม พร้อมทั้งแนบจดหมายถึงผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งบอกวัตถุประสงค์ในการวิจัย ความสำคัญของปัญหา และประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย โดยรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจะถูกนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ต้องการเก็บข้อมูลจากทั้งสามีและภรรยาคู่เดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้แจกแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับต่อคู่สมรส 1 คู่ โดยแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง และไปรับกลับตามเวลาที่นัดหมาย หรือให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามนั้นกลับคืนมาทางไปรษณีย์ ตามความสะดวกของกลุ่มตัวอย่าง
- 2 หลังจากได้แบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่ม เพื่อทำการสัมภาษณ์ โดยแยกตามอายุสมรส ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้
 - 1) คู่ที่มีอายุสมรส ต่ำกว่า 5 ปี
 - 2) คู่ที่มีอายุสมรส ตั้งแต่ 5 – 10 ปี
 - 3) คู่ที่มีอายุสมรสตั้งแต่ 11 – 15 ปี
 - 4) คู่ที่มีอายุสมรสตั้งแต่ 16 – 20 ปี และ
 - 5) คู่ที่มีอายุสมรส มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

- 3 ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการเลือกคู่สมรสที่สมัครใจให้สัมภาษณ์มาจำนวนกลุ่มละ 3 คู่ รวมทั้งหมด 15 คู่ เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์เจาะลึก เพื่อเปรียบเทียบคำตอบว่าคู่สมรสที่มีอายุสมรสแตกต่างกัน จะมีลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารที่ลดความขัดแย้งแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตัวเองทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลเชิงปริมาณจะได้จากแบบสอบถามปลายปิด ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพจะได้จากแบบสอบถามปลายเปิด และ คำตอบจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows เพื่อหาค่าสถิติดังต่อไปนี้

- การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics)

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าอัตราส่วนร้อยละ เพื่อนำเสนอข้อมูลลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ระยะเวลาสมรส ระยะเวลาสร้างความคุ้นเคยก่อนสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยของคู่สมรสต่อเดือน และลักษณะการอยู่อาศัย

- การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติที่จะนำมาใช้ทดสอบสมมติฐานและตอบปัญหานำวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ทดสอบหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยได้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรโดยใช้ ANOVA ในแบบสอบถามส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 และทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้ค่า ไค-สแควร์ ในแบบสอบถามส่วนที่ 4 ซึ่งการทดสอบทางสถิตินี้จะกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

- การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดมีลักษณะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตามแนวคิด ทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 2 เพื่อนำผลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ และแปลผลเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ

ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ในลักษณะที่สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสนับสนุนในการอภิปรายผลการวิจัยให้เกิดความชัดเจน และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารที่ลดความขัดแย้งของคู่สมรส” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าคู่สมรสในกรุงเทพมหานครมีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารและระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสอย่างไร และมีลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารที่นำไปสู่การลดความขัดแย้งของคู่สมรสอย่างไรบ้าง รวมทั้ง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรที่มีต่อระดับประสิทธิภาพการสื่อสาร การจัดการกับความขัดแย้ง และระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคู่สมรสที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ จากการแจกแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 210 ชุด ให้กับคู่สมรส 210 คู่ นั้น ได้รับคืนมาทั้งสิ้น 164 ชุด ผู้วิจัยจึงคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มา 150 ชุด ดังนั้น คู่สมรสตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 150 คู่ และทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติม อีกจำนวน 15 คู่ จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรสที่นำไปสู่การลดความขัดแย้ง

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 150 คู่ นำมาจำแนกและแสดงผลได้โดยการหาค่าแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งจะนำเสนอในตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะประชากร จำแนกตามอายุ ระยะเวลาสมรส ระยะเวลาคบหากันก่อนสมรส และจำนวนบุตร

	ลักษณะประชากร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความแปรปรวน
1	อายุภรรยา	37	23	63	8.081	65.303
2	อายุสามี	41	26	72	8.55	73.078
3	ระยะเวลาการสมรส	10 ปี	1 เดือน	33 ปี	8.5588	73.253
4	ระยะเวลาคบหากันก่อนสมรส	4 ปี 2 เดือน	4 เดือน	12 ปี	2.8361	8.043
5	จำนวนบุตร	2 คน	ไม่มีบุตร	4 คน	1.0671	1.139

จากตารางที่ 1 พบว่า อายุเฉลี่ยของภรรยา คือ 37 ปี ซึ่งภรรยาที่อายุน้อยที่สุดมีอายุ 23 ปี และอายุมากที่สุด คือ 63 ปี ส่วนสามีมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 41 ปี โดยอายุน้อยที่สุดและมากที่สุด คือ 26 ปีและ 72 ปี ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาสมรสเฉลี่ย 10 ปี โดยมีระยะเวลาสมรสต่ำที่สุด 1 เดือน และสูงที่สุด 33 ปี สำหรับระยะเวลาที่คบหากันก่อนสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้เวลาน้อยที่สุด 4 เดือน และมากที่สุด 12 ปี ระยะเวลาคบหากันโดยเฉลี่ย คือ 4 ปี 2 เดือน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากนั้น เมื่อนำกลุ่มตัวอย่างมาจัดกลุ่ม โดยแบ่งจากระยะเวลาสมรส ออกเป็น 5 กลุ่ม ตามที่กำหนดไว้ สามารถแจกแจงได้ ดังที่เสนอในตารางที่ 1.1 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1 แจกแจงระยะเวลาสมรส

ระยะเวลาสมรส	จำนวนความถี่	ร้อยละ
สมรสมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี	47	31.33
สมรสมาแล้วตั้งแต่ 5-10 ปี	46	30.67
สมรสมาแล้วตั้งแต่ 11-15 ปี	23	15.33
สมรสมาแล้วตั้งแต่ 16-20 ปี	11	7.33
สมรสมาแล้วมากกว่า 20 ปีขึ้นไป	23	15.33
รวม	150	100.00

จากตารางที่ 1.1 พบว่า กลุ่มที่สมรสมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี มีสัดส่วนมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 31.33 ส่วนกลุ่มที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มที่สมรสกันมาแล้วตั้งแต่ 16 –20 ปี มีเพียงร้อยละ 7.33

ตารางที่ 1.2 แจกแจงจำนวนบุตร

จำนวนบุตร	จำนวนความถี่	ร้อยละ
3 คนขึ้นไป	26	17.34
2 คน	35	23.33
1 คน	51	34.00
ไม่มีบุตร	38	25.33
รวม	150	100.00

สำหรับจำนวนบุตรนั้น จากตารางที่ 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.23 ซึ่งเท่ากับ 2 คน โดยจำนวนบุตรสูงสุด ได้แก่ 4 คน และต่ำสุด คือ ไม่มีบุตรเลย โดยสัดส่วนของจำนวนบุตร (ดูตารางที่ 1.2) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีบุตรจำนวน 1 คนมีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.00 และกลุ่มที่มีสัดส่วน น้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีบุตร 3 คนขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 17.34

ตารางที่ 1.3 แสดงลักษณะประชากร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง (n = 300)			
	ภรรยา (n = 150)		สามี (n=150)	
	จำนวนความถี่	ร้อยละ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่ามัธยมต้น	4	2.70	4	2.70
มัธยมต้น	3	2.00	7	4.70
มัธยมปลาย	10	6.70	7	4.70
อนุปริญญา	13	8.70	13	8.70
ปริญญาตรี	96	64.00	79	52.70
สูงกว่าปริญญาตรี	24	16.00	40	26.70
รวม	150	100.00	150	100.00

จากตารางที่ 1.3 พบว่า คู่สมรสส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยสามี ร้อยละ 52.70 และภรรยาร้อยละ 64 ตามลำดับ และสำหรับกลุ่มที่มีสัดส่วนน้อย ได้แก่ กลุ่มที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา มัธยมปลาย มัธยมต้น และต่ำกว่ามัธยมต้น โดยในแต่ละกลุ่ม ทั้งสามีและภรรยามีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1.4 แสดงลักษณะประชากร จำแนกตามอาชีพหลัก

อาชีพหลัก	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)	
	จำนวนความถี่	ร้อยละ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
พนักงานบริษัทเอกชน	56	37.30	51	34
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รัฐบาล	44	29.30	43	28.70
กิจการส่วนตัว	19	12.70	26	17.30
ค้าขาย	8	5.30	10	6.70
รับจ้าง	8	5.30	17	11.30
เกษตรกร	1	0.70	1	0.70
ไม่มีอาชีพ	13	8.70	0	0.00
อื่นๆ	1	0.70	2	1.30
รวม	150	100	150	100

จากตารางที่ 1.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน โดยภรรยา ร้อยละ 37.30 และสามีร้อยละ 34 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า มีภรรยาร้อยละ 8.70 ไม่มีอาชีพ ในขณะที่ไม่มีสามีที่ไม่มีอาชีพเลย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1.5 แสดงลักษณะประชากร จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)	
	จำนวนความถี่	ร้อยละ	จำนวนความถี่	ร้อยละ
ไม่มี	16	10.70	3	2.00
ต่ำกว่า 5,000 บาท	1	0.70	12	8.00
5,001 – 10,000 บาท	23	15.30	16	10.70
10,001 – 15,000 บาท	32	21.30	20	13.30
15,001 – 20,000 บาท	26	17.30	19	12.70
20,001 – 25,000 บาท	10	6.70	6	4.00
25,001 – 30,000 บาท	12	8.00	9	6.00
30,001 – 35,000 บาท	5	3.30	0	0.00
35,000 บาทขึ้นไป	25	16.70	65	43.30
รวม	150	100	150	100

จากตารางที่ 1.5 พบว่า รายได้ต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างนั้น ภรรยาส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท และ 15,001 – 20,000 บาทต่อเดือน โดยคิดเป็นร้อยละ 21.30 และ 17.30 ตามลำดับ ในขณะที่สามีส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน มากกว่า 35,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 43.30

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1.6 แสดงลักษณะของครอบครัว

ลักษณะของครอบครัว	จำนวนความถี่	ร้อยละ
แยกครอบครัวออกมา	107	71.30
อาศัยอยู่กับครอบครัวฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง	43	28.70
รวม	150	100.00

จากตารางที่ 1.6 จะเห็นว่า คู่สมรสส่วนใหญ่แยกครอบครัวออกมา โดยคิดเป็น ร้อยละ 71.30 (จำนวนความถี่ 107) ในขณะที่มีคู่สมรสเพียงร้อยละ 28.70 (จำนวนความถี่ 43) ที่อาศัยอยู่กับครอบครัวของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารของกลุ่มสมรสที่นำไปสู่การลดความขัดแย้ง

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามประเด็นปัญหำนำการวิจัยตามประเด็นปัญหำนำวิจัย และสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ตามลำดับ ดังต่อไปนี้

- **ปัญหำนำวิจัยข้อที่ 1** ระดับประสิทธิภำพในการสื่อสารของกลุ่มสมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

เพื่อตอบปัญหำนำวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนรวมที่ได้จากแบบสอบถามส่วนที่ 3 ซึ่งคือมาตรวัดระดับประสิทธิภำพการสื่อสาร ทั้ง 15 ข้อ โดยได้หาค่าคะแนนรวมต่ำสุด คะแนนรวมสูงสุด คะแนนเฉลี่ย และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยา กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามี และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงคะแนนและค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภำพการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ภรรยา (N=150)	4.094	7.971
สามี (N=150)	4.072	7.673
ทั้งภรรยาและสามี (N=300)	4.083	7.491

จากตารางที่ 2.1 จะเห็นว่า คะแนนเฉลี่ยและ ค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภำพการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาสูงกว่าฝ่ายสามีเล็กน้อย (ค่าเฉลี่ยของภรรยาเท่ากับ 4.094 และค่าเฉลี่ยของสามีเท่ากับ 4.072) โดยค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภำพการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ 4.083 ซึ่งเมื่อแปลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ Best (1970) พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับประสิทธิภำพการสื่อสารสูง

จากนั้น ผู้วิจัยได้นำคะแนนรวมมาจัดกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ของ Best (ดูบทที่ 3) มาประเมินค่า ว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละคน มีประสิทธิภาพการสื่อสารในระดับใด ซึ่งผู้วิจัยจะใช้เพียง 3 ระดับ คือ ระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารต่ำ ระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารปานกลาง และระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารสูง จากนั้นนำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรส

ระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		คู่สมรส (n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารสูง	111	74.00	106	70.67	217	72.33
ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารปานกลาง	32	21.33	39	26.00	71	23.67
ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารต่ำ	7	4.67	5	3.33	12	4.00
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 2.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารสูง คิดเป็นร้อยละ 72.33 และสัดส่วนที่น้อยที่สุด คือ ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารต่ำมีเพียงร้อยละ 4.00 เท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคู่สมรสทั้งสองฝ่าย พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองฝ่ายนั้นส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารสูง โดยจะเห็นว่า สัดส่วนของฝ่ายภรรยาที่มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารสูงมีมากกว่าฝ่ายสามี (ภรรยา ร้อยละ 74.00 และฝ่ายสามี ร้อยละ 70.67 ตามลำดับ) สัดส่วนรองลงมาคือ ภรรยา ร้อยละ 21.33 และสามี ร้อยละ 26.00 มีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารปานกลาง สำหรับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารต่ำมีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ภรรยาเพียงร้อยละ 4.67 ในขณะที่สามี มีเพียงร้อยละ 3.33

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของสามีและภรรยา มาทดสอบความแตกต่าง โดยแสดงไว้ในตารางที่ 2.3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.3 แสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรส

ค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพการสื่อสาร		t	P
ภรรยา	สามี		
4.094	4.072	-1.217	0.225

จากการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า สามีและภรรยา มีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่ไม่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- **ปัญหานำวิจัยข้อที่ 2** ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร เป็นอย่างไร
 - 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร เป็นอย่างไร
 - 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร เป็นอย่างไร
 - 2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร เป็นอย่างไร
 - 2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร เป็นอย่างไร

เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามส่วนที่ 3 มาวิเคราะห์ โดยทำการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ซึ่งสามารถนำเสนอในตารางที่ 3.1-3.4 ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 แสดงความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารและระยะเวลาสมรส

ระยะเวลาสมรส (N=150)	ระดับประสิทธิภาพการสื่อสาร ของภรรยา				ระดับประสิทธิภาพการสื่อสาร ของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 5 ปี (47 คู่)	64.78	7.05	6.278	0.000	63.24	6.14	3.097	0.018
ตั้งแต่ 5-10 ปี (46 คู่)	59.56	8.35			60.54	8.02		
ตั้งแต่ 11-15 ปี (23 คู่)	57.22	8.52			59.61	9.04		
ตั้งแต่ 16-20 ปี (11 คู่)	56.55	7.27			55.82	7.43		
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป (23 คู่)	61.00	5.50			63.14	7.82		
รวม (150 คู่)	61.08	7.97			61.41	7.69		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 75 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระยะเวลาสมรสต่างกันมีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่แตกต่างกัน และสามีที่มีระยะเวลาสมรสต่างกันก็มีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน นั่นคือ ระยะเวลาสมรสจึงมีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย

จากตารางที่ 3.1 จะเห็นว่า ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของภรรยาในกลุ่มที่สมรสมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด (64.78 คะแนน) ส่วนภรรยาในกลุ่มที่สมรสมาแล้วตั้งแต่ 16 – 20 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารต่ำที่สุด (56.55 คะแนน)

สำหรับสามี พบว่า ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของสามีในกลุ่มที่สมรสมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด (63.24 คะแนน) ส่วนสามีในกลุ่มที่สมรสมาแล้วตั้งแต่ 16 – 20 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารต่ำที่สุด (55.82 คะแนน)

ตารางที่ 3.2 แสดงความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารและระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ระดับประสิทธิภาพการสื่อสาร ของภรรยา					ระดับประสิทธิภาพการสื่อสาร ของสามี				
	N	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	N	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่ามัธยมต้น	4	57.75	4.193	3.279	0.008	4	62.50	3.512	2.682	0.024
มัธยมต้น	3	69.00	9.539							
มัธยมปลาย	10	60.40	7.136							
อนุปริญญา	13	60.92	4.536							
ปริญญาตรี	96	59.83	7.729							
สูงกว่าปริญญาตรี	24	66.00	9.050							
รวม	150	61.08	7.971			150	61.41	7.698		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 75 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่แตกต่างกัน และสามีที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่แตกต่างกันเช่นกัน นั่นคือ ระดับการศึกษาจึงมีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของ คู่สมรสทั้งสองฝ่าย

จากตารางที่ 3.2 พบว่า ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของภรรยาในกลุ่มจบการศึกษาในระดับมัธยมต้นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (69.00 คะแนน) ส่วนภรรยาในกลุ่มที่จบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้นมีค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารต่ำที่สุด (57.75 คะแนน)

สำหรับสามี พบว่า ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของสามีในกลุ่มที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (62.72 คะแนน) ส่วนสามีในกลุ่มที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญามีค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารต่ำที่สุด (54.31 คะแนน)

ตารางที่ 3.3 แสดงความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารและอาชีพ

อาชีพ	ระดับประสิทธิภาพการสื่อสาร ของภรรยา					ระดับประสิทธิภาพการสื่อสาร ของสามี				
	N	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	N	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ค้าขาย	8	58.88	5.139	0.819	0.573	10	58.60	7.501	1.281	0.273
พนักงานบริษัทเอกชน	56	61.38	8.137			51	62.65	6.858		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ	44	61.42	9.364			43	61.05	7.807		
เกษตรกร	1	72.00	.			1	72.00	.		
รับจ้าง	8	64.25	6.364			17	59.18	7.923		
กิจการส่วนตัว	19	59.58	6.963			26	61.23	8.719		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	13	59.08	5.377			-	-	-		
อื่นๆ	1	66.00	.			2	68.00	1.414		
รวม	150	61.08	7.971			150	61.41	7.673		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 75 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ดูตารางที่ 3.1) พบว่า ภรรยาที่มีอาชีพต่างกันมีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่ไม่แตกต่างกัน และสามีที่มีอาชีพต่างกันมีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่ไม่แตกต่างกันเช่นกัน นั่นคือ อาชีพจึงไม่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย

จากตารางที่ 3.3 จะเห็นว่า อาชีพบางอาชีพมีกลุ่มตัวอย่างเพียงคนเดียว จึงไม่สามารถนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาสรุปผลว่าภรรยาและสามีกลุ่มใดมีค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารสูงที่สุด และต่ำที่สุด

ตารางที่ 3.4 แสดงความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารและจำนวนบุตร

จำนวนบุตร (N=150)	ระดับประสิทธิภาพการสื่อสาร ของภรรยา				ระดับประสิทธิภาพการสื่อสาร ของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ไม่มีบุตร (38 คู่)	61.87	8.542	1.783	0.153	61.55	5.500	2.191	0.092
มีบุตร 1 คน (51 คู่)	61.51	7.134			62.75	7.795		
มีบุตร 2 คน (35 คู่)	58.34	8.345			58.66	9.036		
มีบุตร 3 คนขึ้นไป (26 คู่)	61.04	7.539			62.31	7.122		
รวม (150 คู่)	60.08	7.971			61.41	7.673		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 75 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (ดูตารางที่ 3.1) พบว่า ภรรยาที่มีจำนวนบุตรต่างกันมีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่ไม่แตกต่างกัน และสามีที่มีจำนวนบุตรต่างกันมีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่ไม่แตกต่างกันเช่นกัน นั่นคือ จำนวนบุตรจึงไม่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย

จากตารางที่ 3.4 พบว่า ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของภรรยาที่ไม่มีบุตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (61.87 คะแนน) ส่วนภรรยาที่มีบุตร 2 คน มีค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารต่ำที่สุด (58.34คะแนน)

สำหรับสามี พบว่า ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของสามีที่มีบุตร 1 คน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (62.75 คะแนน) ส่วนสามีที่มีบุตร 2 คนมีค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารต่ำที่สุด (58.66คะแนน)

เมื่อผลการทดสอบพบว่า ระยะเวลาสมรสและระดับการศึกษามีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรส ซึ่งยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 (ลักษณะประชากรที่แตกต่างกันจะมีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่แตกต่างกัน) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการทดสอบพหุคูณ (Multiple Comparison Tests) เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละกลุ่ม ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 3.1.1-3.1.2 ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1.1

แสดงความแตกต่างของระยะเวลาสมรสแต่ละกลุ่มและประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรส

ระยะเวลาสมรส		ประสิทธิภาพการสื่อสาร ของภรรยา		ประสิทธิภาพการ สื่อสารของสามี	
		Mean Difference	Sig.	Mean Difference	Sig.
กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	5.21	0.030	2.70	0.568
	กลุ่มที่ 3	7.56	0.003	3.63	0.438
	กลุ่มที่ 4	8.23	0.029	7.42	0.067
	กลุ่มที่ 5	3.78	0.392	0.10	1.000
กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 1	-5.21	0.030	-2.70	0.568
	กลุ่มที่ 3	2.35	0.838	0.93	0.994
	กลุ่มที่ 4	3.02	0.843	4.72	0.495
	กลุ่มที่ 5	-1.44	0.970	-2.59	0.792
กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 1	-7.56	0.003	-3.63	0.438
	กลุ่มที่ 2	-2.35	0.838	-0.93	0.994
	กลุ่มที่ 4	0.67	1.000	3.79	0.753
	กลุ่มที่ 5	-3.78	0.567	-3.53	0.646
กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 1	-8.23	0.029	-7.42	0.067
	กลุ่มที่ 2	-3.01	0.843	-4.72	0.495
	กลุ่มที่ 3	-6.72	1.000	-3.79	0.753
	กลุ่มที่ 5	-4.45	0.618	-7.32	0.142
กลุ่มที่ 5	กลุ่มที่ 1	-3.78	0.392	-0.10	1.000
	กลุ่มที่ 2	1.44	0.970	2.59	0.792
	กลุ่มที่ 3	3.78	0.567	3.53	0.646
	กลุ่มที่ 4	4.45	0.618	7.32	0.142

หมายเหตุ : กลุ่มที่ 1 คือ คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มที่ 2 คือ คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5-10 ปี

กลุ่มที่ 3 คือ คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 11-15 ปี

กลุ่มที่ 4 คือ คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 16-20 ปี และ

กลุ่มที่ 5 คือ คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

จากตารางที่ 3.1.1 พบว่า ระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของภรรยาของกลุ่มที่ 1 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว น้อยกว่า 5 ปี) มีความแตกต่างกับกลุ่มที่ 2 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5-10 ปี) กลุ่มที่ 3 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 11-15 ปี) และกลุ่มที่ 4 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 16-20 ปี) แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ 5 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว มากกว่า 20 ปีขึ้นไป)

ดังนั้น สรุปได้ว่า กลุ่มภรรยาที่มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างกัน คือ

- กลุ่มที่ 1(คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว น้อยกว่า 5 ปี) และ กลุ่มที่ 2 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5-10 ปี)
- กลุ่มที่ 1(คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว น้อยกว่า 5 ปี) และกลุ่มที่ 3 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 11-15 ปี)
- กลุ่มที่ 1 กับ กลุ่มที่ 4 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 16-20 ปี)

ส่วนกลุ่มภรรยาที่มีระดับ ประสิทธิภาพการสื่อสารไม่แตกต่างกัน คือ

- กลุ่มที่1(คู่สมรสที่สมรสมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี) กับกลุ่มที่ 5(คู่สมรสที่สมรสมาแล้วมากกว่า 20 ปีขึ้นไป)
- กลุ่มที่ 2(คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5-10 ปี) กับกลุ่มที่ 3 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 11-15 ปี)
- กลุ่มที่ 2 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5-10 ปี) กับกลุ่มที่ 4 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 16-20ปี)
- กลุ่มที่ 3 (คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 11-15 ปี) กับกลุ่มที่ 4(คู่สมรสที่สมรสมาแล้วตั้งแต่ 16-20 ปี)

ตามลำดับ

ส่วนระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของสามีกับระยะเวลาสมรสในแต่ละกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 3.1.2 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาและประสิทธิภาพในการสื่อสารของกลุ่ม

ระดับการศึกษา		ประสิทธิภาพการสื่อสารของภรรยา		ประสิทธิภาพการสื่อสารของสามี	
		Mean Difference	Sig.	Mean Difference	Sig.
ต่ำกว่ามัธยมต้น	มัธยมต้น	-11.25	0.598	1.50	1.000
	มัธยมปลาย	-2.65	0.997	-0.21	1.000
	อนุปริญญา	-3.17	0.991	8.19	0.601
	ปริญญาตรี	-2.08	0.998	.070	1.000
	สูงกว่าปริญญาตรี	-8.25	0.558	-0.22	1.000
มัธยมต้น	ต่ำกว่ามัธยมต้น	11.25	0.598	-1.50	1.000
	มัธยมปลาย	8.60	0.717	-1.71	0.999
	อนุปริญญา	8.08	0.747	6.69	0.604
	ปริญญาตรี	9.167	0.532	-.79	1.000
	สูงกว่าปริญญาตรี	3.00	0.995	-1.72	0.997
มัธยมปลาย	ต่ำกว่ามัธยมต้น	2.65	0.997	0.21	1.000
	มัธยมต้น	-8.60	0.717	1.71	0.999
	อนุปริญญา	-0.52	1.000	8.41	0.339
	ปริญญาตรี	0.57	1.000	0.92	1.000
	สูงกว่าปริญญาตรี	-5.60	0.587	-3.66	1.000
อนุปริญญา	ต่ำกว่ามัธยมต้น	3.17	0.991	-8.19	0.601
	มัธยมต้น	-8.07	0.747	-6.69	0.604
	มัธยมปลาย	0.52	1.000	-8.41	0.339
	ปริญญาตรี	1.09	0.999	-7.49	0.054
	สูงกว่าปริญญาตรี	-5.08	0.597	-8.41	0.036
ปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยมต้น	2.083	0.998	-0.70	1.000
	มัธยมต้น	-9.17	0.532	0.79	1.000
	มัธยมปลาย	-0.57	1.000	-0.92	1.000
	อนุปริญญา	-1.09	0.999	7.49	0.054
	สูงกว่าปริญญาตรี	-6.17	0.035	-0.92	0.995
สูงกว่าปริญญาตรี	ต่ำกว่ามัธยมต้น	8.25	0.558	0.22	1.000
	มัธยมต้น	-3.00	0.995	1.72	0.997
	มัธยมปลาย	5.60	0.587	3.66	1.000
	อนุปริญญา	5.08	0.597	8.41	0.036
	ปริญญาตรี	6.17	0.035	0.92	0.995

จากตารางที่ 3.1.2 พบว่า ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของภรรยาที่จบการศึกษา ระดับต่ำกว่ามัธยมต้น ระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี ไม่แตกต่างกัน แต่ภรรยาในกลุ่มที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีมีประสิทธิภาพการสื่อสาร แตกต่างจากภรรยาที่จบการศึกษาระดับอื่นๆ

ดังนั้น สรุปได้ว่า กลุ่มภรรยาที่มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างกัน คือ

- ภรรยาที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกับ ภรรยาที่จบการศึกษาด้านต่ำกว่ามัธยมต้น
- ภรรยาที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกับ ภรรยาที่จบการศึกษาระดับมัธยมต้น
- ภรรยาที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกับ ภรรยาที่จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย
- ภรรยาที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกับ ภรรยาที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา
- ภรรยาที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกับ ภรรยาที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

สำหรับสามี พบว่า กลุ่มที่มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างกัน คือ สามีกลุ่ม ที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญา และสามีที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี เท่านั้น ส่วนสามี ที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมต้น ระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย และระดับปริญญาตรี มี ระดับมีประสิทธิภาพการสื่อสารไม่แตกต่างกัน

จากนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามส่วนที่ 3 มาวิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ Kruskal-Wallis เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างลักษณะประชากรกับค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารในคำถามทั้ง 15 ข้อ โดยเสนอไว้ในตารางที่ 4.1 – 4.4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงความแตกต่างระหว่าง ระยะเวลาสมรส กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร

ประสิทธิภาพในการสื่อสาร	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)	
	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.
1 ท่านและคู่สมรสชอบที่จะพูดคุยสนทนากัน	13.582	0.009	10.084	0.039
2 ท่านสามารถพูดคุยกับคู่สมรสได้อย่างเปิดเผยทุกเรื่อง	8.734	0.068	7.235	0.124
3 ในการสื่อสารระหว่างกัน ท่านและคู่สมรสมักมีความเข้าใจที่ตรงกัน	13.908	0.008	5.436	0.245
4 คู่สมรสของท่านยินดีรับฟังปัญหาของท่านเสมอ	12.452	0.014	8.553	0.073
5 คู่สมรสของท่านเข้าใจความรู้สึกของท่านเป็นอย่างดี เช่น รู้ว่าท่านกำลังโกรธ ไม่สบายใจ หรือ ไม่พอใจ เป็นต้น	9.052	0.060	11.002	0.027
6 ท่านเข้าใจในความรู้สึกของคู่สมรสเป็นอย่างดี (เช่นเดียวกับข้อ 5)	4.093	0.394	12.215	0.016
7 เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ท่านและคู่สมรสจะพูดคุยเพื่อแก้ปัญหา ดังกล่าวร่วมกัน	8.605	0.072	4.329	0.363
8 คู่สมรสเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	8.508	0.075	9.955	0.182
9 คู่สมรสมักชื่นชมและยกย่องท่านด้วยวาจาหรือแสดงออก ให้ทราบด้วยกริยาท่าทาง	9.989	0.041	6.233	0.189
10 คู่สมรสของท่านมักให้ความสนใจขณะที่ท่านกำลังพูด	9.578	0.048	8.637	0.071
11 ก่อนที่จะพูด ท่านคำนึงถึงความรู้สึกของคู่สมรสเสมอ	3.992	0.407	6.661	0.155
12 ก่อนที่จะพูด คู่สมรสของท่านคำนึงถึงความรู้สึกของท่านเสมอ	7.532	0.110	6.304	0.178
13 คู่สมรสของท่านมักจะทำให้กำลังใจและคำแนะนำที่ดีแก่ท่าน	11.906	0.018	6.166	0.187
14 ท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อคู่สมรสของท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	14.056	0.007	5.226	0.265
15 คู่สมรสของท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	19.748	0.001	13.444	0.009

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ภรรยาที่มีระยะเวลาสมรสแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างกันในข้อที่ 1 ท่านและคู่สมรสชอบที่จะพูดคุยสนทนากัน ข้อที่ 3 ในการสื่อสารระหว่างกัน ท่านและคู่สมรสมักมีความเข้าใจที่ตรงกัน ข้อที่ 4 คู่สมรสของท่านยินดีรับฟังปัญหาของท่านเสมอ ข้อที่ 9 คู่สมรสมักชื่นชมและยกย่องท่านด้วยวาจาหรือแสดงออกให้ทราบด้วยกริยาท่าทาง ข้อที่ 10 คู่สมรสของท่านมักให้ความสนใจขณะที่ท่านกำลังพูด ข้อที่ 13 คู่สมรสของท่านมักจะทำให้กำลังใจและคำแนะนำที่ดีแก่ท่าน ข้อที่ 14 ท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อคู่สมรสของท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาและข้อที่ 15 คู่สมรสของท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ส่วนระยะเวลาที่แตกต่างกันกับค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารในข้ออื่นๆไม่แตกต่างกัน

ในขณะที่สามีที่มีระยะเวลาสมรสแตกต่างกันมีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่ต่างกันในข้อที่ 1 ท่านและคู่สมรสชอบที่จะพูดคุยสนทนากัน ข้อที่ 5 คู่สมรสของท่านเข้าใจความรู้สึกของท่านเป็นอย่างดี เช่น รู้ว่าท่านกำลังโกรธ ไม่สบายใจ หรือไม่พอใจ เป็นต้น ข้อที่ 6 ท่านเข้าใจในความรู้สึกของคู่สมรสเป็นอย่างดี และข้อที่ 15 คู่สมรสของท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา ส่วนระยะเวลาที่แตกต่างกันกับค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารในข้ออื่นๆไม่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษา กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร

ประสิทธิภาพในการสื่อสาร	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)	
	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.
1 ท่านและคู่สมรสชอบที่จะพูดคุยสนทนากัน	6.035	0.303	11.048	0.050
2 ท่านสามารถพูดคุยกับคู่สมรสได้อย่างเปิดเผยทุกเรื่อง	15.628	0.008	11.431	0.043
3 ในการสื่อสารระหว่างกัน ท่านและคู่สมรสมักมีความเข้าใจที่ตรงกัน	11.451	0.043	7.819	0.166
4 คู่สมรสของท่านยินดีรับฟังปัญหาของท่านเสมอ	13.770	0.017	19.858	0.001
5 คู่สมรสของท่านเข้าใจความรู้สึกของท่านเป็นอย่างดี เช่น รู้ว่าท่านกำลังโกรธ ไม่สบายใจ หรือ ไม่พอใจ เป็นต้น	9.180	0.102	5.626	0.344
6 ท่านเข้าใจในความรู้สึกของคู่สมรสเป็นอย่างดี (เช่นเดียวกับข้อ 5)	5.066	0.408	1.931	0.859
7 เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ท่านและคู่สมรสจะพูดคุยเพื่อแก้ปัญหา ดังกล่าวร่วมกัน	6.367	0.272	7.101	0.213
8 คู่สมรสเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	11.479	0.043	8.653	0.124
9 คู่สมรสมักชื่นชมและยกย่องท่านด้วยวาจาหรือแสดงออก ให้ทราบด้วยกริยาท่าทาง	3.108	0.683	7.925	0.160
10 คู่สมรสของท่านมักให้ความสนใจขณะที่ท่านกำลังพูด	9.156	0.103	13.723	0.017
11 ก่อนที่จะพูด ท่านคำนึงถึงความรู้สึกของคู่สมรสเสมอ	9.229	0.100	9.676	0.085
12 ก่อนที่จะพูด คู่สมรสของท่านคำนึงถึงความรู้สึกของท่านเสมอ	6.117	0.295	6.722	0.242
13 คู่สมรสของท่านมักจะทำให้กำลังใจและคำแนะนำที่ดีแก่ท่าน	7.535	0.184	8.024	0.155
14 ท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อคู่สมรสของท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	9.782	0.082	3.940	0.558
15 คู่สมรสของท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	10.193	0.070	4.158	0.527

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ภรรยาที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างกัน ในข้อที่ 2 ท่านสามารถพูดคุยกับคู่สมรสได้อย่างเปิดเผยทุกเรื่อง ข้อที่ 3 ในการสื่อสารระหว่างกัน ท่านและคู่สมรสมักมีความเข้าใจที่ตรงกัน ข้อที่ 4 คู่สมรสของท่านยินดีรับฟังปัญหาของท่านเสมอ และ ข้อที่ 8 คู่สมรสเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ส่วนระดับการศึกษาที่แตกต่างกันกับค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพการสื่อสารในข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ในขณะที่สามีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างกัน ใน ข้อที่ 2 ท่านสามารถพูดคุยกับคู่สมรสได้อย่างเปิดเผยทุกเรื่อง ข้อที่ 4 คู่สมรสของท่านยินดีรับฟังปัญหาของท่าน และข้อที่ 10 คู่สมรสของท่านมักให้ความสนใจขณะที่ท่านกำลังพูด ส่วนระดับการศึกษาที่แตกต่างกันกับค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพการสื่อสารในข้ออื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3 แสดงความแตกต่างระหว่าง อาชีพ กับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร

ประสิทธิภาพในการสื่อสาร	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)	
	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.
1 ท่านและคู่สมรสชอบที่จะพูดคุยสนทนากัน	7.966	0.336	7.329	0.291
2 ท่านสามารถพูดคุยกับคู่สมรสได้อย่างเปิดเผยทุกเรื่อง	11.550	0.116	9.519	0.146
3 ในการสื่อสารระหว่างกัน ท่านและคู่สมรสมักมีความเข้าใจที่ตรงกัน	14.079	0.050	5.804	0.446
4 คู่สมรสของท่านยินดีรับฟังปัญหาของท่านเสมอ	5.578	0.590	9.257	0.160
5 คู่สมรสของท่านเข้าใจความรู้สึกของท่านเป็นอย่างดี เช่น รู้ว่าท่านกำลังโกรธ ไม่สบายใจ หรือ ไม่พอใจ เป็นต้น	7.178	0.411	4.354	0.629
6 ท่านเข้าใจในความรู้สึกของคู่สมรสเป็นอย่างดี (เช่นเดียวกับข้อ 5)	10.652	0.155	6.205	0.401
7 เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ท่านและคู่สมรสจะพูดคุยเพื่อแก้ปัญหา ดังกล่าวร่วมกัน	13.449	0.062	9.102	0.168
8 คู่สมรสเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	8.532	0.288	6.448	0.375
9 คู่สมรสมักชื่นชมและยกย่องท่านด้วยวาจาหรือแสดงออก ให้ทราบด้วยกริยาท่าทาง	4.220	0.754	4.429	0.619
10 คู่สมรสของท่านมักให้ความสนใจขณะที่ท่านกำลังพูด	3.561	0.829	7.312	0.293
11 ก่อนที่จะพูด ท่านคำนึงถึงความรู้สึกของคู่สมรสเสมอ	10.568	0.159	6.046	0.418
12 ก่อนที่จะพูด คู่สมรสของท่านคำนึงถึงความรู้สึกของท่านเสมอ	3.799	0.803	7.363	0.289
13 คู่สมรสของท่านมักจะทำให้กำลังใจและคำแนะนำที่ดีแก่ท่าน	4.761	0.689	9.163	0.165
14 ท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อคู่สมรสของท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	8.584	0.284	2.075	0.913
15 คู่สมรสของท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	6.503	0.482	5.744	0.452

จากตารางที่ 4.3 พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันของทั้งสามีและภรรยา มีค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่ไม่แตกต่างกันทั้ง 15 ข้อ

ตารางที่ 4.4 แสดงความแตกต่างระหว่างจำนวนบุตรกับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร

ประสิทธิภาพในการสื่อสาร	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)	
	χ^2	Sig.	χ^2	Sig.
1 ท่านและคู่สมรสชอบที่จะพูดคุยสนทนากัน	5.566	0.234	12.710	0.013
2 ท่านสามารถพูดคุยกับคู่สมรสได้อย่างเปิดเผยทุกเรื่อง	7.392	0.117	7.434	0.115
3 ในการสื่อสารระหว่างกัน ท่านและคู่สมรสมักมีความเข้าใจที่ตรงกัน	0.760	0.383	3.753	0.440
4 คู่สมรสของท่านยินดีรับฟังปัญหาของท่านเสมอ	7.774	0.100	11.085	0.026
5 คู่สมรสของท่านเข้าใจความรู้สึกของท่านเป็นอย่างดี เช่น รู้ว่าท่านกำลังโกรธ ไม่สบายใจ หรือ ไม่พอใจ เป็นต้น	2.557	0.639	2.866	0.581
6 ท่านเข้าใจในความรู้สึกของคู่สมรสเป็นอย่างดี (เช่นเดียวกับข้อ 5)	0.488	0.975	2.410	0.661
7 เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ท่านและคู่สมรสจะพูดคุยเพื่อแก้ปัญหา ดังกล่าวร่วมกัน	0.851	0.932	15.826	0.003
8 คู่สมรสเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่	9.084	0.059	8.213	0.084
9 คู่สมรสมักชื่นชมและยกย่องท่านด้วยวาจาหรือแสดงออก ให้ทราบด้วยกริยาท่าทาง	4.700	0.319	3.404	0.492
10 คู่สมรสของท่านมักให้ความสนใจขณะที่ท่านกำลังพูด	5.142	0.273	6.599	0.159
11 ก่อนที่จะพูด ท่านคำนึงถึงความรู้สึกของคู่สมรสเสมอ	8.719	0.069	14.522	0.006
12 ก่อนที่จะพูด คู่สมรสของท่านคำนึงถึงความรู้สึกของท่านเสมอ	10.431	0.034	1.867	0.760
13 คู่สมรสของท่านมักจะทำให้กำลังใจและคำแนะนำที่ดีแก่ท่าน	4.036	0.401	8.551	0.073
14 ท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อคู่สมรสของท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	7.878	0.096	3.902	0.419
15 คู่สมรสของท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา	2.676	0.613	3.760	0.439

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ภรรยาที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างกัน ใน ข้อที่ 12 ก่อนที่จะพูด คู่สมรสของท่านคำนึงถึงความรู้สึกของท่านเสมอ ส่วนจำนวนบุตรที่แตกต่างกันกับประสิทธิภาพการสื่อสารในข้ออื่นๆพบว่าไม่แตกต่างกัน

ในขณะที่ สามีที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างกันในข้อที่ 1 ท่านและคู่สมรสชอบที่จะพูดคุยสนทนากัน ข้อที่ 4 คู่สมรสของท่านยินดีรับฟังปัญหาของท่านเสมอ ข้อที่ 7 เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ท่านและคู่สมรสจะพูดคุยเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวร่วมกัน และข้อที่ 11 ก่อนที่จะพูด ท่านคำนึงถึงความรู้สึกของคู่สมรสเสมอ ส่วนจำนวนบุตรที่แตกต่างกันกับค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพการสื่อสารใน ข้ออื่นๆพบว่าไม่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ มาตรการวัดประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรสนี้ ได้ใช้แนวคิดของ Stinnett และ Walters (1983) ที่กล่าวถึงประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างคู่สมรส ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ประการ โดยคำถามทั้ง 15 ข้อ มีคะแนนเต็มข้อละ 5 คะแนน ซึ่งจะนำมาวัดว่าคู่สมรสมี ประสิทธิภาพในการสื่อสารในแต่ละองค์ประกอบ และโดยรวมในระดับใด ซึ่งแบ่งคำถามตาม องค์ประกอบทั้ง 5 ประการ ได้ดังนี้

- 1 การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ
ประกอบด้วย คำถาม ข้อที่ 1, 4 และ 7 มีคะแนนเต็มรวม 15 คะแนน
- 2 การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน
ประกอบด้วย คำถาม ข้อที่ 9 และ 15 มีคะแนนเต็มรวม 10 คะแนน
- 3 การเป็นผู้ฟังที่ดี
ประกอบด้วย คำถาม ข้อที่ 2, 10 และ 15 มีคะแนนเต็มรวม 15 คะแนน
- 4 ความเข้าใจความหมายตรงกัน
ประกอบด้วย คำถามข้อที่ 3, 5 และ 6 มีคะแนนเต็มรวม 15 คะแนน
- 5 ความเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจกัน
ประกอบด้วย คำถามข้อที่ 8, 11, 12 และ 14 มีคะแนนเต็มรวม 20 คะแนน

ดังนั้น เพื่อให้ได้ผลวิจัยที่ชัดเจน ครบถ้วนและง่ายต่อการสรุปและอภิปรายผลเป็น ประเด็น ผู้วิจัยจึงได้แบ่งประเด็นประสิทธิภาพการสื่อสารออกเป็น 5 ข้อใหญ่ข้างต้น โดยนำ คะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อไปคำนวณหาความแตกต่างกับลักษณะประชากรที่กำหนดไว้ อันได้แก่ ระยะเวลาสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และการมีบุตร) ซึ่งได้แสดงผลไว้ในตารางที่ 4.1.1 – 4.4.5 ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 4.1.1 – 4.1.5

แสดงความแตกต่างระหว่างระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารและระยะเวลาสมรส

ตารางที่ 4.1.1 แสดงความแตกต่างระหว่างการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอและระยะเวลาสมรส

ระยะเวลาสมรส	การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ ของภรรยา				การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ ของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 5 ปี	13.89	5.45	2.530	0.43	13.02	1.17	3.572	0.008
ตั้งแต่ 5-10 ปี	12.26	2.32			12.44	1.89		
ตั้งแต่ 11-15 ปี	11.52	2.06			11.91	2.19		
ตั้งแต่ 16-20 ปี	11.45	2.29			11.00	2.53		
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	12.26	1.32			12.35	2.17		
รวม	12.67	3.75			12.45	1.88		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระยะเวลาสมรสที่ต่างกันมีระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอที่ไม่แตกต่างกัน แต่สำหรับสามีที่มีระยะเวลาสมรสต่างก็มีระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอที่แตกต่างกัน ดังนั้น ระยะเวลาสมรสจึงมีไม่ผลต่อระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอของภรรยา แต่มีผลต่อระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอของสามี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1.2 แสดงความแตกต่างระหว่างการเปิดเผยตนเองระหว่างกัน และระยะเวลาสมรส

ระยะเวลาสมรส	การเปิดเผยตนเองของภรรยา				การเปิดเผยตนเองของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 5 ปี	8.57	1.16	6.062	0.000	8.50	1.193	3.337	0.011
ตั้งแต่ 5-10 ปี	7.74	1.23			8.15	1.23		
ตั้งแต่ 11-15 ปี	7.65	1.53			7.78	1.57		
ตั้งแต่ 16-20 ปี	7.00	1.09			7.27	1.19		
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	7.87	0.81			8.56	1.16		
รวม	7.99	1.27			8.22	1.29		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 10 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระยะเวลาสมรสต่างกันมีระดับการเปิดเผยตนเองที่แตกต่างกัน และเช่นเดียวกันกับสามีที่มีระยะเวลาสมรสที่ต่างกันก็มีระดับการเปิดเผยตนเองที่แตกต่างกัน ดังนั้น ระยะเวลาสมรสจึงมีผลต่อระดับการเปิดเผยตนเองของคู่สมรส ทั้งสองฝ่าย

ตารางที่ 4.1.3 แสดงความแตกต่างระหว่างการเป็นผู้ฟังที่ดีและระยะเวลาสมรส

ระยะเวลาสมรส	การเป็นผู้ฟังที่ดีของภรรยา				การเป็นผู้ฟังที่ดีของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 5 ปี	12.59	1.79	3.645	0.007	12.43	1.64	1.640	0.167
ตั้งแต่ 5-10 ปี	11.77	2.03			11.77	1.97		
ตั้งแต่ 11-15 ปี	11.04	2.23			11.87	1.89		
ตั้งแต่ 16-20 ปี	11.09	2.02			11.18	1.83		
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	12.13	1.25			12.39	2.02		
รวม	11.96	1.94			12.07	1.86		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระยะเวลาสมรสที่ต่างกันมีระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีที่แตกต่างกัน แต่สามีที่มีระยะเวลาสมรสที่ต่างกันมีระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ระยะเวลาสมรสจึงมีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีของภรรยา แต่ไม่มีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีของสามี

ตารางที่ 4.1.4 แสดงความแตกต่างระหว่างการเข้าใจความหมายร่วมกัน และระยะเวลาสมรส

ระยะเวลาสมรส	การเข้าใจความหมายร่วมกันของภรรยา				การเข้าใจความหมายร่วมกันของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 5 ปี	12.63	1.43	3.665	0.007	12.46	1.78	3.345	0.12
ตั้งแต่ 5-10 ปี	12.00	1.65			12.28	1.62		
ตั้งแต่ 11-15 ปี	11.35	1.85			12.17	1.82		
ตั้งแต่ 16-20 ปี	11.18	1.88			10.55	1.21		
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	12.13	1.52			12.60	1.52		
รวม	12.09	1.66			12.25	1.73		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระยะเวลาสมรสต่างกันมีระดับการเข้าใจความหมายร่วมกันที่แตกต่างกัน แต่สามีที่มีระยะเวลาสมรสที่ต่างกันมีระดับการเข้าใจความหมายร่วมกันที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ระยะเวลาสมรสจึงมีผลต่อระดับการเข้าใจความหมายร่วมกันของภรรยา แต่ไม่มีผลต่อระดับการเข้าใจความหมายร่วมกันของสามี

ตารางที่ 4.1.5 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน
และระยะเวลาสมรส

ระยะเวลาสมรส	การเห็นอกเห็นใจของภรรยา				การเห็นอกเห็นใจของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 5 ปี	17.09	1.53	3.267	0.013	16.83	1.94	2.262	0.65
ตั้งแต่ 5-10 ปี	15.79	2.67			15.89	2.34		
ตั้งแต่ 11-15 ปี	15.65	1.94			15.87	2.34		
ตั้งแต่ 16-20 ปี	15.81	2.04			15.82	1.99		
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป	16.60	2.31			17.13	2.26		
รวม	16.37	2.16			16.41	2.20		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 20 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระยะเวลาสมรสต่างกันมีระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกันที่แตกต่างกัน ในขณะที่สามีที่มีระยะเวลาสมรสที่ต่างกันมีระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกันที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้นระยะเวลาสมรสจึงมีผลต่อระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกันของภรรยา แต่ไม่มีผลต่อการเห็นอกเห็นใจและให้กำลังใจซึ่งกันและกันของสามี

ตารางที่ 4.2.1 – 4.2.5

แสดงความแตกต่างระหว่างระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารและอาชีพของคู่สมรส

ตารางที่ 4.2.1 แสดงความแตกต่างระหว่างการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอและอาชีพของคู่สมรส

อาชีพ	การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอของภรรยา				การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ค้าขาย	12.62	1.59	0.323	0.943	11.50	2.42	1.58	0.158
พนักงานบริษัทเอกชน	12.57	1.98			12.73	1.44		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ	13.09	6.29			15.00	1.91		
เกษตรกร	14.00	-			11.65	.		
รับจ้าง	13.38	1.76			12.45	1.90		
กิจการส่วนตัว	11.74	1.79			12.53	2.23		
มิได้ประกอบอาชีพ	12.46	2.06			-	-		
อื่นๆ	14.00	-			13.00	2.12		
รวม	12.67	3.75			12.45	1.88		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีอาชีพของแตกต่างกัน มีระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอที่ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับฝ่ายสามีที่มีอาชีพต่างกันก็มีระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น อาชีพของทั้งภรรยาและสามีจึงไม่มีผลต่อการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4.2.2 แสดงความแตกต่างระหว่างการเปิดเผยตนเองระหว่างกัน และอาชีพของคู่สมรส

อาชีพ	การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน ของภรรยา				การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน ของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.
ค้าขาย	7.50	1.19	0.512	0.824	8.30	0.95	0.942	0.467
พนักงานบริษัทเอกชน	8.09	1.33			8.35	1.34		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ	8.09	1.19			8.00	1.44		
เกษตรกร	9.00	-			9.00	.		
รับจ้าง	8.00	1.06			7.88	1.16		
กิจการส่วนตัว	7.89	1.37			8.83	1.68		
มิได้ประกอบอาชีพ	7.61	1.38			-	-		
อื่นๆ	8.00	-			9.50	0.70		
รวม	7.99	1.27			8.22	1.29		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 10 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการเปิดเผยตนเองระหว่างกันที่ไม่แตกต่างกัน และสามีที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการเปิดเผยตนเองระหว่างกันที่ไม่แตกต่างกันเช่นกัน ดังนั้น อาชีพของทั้งภรรยาและสามีจึงไม่มีผลต่อการเปิดเผยตนเองระหว่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2.3 แสดงความแตกต่างระหว่างการเป็นผู้ฟังที่ดีและอาชีพของคู่สมรส

อาชีพ	การเป็นผู้ฟังที่ดีของภรรยา				การเป็นผู้ฟังที่ดีของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ค้าขาย	11.63	1.18	0.829	0.565	11.00	1.94	1.220	0.299
พนักงานบริษัทเอกชน	11.88	2.24			11.47	1.62		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ	12.07	1.77			12.02	1.98		
เกษตรกร	14.00	-			13.00	.		
รับจ้าง	13.00	1.69			11.71	2.02		
กิจการส่วนตัว	11.74	2.02			11.92	1.96		
มิได้ประกอบอาชีพ	11.54	1.39			-	-		
อื่นๆ	14.00	-			13.00	.000		
รวม	11.96	1.94			12.07	1.86		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีที่ไม่แตกต่างกัน และสามีที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีที่ไม่แตกต่างกันเช่นกัน ดังนั้น อาชีพของทั้งภรรยาและสามีจึงไม่มีผลต่อการเป็นผู้ฟังที่ดี

ตารางที่ 4.2.4 แสดงความแตกต่างระหว่างการเข้าใจความหมายร่วมกัน และอาชีพของคู่สมรส

อาชีพ	การเข้าใจความหมายร่วมกันของภรรยา				การเข้าใจความหมายร่วมกันของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ค้าขาย	12.00	1.19	1.981	0.062	12.00	2.16	0.888	0.506
พนักงานบริษัทเอกชน	12.38	1.71			12.47	1.52		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ	12.07	1.71			12.27	1.68		
เกษตรกร	15.00	-			15.00	.		
รับจ้าง	12.88	1.64			12.16	1.53		
กิจการส่วนตัว	11.47	1.42			12.12	2.12		
มิได้ประกอบอาชีพ	11.15	1.34			-	-		
อื่นๆ	12.00	-			13.50	0.70		
รวม	12.09	1.66			12.25	1.72		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการเข้าใจความหมายร่วมกันที่ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่สามีที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการเข้าใจความหมายร่วมกันที่ไม่แตกต่างกันเช่นกัน ดังนั้น อาชีพของภรรยาและสามีจึงไม่มีผลต่อการเข้าใจความหมายร่วมกัน

ตารางที่ 4.2.5 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน
และอาชีพของคู่สมรส

อาชีพ	การเห็นอกเห็นใจกันของภรรยา				การเห็นอกเห็นใจกันของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ค้าขาย	15.13	2.29	1.168	0.325	15.80	1.93	1.183	0.319
พนักงานบริษัทเอกชน	16.46	2.21			16.63	2.02		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ	16.09	2.36			16.44	2.18		
เกษตรกร	20.00	-			20.00	.		
รับจ้าง	17.00	1.60			15.82	2.07		
กิจการส่วนตัว	16.74	1.88			16.29	2.67		
มิได้ประกอบอาชีพ	16.31	1.60			-	-		
อื่นๆ	18.00	-			18.50	0.70		
รวม	16.37	2.16			16.41	2.20		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 20 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีอาชีพแตกต่างกันมีระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกันไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับฝ่ายสามีที่มีอาชีพต่างกันก็มีระดับการเห็นอกเห็นใจและให้กำลังใจซึ่งกันและกันที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น อาชีพของทั้งภรรยาและสามีจึงไม่มีผลต่อระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**ตารางที่ 4.3.1 – 4.3.5 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร
และระดับการศึกษาของภรรยาและสามี**

ตารางที่ 4.3.1 แสดงความแตกต่างระหว่างการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ
และระดับการศึกษาของผู้สมรส

ระดับการศึกษา	การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอของภรรยา				การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.
ต่ำกว่ามัธยมต้น	13.00	1.63	2.651	0.025	12.50	1.29	4.734	0.000
มัธยมต้น	13.00	2.64			11.57	3.10		
มัธยมปลาย	12.40	1.89			13.43	1.81		
อนุปริญญา	12.31	1.60			10.46	2.33		
ปริญญาตรี	12.11	2.02			12.49	1.71		
สูงกว่าปริญญาตรี	15.13	7.94			12.98	1.40		
รวม	12.67	3.75			12.45	1.88		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอที่แตกต่างกัน และสามีที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันก็มีระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอที่แตกต่างกันเช่นกัน ดังนั้น ระดับการศึกษาของทั้งภรรยาและสามีจึงมีผลต่อระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3.2 แสดงความแตกต่างระหว่างการเปิดเผยตนเองระหว่างกัน
และระดับการศึกษาของผู้สมรส

ระดับการศึกษา	การเปิดเผยตนเองของภรรยา				การเปิดเผยตนเองของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.
ต่ำกว่ามัธยมต้น	7.00	0.81	1.815	0.113	8.50	0.57	1.553	0.177
มัธยมต้น	9.00	1.73			8.57	0.97		
มัธยมปลาย	7.40	1.17			8.14	1.21		
อนุปริญญา	7.85	1.40			7.30	1.49		
ปริญญาตรี	7.99	1.26			8.27	1.27		
สูงกว่าปริญญาตรี	8.38	1.13			8.35	1.33		
รวม	7.99	1.27			8.22	1.29		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 10 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการเปิดเผยตนเองระหว่างกันที่ไม่แตกต่างกัน และ สามีที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ก็มีระดับการเปิดเผยตนเองระหว่างกันที่ไม่แตกต่างกันเช่นกัน ดังนั้น ระดับการศึกษาของทั้งภรรยาและสามีจึงไม่มีผลต่อระดับการเปิดเผยตนเองระหว่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3.3 แสดงความแตกต่างระหว่างการเป็นผู้ฟังที่ดีและระดับการศึกษาของกลุ่ม

ระดับการศึกษา	การเป็นผู้ฟังที่ดีของภรรยา				การเป็นผู้ฟังที่ดีของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.
ต่ำกว่ามัธยมต้น	11.25	0.95	1.278	0.113	13.25	0.95	2.818	0.019
มัธยมต้น	14.00	1.73			12.00	2.08		
มัธยมปลาย	11.80	1.61			12.00	1.63		
อนุปริญญา	11.92	0.75			10.61	1.93		
ปริญญาตรี	11.81	1.97			11.99	1.95		
สูงกว่าปริญญาตรี	12.50	2.35			12.63	1.46		
รวม	11.96	1.94			12.07	1.86		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีที่ไม่แตกต่างกัน ส่วนสามีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีที่แตกต่างกัน ดังนั้น ระดับการศึกษาของภรรยาจึงไม่มีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดี แต่ระดับการศึกษาของสามีมีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดี

ตารางที่ 4.3.4 แสดงความแตกต่างระหว่างการเข้าใจความหมายร่วมกัน
และระดับการศึกษาของคู่สมรส

ระดับการศึกษา	การเข้าใจความหมายร่วมกันของภรรยา				การเข้าใจความหมายร่วมกันของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.
ต่ำกว่ามัธยมต้น	12.25	0.95	2.332	0.277	12.50	0.57	0.787	0.560
มัธยมต้น	14.00	1.73			12.57	1.61		
มัธยมปลาย	12.20	1.81			12.29	2.43		
อนุปริญญา	12.00	1.47			11.38	2.06		
ปริญญาตรี	11.83	1.70			12.37	1.74		
สูงกว่าปริญญาตรี	12.83	1.30			12.23	1.54		
รวม	12.09	1.66			12.25	1.73		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการเข้าใจความหมายร่วมกันที่ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับฝ่ายสามีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันก็มีระดับการเข้าใจความหมายร่วมกันที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ระดับการศึกษาของทั้งภรรยาและสามีจึงไม่มีผลต่อระดับการเข้าใจความหมายร่วมกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.3.5 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน
และระดับการศึกษาของผู้สมรส

ระดับการศึกษา	การเห็นอกเห็นใจของภรรยา				การเห็นอกเห็นใจของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D	F	Sig.
ต่ำกว่ามัธยมต้น	14.25	2.21	2.979	0.045	15.75	0.95	2.374	0.042
มัธยมต้น	19.00	1.73			16.29	2.69		
มัธยมปลาย	16.60	2.32			16.86	2.26		
อนุปริญญา	16.84	1.95			14.54	2.06		
ปริญญาตรี	16.08	2.22			16.68	2.12		
สูงกว่าปริญญาตรี	17.17	1.40			16.50	2.18		
รวม	16.37	2.16			16.41	2.20		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 20 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกันแตกต่างกัน และสามีที่มีระดับการศึกษาของสามีที่แตกต่างกัน มีระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกันแตกต่างกันเช่นกัน และ ดังนั้น อาชีพของทั้งภรรยาและสามีจึงมีผลต่อระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.4.1 – 4.4.5

แสดงความแตกต่างระหว่างระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารและจำนวนบุตรของคู่สมรส

ตารางที่ 4.4.1 แสดงความแตกต่างระหว่างการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอและจำนวนบุตรของคู่สมรส

จำนวนบุตร (n=150)	การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ ของภรรยา				การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ ของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ไม่มีบุตร (38 คู่)	13.95	6.584	2.106	0.102	12.63	1.344	3.743	0.013
มีบุตร 1 คน (51 คู่)	12.41	1.889			12.94	1.771		
มีบุตร 2 คน (35 คู่)	11.94	2.182			11.63	2.102		
มีบุตร 3 คนขึ้นไป (26 คู่)	12.31	1.783			12.31	2.168		
รวม (150 คู่)	12.67	3.759			12.45	1.884		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกันมีระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอที่ไม่แตกต่างกัน แต่สามีที่มีจำนวนบุตรต่างกันมีระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอที่แตกต่างกัน ดังนั้น จำนวนบุตรจึงไม่มีผลต่อระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอของภรรยา แต่จำนวนบุตรมีผลต่อระดับพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอของสามี

ตารางที่ 4.4.2 แสดงความแตกต่างระหว่างการเปิดเผยตนเองระหว่างกันและจำนวนบุตรของคู่สมรส

จำนวนบุตร (n=150)	การเปิดเผยตนเองของภรรยา				การเปิดเผยตนเองของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ไม่มีบุตร (38 คู่)	8.21	1.044	0.820	0.485	8.29	1.183	2.191	0.092
มีบุตร 1 คน (51 คู่)	8.00	1.414			8.43	1.221		
มีบุตร 2 คน (35 คู่)	7.74	1.221			7.74	1.541		
มีบุตร 3 คนขึ้นไป (26 คู่)	8.00	1.356			8.35	1.164		
รวม (150 คู่)	7.99	1.272			8.22	1.299		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 10 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ทั้งฝ่ายภรรยาและฝ่ายสามีที่มีจำนวนมีบุตรแตกต่างกันมีระดับการเปิดเผยตนเองที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จำนวนบุตรจึงมีไม่ผลต่อระดับการเปิดเผยตนเองของคู่สมรส

ตารางที่ 4.4.3 แสดงความแตกต่างระหว่างการเป็นผู้ฟังที่ดีและจำนวนบุตรของคู่สมรส

จำนวนบุตร (n=150)	การเป็นผู้ฟังที่ดีของภรรยา				การเป็นผู้ฟังที่ดีของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ไม่มีบุตร (38 คู่)	12.32	2.001	2.313	0.078	12.13	1.492	1.801	0.150
มีบุตร 1 คน (51 คู่)	12.14	1.789			12.29	1.858		
มีบุตร 2 คน (35 คู่)	11.23	2.224			11.46	2.091		
มีบุตร 3 คนขึ้นไป (26 คู่)	12.08	1.547			12.39	1.940		
รวม (150 คู่)	11.96	1.942			12.07	1.861		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ทั้งภรรยาและสามีที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกันมีระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จำนวนบุตรจึงไม่มีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย

ตารางที่ 4.4.4 แสดงความแตกต่างระหว่างการเข้าใจความหมายร่วมกัน และจำนวนบุตรของคู่สมรส

จำนวนบุตร (n=150)	การเข้าใจความหมายร่วมกันของ ภรรยา				การเข้าใจความหมายร่วมกันของ สามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ไม่มีบุตร (38 คู่)	12.24	1.478	0.701	0.553	12.16	1.326	0.731	0.535
มีบุตร 1คน (51คู่)	12.22	1.713			12.47	1.932		
มีบุตร 2 คน (35 คู่)	11.74	1.704			11.94	1.893		
มีบุตร 3 คนขึ้นไป (26 คู่)	12.08	1.787			12.39	1.602		
รวม (150 คู่)	12.09	1.663			12.25	1.727		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 15 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ทั้งภรรยาและสามีที่จำนวนบุตรแตกต่างกันมีระดับการเข้าใจความหมายร่วมกันที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จำนวนบุตรจึงไม่มีผลต่อระดับการเข้าใจความหมายร่วมกันของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย

ตารางที่ 4.4.5 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และจำนวนบุตรของคู่สมรส

จำนวนบุตร (n=150)	การเห็นอกเห็นใจของภรรยา				การเห็นอกเห็นใจของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ไม่มีบุตร (38 คู่)	16.34	1.681	1.789	0.152	16.34	1.878	1.154	0.329
มีบุตร 1 คน (51 คู่)	16.75	2.162			16.61	2.367		
มีบุตร 2 คน (35 คู่)	15.69	2.361			15.89	2.447		
มีบุตร 3 คนขึ้นไป (26 คู่)	16.58	2.403			16.85	1.912		
รวม (150 คู่)	16.37	2.163			16.41	2.202		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 20 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ทั้งภรรยาและสามีที่มีจำนวนบุตรแตกต่างกันมีระดับการเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น จำนวนบุตรจึงมีผลต่อระดับการเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย

- **ปัญหานำวิจัยข้อที่ 3 ลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารที่นำไปสู่การลดความขัดแย้งของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร**

เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในส่วนที่ 4 ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยในส่วนของแบบสอบถามนั้นได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ แจกแจงความถี่ และหาอัตราส่วนร้อยละ ทั้งของฝ่ายภรรยา ฝ่ายสามี และทั้งสองฝ่าย เพื่อนำเสนอผลของพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของกลุ่มตัวอย่าง และส่วนของแบบสอบถามปลายเปิดและ การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สรุปเป็นประเด็น ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.1 แสดงการพูดคุยและปรึกษาหารือกัน

การพูดคุยและปรึกษาหารือ	ฝ่ายภรรยา (n=150)		ฝ่ายสามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พูดคุยปรึกษากันอยู่เสมอ	88	58.70	84	56.00	172	57.33
พูดคุยปรึกษากันเป็นบางครั้งหรือบางเรื่อง	58	38.70	61	40.70	119	39.67
ไม่ค่อยมีเวลาจะพูดคุยปรึกษากัน	3	2.00	4	2.70	7	2.33
ไม่ปรึกษาหารือกันเลย	1	0.60	1	0.60	2	0.67
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 5.1 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการปรึกษาพูดคุยกันอยู่เสมอ คิดเป็นร้อยละ 57.33 และกลุ่มที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ไม่ปรึกษาหารือกันเลย คิดเป็นร้อยละ 0.60

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสามีและภรรยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองฝ่ายส่วนใหญ่นั้นมีการปรึกษาพูดคุยกันอยู่เสมอ โดยคิดเป็นอัตราส่วนของภรรยา ร้อยละ 58.70 ละสามี 56.00 ตามลำดับ รองลงมา มีการปรึกษาพูดคุยกันเป็นบางครั้งหรือบางเรื่อง โดยภรรยา ร้อยละ 38.70 และสามี ร้อยละ 40.70 และกลุ่มที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ไม่ปรึกษาหารือกันเลย โดยคู่สมรสทั้งสองฝ่ายมีอัตราส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 0.60

ตารางที่ 5.2 แสดงการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว

ผู้แก้ไขความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นในครอบครัว	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ท่านและคู่สมรสร่วมกันแก้ไข	101	67.33	109	72.67	210	70.00
คู่สมรสของท่าน	28	18.67	8	5.33	36	12.00
ตัวท่านเอง	19	12.67	32	21.33	51	17.00
พ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่	2	1.33	0	0.00	2	0.67
หัวหน้างาน หรือเจ้านาย	0	0.00	1	0.67	1	0.33
รวม	150	100.00	150	100.00	150	100.00

จากตารางที่ 5.2 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ร่วมมือกับคู่สมรสแก้ไขความขัดแย้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 70.00 และการแก้ไขความขัดแย้งโดยหัวหน้างานเป็นสัดส่วนน้อยที่สุด เพียงร้อยละ 0.33

เมื่อเปรียบเทียบการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างคู่สมรส พบว่า การแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว ส่วนใหญ่นั้นคู่สมรสจะร่วมมือกันแก้ไข โดยคิดเป็นอัตราส่วนฝ่ายภรรยาร้อยละ 67.33 และสามีร้อยละ 72.67 นอกจากนี้ ภรรยาร้อยละ 18.67 ตอบว่า สามีเป็นผู้แก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้น สามีเพียงร้อยละ 5.33 เท่านั้นที่ตอบว่าภรรยาเป็นผู้แก้ไข ในขณะที่สามีร้อยละ 21.33 ตอบว่าตนเองเป็นผู้แก้ไขความขัดแย้ง มีภรรยาเพียงร้อยละ 12.67 ที่ตอบว่าตนเองเป็นผู้แก้ไข

ตารางที่ 5.3 แสดงการเลือกปรึกษาผู้ใด เมื่อมีปัญหาขึ้นในครอบครัว

เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว ท่านจะปรึกษาใครก่อน	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คู่สมรสของท่าน	87	58.00	62	41.33	149	49.67
พ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่	13	8.67	9	6.00	22	7.33
พยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเอง	45	30.00	72	48.00	117	39.00
เพื่อนสนิท	5	3.33	4	2.67	9	3.00
ปล่อยเลยตามเลย	0	0.00	3	2.00	3	1.00
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 5.3 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกปรึกษาคู่สมรสของตนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.67 สัดส่วนรองลงมา คือ พยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 39.00 และสัดส่วนที่น้อยที่สุด คือ การปล่อยเลยตามเลย มีเพียงร้อยละ 1.00 เท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาขึ้นระหว่างคู่สมรส พบว่า หากมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว ภรรยาจะเลือกปรึกษามีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.00 รองลงมาจะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ร้อยละ 30.00 ในขณะที่สามีส่วนใหญ่เลือกที่จะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยคิดเป็นร้อยละ 48.00 ลำดับถัดมาจะเลือกปรึกษาภรรยา คิดเป็นร้อยละ 41.33 และสัดส่วนที่น้อยที่สุดนั้น พบว่าสามีร้อยละ 2.00 ใช้วิธีปล่อยเลยตามเลย ในขณะที่ภรรยาไม่เลือกข้อนี้เลย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.4 แสดงวิธีที่คู่สมรสใช้แก้ไขความขัดแย้ง

วิธีที่ท่านใช้แก้ไข เมื่อเกิด ความขัดแย้งกับคู่สมรส	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	54	36.00	65	43.33	119	39.67
เงียบ หรือนิ่งเฉย	44	29.33	42	28.00	86	28.67
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	42	28.00	35	23.34	77	25.67
ใช้อารมณ์ขัน	2	1.33	5	3.33	7	2.33
เดินหนีไปจากตรงนั้น	4	2.67	3	2.00	7	2.33
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	4	2.67	0	0.00	4	1.33
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 5.4 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะแก้ไขความขัดแย้งด้วยวิธีการพูดคุยกันอย่างเปิดเผย โดยคิดเป็นร้อยละ 39.67 และสัดส่วนที่น้อยที่สุด คือ การรอให้อารมณ์เย็นลงก่อน คิดเป็นร้อยละ 1.33

เมื่อเปรียบเทียบวิธีที่กลุ่มตัวอย่างใช้เมื่อเกิดแก้ไขความขัดแย้งนั้น พบว่า คู่สมรสส่วนใหญ่ใช้วิธีการพูดคุยกันอย่างเปิดเผย โดยคิดเป็นสัดส่วนของภรรยาร้อยละ 36.00 และสามีร้อยละ 43.33 ตามลำดับ รองลงมา คู่สมรสเลือกที่จะเงียบหรือนิ่งเฉย โดยฝ่ายภรรยาคิดเป็นร้อยละ 29.33 และ ฝ่ายสามี ร้อยละ 28.00

ตารางที่ 5.5 แสดงวิธีที่คู่สมรสเห็นว่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด

วิธีแก้ไขความขัดแย้ง ที่ท่านเห็นว่าใช้ได้ผลดีที่สุด	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	79	52.67	85	56.67	164	54.67
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	40	26.67	33	22.00	73	24.33
เงียบ หรือนิ่งเฉย	16	10.66	17	11.33	33	11.00
ใช้อารมณ์ขัน	7	4.67	10	6.67	17	5.67
เดินหนีไปจากตรงนั้น	5	3.33	4	2.67	9	3.00
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	3	2.00	1	0.66	4	1.33
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 5.5 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย เป็นวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ได้ผลดีที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 54.67 และวิธีที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ การรอให้อารมณ์เย็นลงก่อน มีเพียงร้อยละ 1.33 เท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบคำตอบระหว่างสามีและภรรยา พบว่า คู่สมรสส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า การพูดคุยกันอย่างเปิดเผยเป็นวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด โดยมีภรรยาร้อยละ 52.67 และ สามีร้อยละ 56.67 ตามลำดับ รองลงมาคือ การใช้เหตุผลโต้แย้งกัน โดยฝ่ายภรรยาคิดเป็นร้อยละ 26.67 และฝ่ายสามีร้อยละ 22.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.6 แสดงระยะเวลาที่คู่สมรสใช้แก้ไขความขัดแย้ง

ระยะเวลาที่ท่านใช้ แก้ไขความขัดแย้ง	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภายใน 1 วัน	89	59.33	87	58.00	176	58.67
ภายใน 2-3 วัน	45	30.00	45	30.00	90	30.00
ภายใน 3-4 วัน	7	4.67	10	6.67	17	5.67
ภายใน 1 สัปดาห์	6	4.00	6	4.00	12	4.00
มากกว่า 1 สัปดาห์	3	2.00	2	1.33	5	1.67
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 5.6 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่แก้ไขความขัดแย้งภายใน 1 วัน โดยคิดเป็นร้อยละ 58.67 และการแก้ไขความขัดแย้งที่นานกว่า 1 สัปดาห์มีเพียงร้อยละ 1.67 เท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบคำตอบระหว่างสามีและภรรยา พบว่า คู่สมรสทั้งสองฝ่ายใช้เวลาในการแก้ไขความขัดแย้งภายใน 1 วัน โดยภรรยาร้อยละ 59.33 และสามีร้อยละ 58.00 ตามลำดับ รองลงมา คู่สมรสทั้งสองฝ่ายจะแก้ไขความขัดแย้งภายใน 2-3 วัน โดยมีอัตราสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 30.00 และคู่สมรสที่ใช้เวลาแก้ไขมากกว่า 1 สัปดาห์ มีสัดส่วนน้อยที่สุด โดยภรรยาร้อยละ 2.00และสามีร้อยละ 1.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.7 แสดงเรื่องที่คู่สมรสมักขัดแย้งกัน

เรื่องใดที่ท่านและคู่สมรส มักขัดแย้งกัน	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมของอีกฝ่าย	78	52.00	73	48.67	151	50.33
ค่าใช้จ่ายในครอบครัว	15	10.00	23	15.33	38	12.67
บุตร	18	12.00	20	13.33	38	12.67
ญาติของแต่ละฝ่าย	21	14.00	18	12.00	39	13.00
หน้าที่การงาน หรืออาชีพของคู่สมรส	14	9.33	12	8.00	12	4.00
เรื่องจุกจิก	3	2.00	1	0.67	4	1.33
ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน	1	0.67	3	2.00	4	1.33
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 5.7 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามตอบว่า เรื่องที่มักขัดแย้งกับคู่สมรส คือ พฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยคิดเป็นร้อยละ 50.33 และสัดส่วนที่น้อยที่สุดคือ ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน มีเพียงร้อยละ 1.33

เมื่อเปรียบเทียบคำตอบระหว่างสามีและภรรยา พบว่า เรื่องที่มักขัดแย้งกันมากที่สุดนั้น คู่สมรสทั้งสองฝ่ายส่วนใหญ่ ตอบว่า พฤติกรรมของอีกฝ่าย โดยภรรยาร้อยละ 52.00 และสามีร้อยละ 48.67 สัดส่วนรองลงมาคือ เรื่องญาติพี่น้องของแต่ละฝ่าย ซึ่งฝ่ายภรรยาคิดเป็นร้อยละ 14.00 และฝ่ายสามีร้อยละ 12.00

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.8 แสดงระดับความขัดแย้งในชีวิตสมรส

โดยทั่วไป ท่านและคู่สมรส มีความขัดแย้งกันในระดับใด	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บ่อยมาก	1	0.67	2	1.33	3	1.00
บ่อย	6	4.00	5	3.33	11	3.67
บ่อยพอสมควร	27	18.00	23	15.33	50	16.67
นานๆครั้ง	114	76.00	115	76.67	229	76.33
ไม่ขัดแย้งกันเลย	2	1.33	5	3.33	7	2.33
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 5.8 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความขัดแย้งกับคู่สมรสนานๆครั้ง โดยคิดเป็นร้อยละ 76.33 มีเพียงร้อยละ 1.00 เท่านั้น ที่ตอบว่ามีความขัดแย้งกันบ่อยมาก

เมื่อเปรียบเทียบคำตอบระหว่างสามีและภรรยา พบว่า ส่วนใหญ่มีความขัดแย้งกันนานๆครั้ง โดยภรรยาร้อยละ 76.00 และสามีร้อยละ 76.67 ตามลำดับ รองลงมา ตอบว่าขัดแย้งกันบ่อยพอสมควร ซึ่งคิดเป็นอัตราสัดส่วนของภรรยาร้อยละ 18.00 และฝ่ายสามีร้อยละ 15.33 สำหรับกลุ่มที่มีสัดส่วนที่น้อยที่สุด คือ มีความขัดแย้งกันบ่อยมาก โดยภรรยาร้อยละ 0.67 และสามีร้อยละ 1.33 ตามลำดับ

ในส่วนของคุณสมบัติที่ได้จากคำถามปลายเปิดนั้น ได้คำตอบที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงนำมาประมวล และแบ่งเป็นประเด็น ซึ่งสามารถสรุปและเรียบเรียงดังที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 5.9 –5.12 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.9 แสดงสาเหตุที่คู่สมรสมักขัดแย้งกัน

สาเหตุที่มักขัดแย้งกันมากที่สุด	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมของอีกฝ่าย	34	22.67	36	24.00	70	23.33
ความคิดเห็นไม่ตรงกัน	22	14.67	27	18.00	49	16.33
ญาติพี่น้องหรือบุคคลภายนอกเข้ามาก้าวร้าว	19	12.67	16	10.67	35	11.67
การใช้อารมณ์	16	10.67	11	7.33	27	9.00
การใช้จ่ายในครอบครัว	12	8.00	5	3.33	17	5.67
ความไม่เข้าใจกัน หรือเข้าใจผิด	11	7.33	15	10.00	26	8.67
ไม่มีเวลาให้กัน	5	3.33	2	1.34	7	2.33
การถือทิฐิ ไม่ยอมแพ้	3	2.00	5	3.33	8	2.67
การพูดจาไม่รู้เรื่อง	4	2.66	11	7.33	15	5.00
ไม่ตอบ	24	16.00	22	14.67	46	15.33
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 5.9 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่าสาเหตุที่ทำให้ขัดแย้งกับคู่สมรสมากที่สุด เป็นเพราะพฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง โดยคิดเป็นร้อยละ 23.33 รองลงมา เป็นเพราะความคิดเห็นไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 16.33

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสามีและภรรยา พบว่า สาเหตุที่คู่สมรสมักขัดแย้งกันมากที่สุด เป็นเรื่องพฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง (เช่น กลับบ้านไม่ตรงเวลา ความไม่มีระเบียบ เป็นต้น) โดยสัดส่วนของภรรยาคิดเป็นร้อยละ 22.67 และสามีร้อยละ 24.00 ตามลำดับ รองลงมา คือ ความคิดเห็น หรือทัศนคติที่ไม่ตรงกัน โดยฝ่ายภรรยาร้อยละ 14.67 ในขณะที่สามีร้อยละ 18.88 ทั้งนี้ มีภรรยาร้อยละ 16.00 และสามีร้อยละ 14.67 ที่ไม่ตอบคำถามข้อนี้

ตารางที่ 5.10 แสดงสาเหตุที่คู่สมรสสามารถแก้ไขความขัดแย้งไปได้

สาเหตุที่สามารถแก้ไขความขัดแย้งได้	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปรับความเข้าใจกัน	35	23.33	43	28.67	78	26.00
ใช้เหตุผล	28	18.67	36	24.00	64	21.33
ความรัก ผูกพันต่อกัน	18	12.00	11	7.33	29	9.67
รออารมณ์เย็นก่อน	11	7.33	10	6.67	21	7.00
ฝ่ายหนึ่งยอมรับผิด ลดทิวูลง	5	3.33	11	7.33	16	5.33
เงียบ นิ่งเฉย ไม่ทะเลาะด้วย	11	7.34	6	4.00	17	5.67
การให้อภัย	8	5.33	5	3.33	13	4.33
ทำใจ และ ยอมรับอีกฝ่าย	4	2.67	1	0.67	5	2.67
ไม่ปล่อยทิ้งไว้นาน รีบแก้ไข	3	2.00	3	2.00	6	3.00
ไม่ตอบ	27	18.00	24	16.00	51	17.00
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

ตารางที่ 5.10 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า สาเหตุที่คู่สมรสสามารถขจัดหรือแก้ไขความขัดแย้งไปได้ นั้น เป็นเพราะปรับความเข้าใจกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 26.00 และสัดส่วนที่น้อยที่สุด ตอบว่า ทำใจ และยอมรับอีกฝ่าย มีเพียงร้อยละ 2.67

เมื่อเปรียบเทียบคำตอบระหว่างสามีและภรรยา พบว่า คำตอบของคู่สมรสส่วนใหญ่ตอบไปในทางเดียวกัน นั่นคือ สัดส่วนมากที่สุด ได้แก่ การปรับความเข้าใจกัน โดยภรรยาร้อยละ 23.33 และ สามีร้อยละ 28.67 ตามลำดับ รองลงมา คือ การใช้เหตุผล ซึ่งภรรยาคิดเป็นร้อยละ 18.67 และสามีร้อยละ 24.00 โดยมีภรรยาร้อยละ 18.00 และสามีร้อยละ 16.00 ที่ไม่ตอบข้อนี้

ตารางที่ 5.11 แสดงความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้

ท่านและคู่สมรสเคยมีความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้หรือไม่	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคย	15	10.00	13	8.67	28	9.33
ไม่เคย	132	88.00	131	87.33	263	87.67
ไม่ตอบ	3	2.00	6	4.00	9	3.00
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 5.11 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่เคยมีความขัดแย้งที่ไม่สามารถแก้ไขได้ โดยคิดเป็นร้อยละ 87.67

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสามีและภรรยา พบว่า คู่สมรสส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เคยมีความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้ โดยคิดเป็นอัตราสัดส่วนของภรรยาร้อยละ 88.00 และสามีร้อยละ 87.33 ตามลำดับ ในขณะที่ กลุ่มที่ตอบว่าเคย มีสัดส่วนของภรรยาสูงกว่าสามี นั่นคือ ภรรยาร้อยละ 10.00 และสามีร้อยละ 8.87 และกลุ่มที่ไม่ตอบข้อนี้ คือ ฝ่ายภรรยาร้อยละ 2.00 และฝ่ายสามีร้อยละ 4.00

ตารางที่ 5.12 แสดงความขัดแย้งที่รุนแรงถึงขั้นต้องการแยกทางกัน

ท่านและคู่สมรสเคยมีความ ขัดแย้งที่รุนแรงถึงขั้นต้องการ แยกทางกันหรือไม่	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		ทั้งสองฝ่าย(n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคย	24	16.00	17	11.33	41	13.67
ไม่เคย	124	82.67	128	85.34	252	84.00
ไม่ตอบ	2	1.33	5	3.33	7	2.33
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 5.12 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เคยมีความขัดแย้งที่รุนแรงถึงขั้นต้องการแยกทางกัน โดยคิดเป็นร้อยละ 84.00

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสามีและภรรยา พบว่า คู่สมรสส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เคยมีความขัดแย้งที่รุนแรงถึงขั้นต้องการแยกทางกัน โดยคิดเป็นอัตราสัดส่วนของฝ่ายภรรยาร้อยละ 82.67 และฝ่ายสามี ร้อยละ 85.34 ตามลำดับ ในขณะที่ กลุ่มที่ตอบว่าเคย สัดส่วนภรรยามากกว่าสามี นั่นคือ ฝ่ายภรรยาคิดเป็นร้อยละ 16.00 และสามีร้อยละ 11.33 โดยกลุ่มที่ไม่ตอบข้อนี้คือ ภรรยาร้อยละ 1.33 และสามีร้อยละ 3.33

สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ คู่สมรส จำนวน 15 คู่ โดยมาจากเลือกกลุ่มละ 3 คู่ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ แยกตามอายุสมรส ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

- 1) คู่ที่มีอายุสมรส ต่ำกว่า 5 ปี
- 2) คู่ที่มีอายุสมรส ตั้งแต่ 5 – 10 ปี
- 3) คู่ที่มีอายุสมรสตั้งแต่ 11 – 15 ปี
- 4) คู่ที่มีอายุสมรสตั้งแต่ 16 – 20 ปี และ
- 5) คู่ที่มีอายุสมรส มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

โดยสามารถสรุปแต่ละประเด็นคำถาม ได้ดังต่อไปนี้

เรื่องที่ทำให้ขัดแย้งกันมากที่สุด ส่วนใหญ่คู่สมรส ตอบว่า ความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน และพฤติกรรมของอีกฝ่าย โดยฝ่ายสามี ระบุว่า ภรรยาจู้จี้ ขี้บ่น ในขณะที่ภรรยาบอกว่าสามี ไม่มีระเบียบ ชอบทำบ้านรก ไม่มีเวลาให้ กลับบ้านไม่ตรงเวลา เป็นต้น นอกจากนี้ คู่สมรสกลุ่มที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5 – 10 ปี และ 16 – 20 ปี ส่วนใหญ่ตอบว่า มักขัดแย้งกันเพราะมีความเห็นไม่ตรงกันในเรื่องการอบรมและเลี้ยงดูบุตร

จากคำตอบของคู่สมรสส่วนใหญ่ พบว่า พฤติกรรมการสื่อสารที่ช่วยลดความขัดแย้งลงได้ คือ การพูดคุยกันซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงความต้องการของแต่ละฝ่าย ทำให้ปรับความเข้าใจกันได้ โดยฝ่ายสามีส่วนใหญ่ ใช้วิธีพูดจากันอย่างมีเหตุผล และไม่ใช้อารมณ์ ในขณะที่ฝ่ายภรรยาส่วนใหญ่ บอกว่า ให้ความสำคัญเห็นอกเห็นใจกันและกัน และ พูดจากันอย่างเปิดเผย ทั้งนี้ คู่สมรสส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า ไม่ควรเงียบ เพราะจะทำให้ความไม่พอใจก่อตัวขึ้น อีกทั้ง ความขัดแย้งจะสะสมเพิ่มขึ้น จนกระทั่งลุกลามใหญ่โต จากเรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่ได้ แต่มีบางส่วนของฝ่ายสามีเห็นว่าการเงียบเป็นวิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่วิธีหนึ่ง

ในทางกลับกัน พฤติกรรมการสื่อสารก็อาจไม่ช่วยแก้ไขความขัดแย้งได้ ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมสื่อสารทางลบ อันจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น หรือ หากคู่สมรสมีความขัดแย้งอยู่แล้ว จะไปเพิ่มให้รุนแรงขึ้น โดยฝ่ายสามี เห็นว่า พฤติกรรมการสื่อสารทางลบของภรรยา คือ การไม่พูดตรงๆ หรือ พูดไม่ชัดเจน ประชดประชัน และขี้บ่น ในขณะที่ภรรยา เห็นว่าพฤติกรรมการสื่อสารทางลบของสามี ได้แก่ การที่สามีโกหก หรือไม่พูดด้วย คู่สมรสส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่า พฤติกรรมการสื่อสารที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางลบ ได้แก่ การพูดจา

ทำร้ายความรู้สึกซึ่งกันและกัน พุดเสียงดัง กระแทกเสียง และเมื่อต่างฝ่ายต่างใช้อารมณ์จึงทำให้ พุดกันไม่รู้เรื่อง ควรขอให้สงบสติอารมณ์เสียก่อน ค่อยกลับมาพุดจากกัน

ต่อคำถามที่ว่า คู่สมรสทำอย่างไรจึงสามารถผ่านพ้นความขัดแย้งในชีวิตสมรสมาได้ พบว่า ฝ่ายภรรยา บอกว่า ความผูกพันร่วมสุขร่วมทุกข์กันมา นึกถึงส่วนที่ดีของอีกฝ่าย พยายามมองข้ามส่วนไม่ดี ยอมรับในตัวอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่พยายามเปลี่ยนแปลงกันและกัน และการเผชิญหน้ากับปัญหา ร่วมมือกันแก้ไข ไม่โทษกันและกัน ในขณะที่สามีส่วนใหญ่ เห็นว่า การเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน การรับฟังอีกฝ่าย และพบกันครึ่งทาง โดยสามีส่วนหนึ่ง (สมรสมาแล้ว 14 ปี) เห็นว่า การยอมอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่พยายามเอาชนะกัน จะช่วยให้ยุติความขัดแย้งลงได้

คู่สมรสส่วนใหญ่บอกว่า ไม่เคยมีความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้ ส่วนที่ตอบว่าเคยกล่าวว่า สาเหตุที่เกิดความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้ คือ ทศนคติที่ไม่ตรงกัน และเป็นเรื่องของพฤติกรรมที่เปลี่ยนไม่ได้ เช่น ชอบดื่มสุรา ขี้บ่น ประชดประชัน เรื่องของญาติพี่น้อง ภรรยาส่วนหนึ่ง บอกว่า การพยายามเปลี่ยนความคิดของอีกฝ่ายให้เหมือนตนเอง (สมรสมาแล้ว 9 ปี) ต่างตนต่างมีความคิดของตนเอง (สมรสมาแล้ว 4 ปี) และการไม่ปรึกษาหารือกัน ตัดสินใจด้วยอารมณ์และความคิดของ ตนฝ่ายเดียว (สมรสมาแล้ว 15 ปี) ในขณะที่สามีส่วนหนึ่งบอกว่า ต้องการเอาชนะกันและดื้อ (สมรสมาแล้ว 29 ปี)

สำหรับการแก้ไขหรือผ่านพ้นความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้ ส่วนใหญ่ บอกว่า รอให้ต่างฝ่ายต่างใจเย็นลงก่อน ค่อยมาพุดคุยกัน แต่บางส่วน เห็นว่า ควรจะพุดจากกันให้รู้เรื่อง ไม่ควรปล่อยให้ค้างคาใจกัน สามีบางส่วนบอกว่า ให้ญาติผู้ใหญ่มาช่วยยุติปัญหา (สมรสมาแล้ว 29 ปี และสมรสมาแล้ว 12 ปี) ในขณะที่ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเป็นเรื่องของคนสองคนช่วยกันแก้ไข ไม่ควรนำบุคคลที่สามเข้ามาช่วยด้วย เพราะจะยิ่งลูกกลมใหญ่โต

สำหรับความขัดแย้งรุนแรงจนถึงขั้นมีความต้องการจะแยกทางกันนั้น เมื่อเทียบสัดส่วนกันแล้ว ฝ่ายภรรยาเคยมีความรู้สึกเช่นนี้มากกว่าฝ่ายสามี โดยระบุว่าสาเหตุ เกิดจากต่างฝ่ายต่างมีความเครียด หรือเป็นการสะสมความไม่พอใจหลายๆเรื่องไว้ จนวันหนึ่งระเบิดออกมา บางส่วนตอบว่าเป็นเรื่องที่ยอมรับไม่ได้ ได้แก่ การนอกใจกัน และการมีบุคคลนอก เช่น ญาติพี่น้องของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือเพื่อน ที่เข้ามาก้าวร้าวถ่มถุย ในขณะที่มีส่วนใหญ่ ตอบว่า ไม่เคยมี

ความคิดแยกทางกับภรรยา โดยเชื่อว่าปัญหาทุกอย่างย่อมมีทางแก้ไข (สมรสมาแล้ว 12 ปี) ในขณะที่สามีที่บอกว่าเคยมีความคิดจะแยกทางกับภรรยา (สมรสมาแล้ว 29 ปี) กล่าวว่า เป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตสมรสของทุกคน การกระทบกระทั่งกันย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้

ประเด็นการแก้ไขความขัดแย้งที่รุนแรงจนมีความคิดจะแยกทางกันนั้น ภรรยาส่วนใหญ่ เห็นว่าจะต้องยอมรับกันและกัน โดยไม่คาดหวังให้อีกฝ่ายคิดเห็นเหมือนกัน พิจารณาปัญหาให้ถี่ถ้วนว่าร้ายแรงจนยอมรับไม่ได้หรือไม่ และต้องไม่ใช่อารมณ์ตัดสินปัญหา (สมรสมาแล้ว 29 ปี) โดยภรรยาบางส่วนกล่าวว่า ต้องกล้ายอมรับความผิดของตนเอง (สมรสมาแล้ว 10 เดือน) และเอาใจเขามาใส่ใจเรา (สมรสมาแล้ว 15 ปี) ในขณะที่ภรรยาส่วนหนึ่ง กล่าวว่า เมื่อเป็นความบกพร่องของสามี ก็ต้องให้สามีแก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมให้ดีขึ้น (สมรสมาแล้ว 12 ปี) ฝ่ายสามีส่วนใหญ่ บอกว่าการลดทิวี่ลง และเผชิญหน้ากับปัญหา แล้วพยายามแก้ไข ซึ่งสามีบางส่วนกล่าวว่า ต้องปรับเข้าหากันทั้งสองฝ่าย (สมรสมาแล้ว 9 ปี) ใช้เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ (สมรสมาแล้ว 29 ปี) โดยคู่สมรสส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในทางเดียวกันว่า บุตรเป็นโซ่ของคล้องใจ แม้ว่าจะเกิดความขัดแย้งรุนแรงถึงขั้นต้องการแยกทางกัน เมื่อนึกถึงบุตร และความเป็นครอบครัว จะหันกลับมาหาวิธีแก้ไขปัญหาใหม่ อย่างรอบคอบ โดยไม่ใช่อารมณ์

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจะนำมาใช้สนับสนุนและเทียบเคียงกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ในการอภิปรายผลในบทที่ 5 ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- **ปัญหานำวิจัยข้อที่ 4** ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรส เป็นอย่างไร
 - 4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีบุตรกับวิธีการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร

เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากปัญหานำวิจัยในส่วนที่ 4 มาวิเคราะห์ โดยทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรและวิธีการจัดการกับความขัดแย้งด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ซึ่งนำเสนอในตารางที่ 6.1.1 – 6.4.16 ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1.1- 6.1.16

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรสกับวิธีการจัดการกับความขัดแย้ง

ตารางที่ 6.1.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของภรรยา

การพูดคุยปรึกษากับ คู่สมรส	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
พูดคุยปรึกษาหารือกันอยู่เสมอ	38	22	9	4	15	88	26.024	0.952
พูดคุยกันเป็นบางเรื่อง	16	15	14	6	7	58		
ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกัน	0	2	0	0	1	3		
ไม่ปรึกษาหารือกันเลย	0	0	0	1	0	1		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรส
กับระดับการพูดคุยปรึกษาหารือกันกับคู่สมรสของภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.1 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรส
น้อยกว่า 5 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี และระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มี
การพูดคุยปรึกษาหารือกับคู่สมรสอยู่เสมอ ในขณะที่ กลุ่มภรรยาที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี
และตั้งแต่ 16-20 ปี ส่วนใหญ่จะพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสเป็นบางเรื่อง

ตารางที่ 6.1.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของสามี

ระดับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรส	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปีขึ้นไป	รวม		
พูดคุยปรึกษาหารือกันอยู่เสมอ	34	22	7	4	16	83	26.024	0.011
พูดคุยกันเป็นบางเรื่อง	17	16	15	6	7	61		
ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกัน	2	1	1	0	0	4		
ไม่ปรึกษาหารือกันเลย	1	0	0	1	0	2		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรสกับระดับการพูดคุยปรึกษาหารือกันกับคู่สมรสของสามี มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.2 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า 5 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี และระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีการพูดคุยปรึกษาหารือกับคู่สมรสอยู่เสมอ ในขณะที่ กลุ่มสามีที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี และตั้งแต่ 16-20 ปี ส่วนใหญ่จะพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสเป็นบางเรื่อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา

ผู้ที่แก้ไขความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นในครอบครัว	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
คู่สมรสของท่าน	10	8	3	2	5	28	7.967	0.788
ตัวท่านเอง	5	7	2	3	2	19		
ท่านและคู่สมรสร่วมกัน แก้ไข	38	24	18	6	15	101		
ญาติผู้ใหญ่	1	0	0	0	1	2		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ

น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรส กับผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.3 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรส น้อยกว่า 5 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี ระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี และระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่า ภรรยาทั้ง 5 กลุ่มนั้น ส่วนใหญ่แล้ว ตอบว่า ตนเองจะร่วมมือกับคู่สมรสแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของสามี

ผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว	ระยะเวลาสมรสของคู่สมรส (N=150)						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปีขึ้นไป	รวม		
คู่สมรสของท่าน	3	3	0	1	1	8	5.170	0.952
ตัวท่านเอง	10	16	5	3	4	32		
ท่านและคู่สมรสร่วมกันแก้ไข	40	26	18	7	18	109		
ญาติผู้ใหญ่	1	0	0	0	0	1		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรสกับ ผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.4 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า 5 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี ระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี และระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่า สามีทั้ง 5 กลุ่มนั้น ส่วนใหญ่แล้วตอบว่า ตนเองจะร่วมมือกับคู่สมรสแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1.5

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของภรรยา

เมื่อเกิดปัญหาขึ้นใน ครอบครัวท่านจะ ปรึกษาผู้ใด	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
คู่สมรสของท่าน	31	23	15	7	11	87	6.569	0.981
พ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่	4	3	2	1	3	13		
พยายามแก้ปัญหาด้วย ตัวเอง	16	11	6	3	9	45		
เพื่อนสนิท	2	2	0	0	0	4		
ปล่อยเลยตามเลย	1	0	0	0	0	1		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรส
กับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.5 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อย
กว่า 5 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี ระยะเวลาสมรส ตั้งแต่
16-20 ปี และระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปนั้น หรือกล่าวได้ว่า ภรรยาทั้ง 5 กลุ่ม ส่วนใหญ่แล้วจะ
เลือกปรึกษามีเมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1.6

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของสามี

เมื่อเกิดปัญหาขึ้นใน ครอบครัวท่านจะปรึกษา ผู้ใด	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
คู่สมรสของท่าน	18	18	11	4	11	62	11.660	0.767
พ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่	4	3	0	1	1	9		
พยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเอง	29	16	11	5	11	72		
เพื่อนสนิท	2	2	0	0	0	4		
ปล่อยเลยตามเลย	1	0	1	1	0	3		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ

น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรส กับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.6 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า 5 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี ส่วนใหญ่ตอบว่าจะแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ในขณะที่ สามีกลุ่มที่มี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี ส่วนใหญ่ตอบว่าจะปรึกษาภรรยา ส่วนสามีกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี และระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปนั้น พบว่า ผู้ที่ตอบว่าจะเลือกปรึกษาภรรยา และตอบว่าจะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเองนั้น มีสัดส่วนที่เท่ากัน (กลุ่มละ 11 คน)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา

วิธีที่ท่านใช้แก้ไข เมื่อเกิดความขัดแย้ง กับคู่สมรส	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	24	15	7	2	6	54	18.336	0.565
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	11	12	6	5	8	42		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	16	11	7	3	7	44		
ใช้อารมณ์ขัน	0	0	1	0	1	2		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	2	0	0	1	1	4		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	1	1	2	0	0	4		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรส
กับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.7 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อย
กว่า 5 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี ส่วนใหญ่ตอบว่า ใช้วิธีการพูดคุยกันอย่าง
เปิดเผยในการแก้ไขความขัดแย้ง ส่วนภรรยาในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี ตอบว่า ใช้วิธี
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย และวิธีเงียบหรือนิ่งเฉย ในสัดส่วนที่เท่ากัน (กลุ่มละ 7 คน) ในขณะที่ ภรรยา
กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี และระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปนั้น ส่วนใหญ่แล้วจะ
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี

วิธีที่ท่านใช้แก้ไข เมื่อเกิดความขัดแย้ง กับคู่สมรส	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	28	14	9	3	11	65	10.384	0.864
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	11	9	7	4	4	35		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	12	14	5	4	7	42		
ใช้อารมณ์ขัน	1	2	1	0	1	5		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	2	0	1	0	0	4		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	0	0	0	0	0	0		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรส
กับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.8 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า 5 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี และ ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปนั้น ส่วนใหญ่
ตอบว่า ใช้วิธีการพูดคุยกันอย่างเปิดเผยในการแก้ไขความขัดแย้ง ส่วนสามีกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรส
ตั้งแต่ 5-10 ปี ตอบว่า ใช้วิธีพูดคุยกันอย่างเปิดเผย และวิธีเงียบหรือนิ่งเฉย ในสัดส่วนที่เท่ากัน
(กลุ่มละ 14 คน) ในขณะที่ สามีกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี ตอบว่า จะใช้เหตุผลโต้แย้งกัน
และการเงียบหรือนิ่งเฉยในสัดส่วนที่เท่ากัน (กลุ่มละ 4 คน)

ตารางที่ 6.1.9

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรสกับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ภรรยาเห็นว่าใช้ได้ดีที่สุด

วิธีแก้ไขความขัดแย้ง ที่ท่านเห็นว่าใช้ ได้ดีที่สุด	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	34	19	10	6	10	79	19.932	0.462
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	12	13	6	3	6	40		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	6	3	2	1	4	16		
ใช้อารมณ์ขัน	1	3	1	0	2	7		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	0	1	3	1	0	5		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	1	0	1	0	1	3		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรสกับ
วิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ภรรยาเห็นว่าได้ดีที่สุดไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.9 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า
5 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี ระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี
และระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่า ภรรยาทั้ง 5 กลุ่มนั้น ส่วนใหญ่แล้วเห็นตรงกัน
ว่า วิธีแก้ไขที่ใช้ความขัดแย้งได้ดีที่สุด คือ การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1.10

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรสกับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่สามีเห็นว่าใช้ได้ผลดีที่สุด

วิธีแก้ไขความขัดแย้ง ที่ท่านเห็นว่าใช้ได้ผลดีที่สุด	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	35	15	14	6	15	85	22.714	0.303
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	9	12	7	3	2	33		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	5	7	0	1	4	17		
ใช้อารมณ์ขัน	3	4	0	1	2	10		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	2	1	1	0	0	4		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	0	0	1	0	0	1		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรสกับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่สามีเห็นว่าใช้ได้ผลดีที่สุดไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.10 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า 5 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี ระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี และระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่า สามีทั้ง 5 กลุ่มนั้น ส่วนใหญ่แล้วเห็นตรงกันว่า วิธีแก้ไขที่ใช้ความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด คือ การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1.11

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา

ระยะเวลาที่ใช้แก้ไข ความขัดแย้ง	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
ภายใน 1 วัน	43	22	9	5	10	89	39.121	0.001
ภายใน 2-3 วัน	11	13	8	3	10	45		
ภายใน 3-4 วัน	0	2	2	1	2	7		
ภายใน 1 สัปดาห์	0	2	1	2	1	6		
มากกว่า 1 สัปดาห์	0	0	3	0	0	3		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรส
กับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา **มีความสัมพันธ์กัน**

จากตารางที่ 6.1.11 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรส
น้อยกว่า 5 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี และ
กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี ส่วนใหญ่แล้วตอบว่า ใช้เวลาภายใน 1 วันในการแก้ไข
ความขัดแย้ง ส่วนภรรยาในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปนั้น มีผู้ตอบว่า แก้ไขความขัดแย้ง
ภายใน 1 วัน และภายใน 2-3 วัน ในสัดส่วนที่เท่ากัน (กลุ่มละ 10คน)

ตารางที่ 6.1.12

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี

ระยะเวลาที่ใช้แก้ไข ความขัดแย้ง	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
ภายใน 1 วัน	43	20	8	5	11	87	37.917	0.002
ภายใน 2-3 วัน	11	15	10	1	8	45		
ภายใน 3-4 วัน	0	3	2	2	3	10		
ภายใน 1 สัปดาห์	0	1	2	2	1	6		
มากกว่า 1 สัปดาห์	0	0	1	1	0	2		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรส
กับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.12 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า
5 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี และกลุ่มที่มี
ระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปนั้น ส่วนใหญ่แล้วตอบว่า ใช้เวลาภายใน 1 วันในการแก้ไขความ
ขัดแย้ง ส่วนสามีกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี ส่วนใหญ่ตอบว่า แก้ไขความขัดแย้งภายใน
2-3 วัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1.13

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา

เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรส	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปีขึ้นไป	รวม		
พฤติกรรมของอีกฝ่าย	34	18	11	3	12	78	37.278	0.041
ค่าใช้จ่ายในครอบครัว	3	6	4	1	1	15		
บุตร	1	5	2	5	5	18		
ญาติของแต่ละฝ่าย	11	5	3	0	2	21		
หน้าที่การงาน หรืออาชีพของคู่สมรส	2	1	0	0	0	3		
เรื่องจุกจิก	0	0	0	0	1	1		
ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน	3	4	3	2	2	14		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรสกับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา **มีความสัมพันธ์กัน**

จากตารางที่ 6.1.13 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า 5 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปนั้น ส่วนใหญ่แล้วตอบว่า เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรส คือ พฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนภรรยาในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี ส่วนใหญ่ตอบว่า เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับบุตร

ตารางที่ 6.1.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี

เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรส	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปีขึ้นไป	รวม		
พฤติกรรมของอีกฝ่าย	36	17	8	3	9	73	30.385	0.172
ค่าใช้จ่ายในครอบครัว	5	7	6	3	2	23		
บุตร	2	6	2	3	7	20		
ญาติของแต่ละฝ่าย	7	5	4	0	2	18		
หน้าที่การงาน หรืออาชีพของคู่สมรส	1	0	0	0	0	1		
เรื่องจุกจิก	0	1	1	0	1	3		
ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน	3	3	2	2	2	12		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจจะมีคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรสกับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.14 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า 5 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไปนั้น ส่วนใหญ่แล้วตอบว่า เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรส คือ พฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนสามีกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี มีสัดส่วนของคำตอบที่เท่ากันใน 3 ประเด็น คือ เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสนั้นเป็นเรื่องพฤติกรรมของอีกฝ่าย เรื่องค่าใช้จ่ายในครอบครัว และเรื่องเกี่ยวกับบุตร (กลุ่มละ 3 คน)

ตารางที่ 6.1.15

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา

ระดับของ ความขัดแย้ง กับคู่สมรส	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
บ่อยมาก	1	0	0	0	0	1	20.991	0.398
บ่อย	3	1	1	1	0	6		
บ่อยพอสมควร	5	8	4	3	7	27		
นานๆครั้ง	43	30	18	7	16	114		
ไม่ขัดแย้งกันเลย	2	0	0	0	0	2		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรสกับ
ระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.15 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า
5 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี กลุ่มที่มี
ระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่า ภรรยา
ทั้ง 5 กลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า มีความขัดแย้งกับสามีนานๆครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.1.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี

ระดับของ ความขัดแย้ง กับคู่สมรส	ระยะเวลาสมรส						χ^2	Sig.
	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	20 ปี ขึ้นไป	รวม		
บ่อยมาก	1	1	0	0	0	2	22.142	0.333
บ่อย	2	2	0	1	0	5		
บ่อยพอสมควร	8	6	3	3	4	24		
นานๆครั้ง	39	30	20	7	18	114		
ไม่ขัดแย้งกันเลย	4	0	0	0	1	5		
รวม	54	39	23	11	23	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระยะเวลาสมรส
กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.1.16 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีในกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสน้อยกว่า
5 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 5-10 ปี กลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 11-15 ปี กลุ่มที่มี
ระยะเวลาสมรส ตั้งแต่ 16-20 ปี และกลุ่มที่มีระยะเวลาสมรสตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่า สามี
ทั้ง 5 กลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า มีความขัดแย้งกับภรรยานานๆครั้ง

ตารางที่ 6.2.1- 6.2.16

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวิธีการจัดการกับความขัดแย้ง

ตารางที่ 6.2.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของภรรยา

การพูดคุยปรึกษากับ คู่สมรส	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่า มัธยม ต้น	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ- ปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	รวม		
พูดคุยปรึกษาหารือกัน อยู่เสมอ	2	3	5	5	56	17	88	18.715	0.227
พูดคุยกันเป็นบางเรื่อง	1	0	5	8	37	7	58		
ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกัน	1	0	0	0	2	0	3		
ไม่ปรึกษาหารือกันเลย	0	0	0	0	1	0	1		
รวม	4	3	10	13	96	24	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจจะมีคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา
กับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.1 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยม
ต้น ระดับมัธยมต้น ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการพูดคุย
ปรึกษาหารือกับสามีอยู่เสมอ ส่วนภรรยาในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาส่วนใหญ่ตอบว่า มี
การพูดคุยปรึกษากับสามีเป็นบางเรื่อง ในขณะที่ภรรยาในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย
มีสัดส่วนของ การพูดคุยปรึกษากับสามีอยู่เสมอ และพูดคุยปรึกษากันเป็นบางเรื่องที่เท่ากัน (กลุ่มละ
5 คน)

ตารางที่ 6.2.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของสามี

การพูดคุยปรึกษากับคู่สมรส	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่ามัธยมต้น	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	อนุ-ปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	รวม		
พูดคุยปรึกษาหารือกันอยู่เสมอ	3	3	6	7	41	23	83	19.495	0.490
พูดคุยกันเป็นบางครั้ง	1	4	1	5	36	14	61		
ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกัน	0	0	0	0	2	2	4		
ไม่ปรึกษาหารือกันเลย	0	0	0	1	0	1	2		
รวม	4	7	7	13	79	40	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษากับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.2 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการพูดคุยปรึกษาหารือกับภรรยาอยู่เสมอ ส่วนสามีกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการพูดคุยปรึกษากับภรรยาเป็นบางครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.2.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้องความขัดแย้งของภรรยา

ผู้ที่เกี่ยวข้องความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้นใน ครอบครัว	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่า มัธยม ต้น	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ- ปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	รวม		
คู่สมรสของท่าน	0	0	1	4	21	2	28	11.174	0.926
ตัวท่านเอง	1	0	0	2	15	1	19		
ท่านและคู่สมรสร่วมกัน แก้ไข	3	3	9	7	58	21	101		
ญาติผู้ใหญ่	0	0	0	0	2	0	2		
รวม	4	3	10	13	96	24	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับ
การศึกษา กับ ผู้ที่เกี่ยวข้องความขัดแย้งของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.3 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างฝ่าย
ภรรยาที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้น ระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา
ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี หรือกล่าวได้ว่า ภรรยาในทุกกลุ่มระดับการศึกษานั้น ส่วน
ใหญ่ตอบว่า จะร่วมมือกับสามีแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.2.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับผู้ที่เกี่ยวข้องความขัดแย้งของสามี

ผู้ที่เกี่ยวข้องความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้นใน ครอบครัว	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่า มัธยม ต้น	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ- ปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	รวม		
คู่สมรสของท่าน	0	0	0	3	3	2	8	17.885	0.269
ตัวท่านเอง	1	3	1	1	21	5	32		
ท่านและคู่สมรส ร่วมกันแก้ไข	3	4	6	9	55	32	109		
ญาติผู้ใหญ่	0	0	0	0	0	1	1		
รวม	4	7	7	13	79	40	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคำตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา
กับ ผู้ที่เกี่ยวข้องความขัดแย้งของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.4 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างฝ่าย
สามีที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้น ระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา ระดับ
ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี หรือกล่าวได้ว่า สามีในทุกกลุ่มระดับการศึกษานั้น ส่วนใหญ่
ตอบว่า จะร่วมมือกับภรรยาแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.2.5

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของภรรยา

เมื่อเกิดปัญหาขึ้นใน ครอบครัวท่านจะ ปรึกษาผู้ใด	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่า มัธยม ต้น	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ- ปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	รวม		
คู่สมรสของท่าน	1	3	8	7	53	15	87	8.213	0.999
พ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่	1	0	0	2	10	0	13		
พยายามแก้ปัญหาด้วย ตัวเอง	2	0	2	4	29	8	45		
เพื่อนสนิท	0	0	0	0	4	1	5		
ปล่อยเลยตามเลย	0	0	0	0	0	0	0		
รวม	4	3	10	13	96	24	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา
กับ การเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.5 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความปัญหาขึ้นในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างฝ่าย
ภรรยาที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และ
สูงกว่าปริญญาตรีนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า จะปรึกษาหรือกับสามี ในขณะที่ ภรรยาที่มีระดับ
การศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้น ส่วนใหญ่ตอบว่า จะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ตารางที่ 6.2.6

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของสามี

เมื่อเกิดปัญหาขึ้นใน ครอบครัวท่านจะ ปรึกษาผู้ใด	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่า มัธยม ต้น	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ- ปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	รวม		
คู่สมรสของท่าน	3	2	3	7	31	16	62	13.174	0.870
พ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่	0	0	0	0	7	2	9		
พยายามแก้ปัญหาด้วย ตัวเอง	1	5	4	5	36	21	72		
เพื่อนสนิท	0	0	0	0	4	0	4		
ปล่อยเลยตามเลย	0	0	0	1	1	1	3		
รวม	4	7	7	13	79	40	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ 'ไค-สแควร์' ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา
กับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.6 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความปัญหาขึ้นในครอบครัว กลุ่มตัวอย่าง
ฝ่ายสามีที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย และระดับอนุปริญญา ส่วนใหญ่
ตอบว่า จะปรึกษากับภรรยา ในขณะที่ สามีกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้น ระดับปริญญาตรี
และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า จะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ตารางที่ 6.2.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา

วิธีที่ท่านใช้แก้ไข เมื่อเกิดความขัดแย้ง กับคู่สมรส	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่า มัธยม ต้น	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ- ปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	2	1	2	5	34	10	54	8.213	0.999
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	1	1	3	4	28	5	42		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	1	1	4	4	28	6	44		
ใช้อารมณ์ขัน	0	0	0	0	1	1	2		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	0	0	1	0	2	1	4		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	0	0	0	0	3	1	4		
รวม	4	3	10	13	96	24	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา
กับ วิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.7 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับสามี กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่มี
การศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมต้น ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีนั้น
ส่วนใหญ่ตอบว่า จะใช้วิธีพูดคุยกันอย่างเปิดเผย ในขณะที่ ภรรยาที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย
ส่วนใหญ่ตอบว่า จะใช้วิธีเงียบหรือนิ่งเฉย ส่วนภรรยาในกลุ่มที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้น พบว่า
มีสัดส่วนของคำตอบที่เท่ากัน คือ ใช้วิธีพูดคุยกันอย่างเปิดเผย ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน และการเงียบหรือ
นิ่งเฉย

ตารางที่ 6.2.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี

วิธีที่ท่านใช้แก้ไข เมื่อเกิดความ ขัดแย้งกับคู่สมรส	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่า มัธยม ต้น	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ- ปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	2	1	4	7	29	22	65	15.022	0.775
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	0	3	1	2	20	9	35		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	2	3	2	3	25	7	42		
ใช้อารมณ์ขัน	0	0	0	0	3	2	5		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	0	0	0	1	2	0	3		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	0	0	0	0	0	0	0		
รวม	4	7	7	13	79	40	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา
กับ วิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.8 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับภรรยา กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่
มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีนั้น ส่วน
ใหญ่ตอบว่า จะใช้วิธีพูดคุยกันอย่างเปิดเผย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.2.9

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ภรรยาเห็นว่าได้ผลดีที่สุด

วิธีแก้ไขความขัดแย้ง ที่ท่านเห็นว่าใช้ ได้ผลดีที่สุด	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่า มัธยม ต้น	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ- ปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	2	3	5	7	47	15	79	23.557	0.545
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	0	0	4	4	27	5	40		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	1	0	0	1	13	1	16		
ใช้อารมณ์ขัน	0	0	1	1	4	1	7		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	1	0	0	0	4	0	5		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	0	0	0	0	1	2	3		
รวม	4	3	10	13	96	24	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา กับ วิธีที่ภรรยาเห็นว่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.9 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับสามี กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมต้น ระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี หรือกล่าวได้ว่า ภรรยาในทุกะดับการศึกษานั้น ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย เป็นวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ได้ผลดีที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.2.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่สามี
เห็นว่าได้ผลดีที่สุด

วิธีแก้ไขความขัดแย้ง ที่ท่านเห็นว่าใช้ ได้ผลดีที่สุด	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่า มัธยม ต้น	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ- ปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	1	3	6	8	41	26	85	31.473	0.174
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	1	2	1	1	19	9	33		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	1	0	0	1	13	2	17		
ใช้อารมณ์ขัน	0	2	0	3	3	2	10		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	1	0	0	0	2	1	4		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	0	0	0	0	1	0	1		
รวม	4	7	7	13	79	40	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา
กับ วิธีที่สามีเห็นว่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุดไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.10 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับภรรยา กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่
มีการศึกษา ระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่า
ปริญญาตรี หรือกล่าวได้ว่า สามีแทบทุกระดับการศึกษานั้น ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า การพูดคุยกัน
อย่างเปิดเผย เป็นวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ได้ผลดีที่สุด มีเพียงสามีกกลุ่มที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่า
มัธยมต้น ที่มีคำตอบแตกต่างกันออกไปในสัดส่วนที่เท่ากัน

ตารางที่ 6.2.11

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา

ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่ามัธยมต้น	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	อนุ-ปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	รวม		
ภายใน 1 วัน	1	2	6	8	56	16	89	13.677	0.847
ภายใน 2-3 วัน	3	1	2	4	29	6	45		
ภายใน 3-4 วัน	0	0	2	1	3	1	7		
ภายใน 1 สัปดาห์	0	0	0	0	5	1	6		
มากกว่า 1 สัปดาห์	0	0	0	0	3	0	3		
รวม	4	3	10	13	96	24	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา กับ ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.11 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับสามี กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า จะแก้ไขความขัดแย้งภายใน 1 วัน มีเพียงภรรยาในกลุ่มที่จบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้นกลุ่มเดียวที่ส่วนใหญ่ตอบว่า จะแก้ไขความขัดแย้งภายใน 2-3 วัน

ตารางที่ 6.2.12

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี

ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่ามัธยมต้น	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	อนุ-ปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	รวม		
ภายใน 1 วัน	1	4	6	9	39	28	87	22.772	0.591
ภายใน 2-3 วัน	2	2	1	1	29	10	45		
ภายใน 3-4 วัน	1	1	0	0	6	2	10		
ภายใน 1 สัปดาห์	0	0	0	2	4	0	6		
มากกว่า 1 สัปดาห์	0	0	0	1	1	0	2		
รวม	4	7	7	13	79	40	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษากับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.12 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับภรรยา กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า จะแก้ไขความขัดแย้งภายใน 1 วัน มีเพียงสามีกกลุ่มที่จบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้นกลุ่มเดียวที่ส่วนใหญ่ตอบว่า จะแก้ไขความขัดแย้งภายใน 2-3 วัน

ตารางที่ 6.2.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา

เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรส	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่ามัธยมต้น	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	อนุ-ปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	รวม		
พฤติกรรมของอีกฝ่าย	3	1	2	6	51	15	78	28.992	0.518
ค่าใช้จ่ายในครอบครัว	0	1	4	1	9	0	15		
บุตร	0	0	1	3	11	3	18		
ญาติของแต่ละฝ่าย	0	1	2	2	13	3	21		
หน้าที่การงาน หรืออาชีพของคู่สมรส	0	0	0	0	3	0	3		
เรื่องจุกจิก	0	0	0	0	0	1	1		
ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน	1	0	1	1	9	2	14		
รวม	4	3	10	13	96	24	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา กับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.13 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมต้น ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า เรื่องที่มีกขัดแย้งกับสามี คือ พฤติกรรมของสามี ส่วนภรรยาในกลุ่มที่จบการศึกษาระดับมัธยมปลายส่วนใหญ่ตอบว่า เป็นเรื่องค่าใช้จ่ายในครอบครัว

ตารางที่ 6.2.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี

เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรส	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่ามัธยมต้น	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	อนุ-ปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	รวม		
พฤติกรรมของอีกฝ่าย	3	2	5	5	34	24	73	24.462	0.223
ค่าใช้จ่ายในครอบครัว	0	3	1	3	13	3	23		
บุตร	0	0	0	3	13	4	20		
ญาติของแต่ละฝ่าย	0	1	1	1	11	4	18		
หน้าที่การงาน หรืออาชีพของคู่สมรส	0	0	0	0	1	0	1		
เรื่องจุกจิก	0	0	0	0	2	1	3		
ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน	1	1	0	1	5	4	12		
รวม	4	7	7	13	79	40	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา กับ เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.14 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า เรื่องที่มีกขัดแย้งกับภรรยา คือ พฤติกรรมของภรรยา ส่วนสามีกลุ่มที่จบการศึกษาระดับมัธยมต้น ส่วนใหญ่ตอบว่า เป็นเรื่องค่าใช้จ่ายในครอบครัว

ตารางที่ 6.2.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับของความขัดแย้งของภรรยา

ระดับของ ความขัดแย้ง	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่า มัธยม ต้น	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	อนุ- ปริญญา	ปริญญา ตรี	สูงกว่า ปริญญา ตรี	รวม		
บ่อยมาก	0	0	0	0	1	0	1	27.603	0.326
บ่อย	0	0	0	0	4	2	6		
บ่อยพอสมควร	2	0	1	3	16	5	27		
นานๆครั้ง	2	3	9	10	73	17	114		
ไม่ขัดแย้งกันเลย	0	0	0	0	2	0	2		
รวม	4	3	10	13	96	24	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา กับ ระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.15 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า มีความขัดแย้งกับสามีนานๆครั้ง ส่วนภรรยาในกลุ่มที่จบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้น ตอบว่า ขัดแย้งกับสามีบ่อย พอสมควร และขัดแย้งกันนานๆครั้งในสัดส่วนที่เท่ากัน (กลุ่มละ 2 คน)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.2.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับระดับของความขัดแย้งของสามี

ระดับของความขัดแย้ง	ระดับการศึกษา							χ^2	Sig.
	ต่ำกว่ามัธยมต้น	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	อนุ-ปริญญา	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี	รวม		
บ่อยมาก	0	0	0	1	0	1	2	19.859	0.920
บ่อย	1	0	0	1	3	0	5		
บ่อยพอสมควร	0	2	0	2	14	6	24		
นานๆครั้ง	3	5	7	8	60	31	114		
ไม่ขัดแย้งกันเลย	0	0	0	1	2	2	5		
รวม	4	7	7	13	79	40	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ระดับการศึกษา กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.2.16 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้น ระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย ระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี หรือกล่าวได้ว่า สามีในทุกกลุ่มระดับการศึกษานั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า มีความขัดแย้งกับภรรยา นานๆครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.1- 6.3.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวิธีการจัดการกับความขัดแย้ง

ตารางที่ 6.3.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับการศึกษาพูดคุยกับคู่สมรสของภรรยา

การพูดคุยปรึกษา กับคู่สมรส	อาชีพ									χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	กิจการส่วนตัว	แม่บ้าน	อื่นๆ	รวม		
พูดคุยปรึกษาหารือกัน อยู่เสมอ	7	30	24	1	5	12	8	1	88	20.538	0.487
พูดคุยกันเป็นบางเรื่อง	1	26	19	0	2	5	5	0	58		
ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกัน	0	0	1	0	1	1	0	0	3		
ไม่ปรึกษาหารือกันเลย	0	0	0	0	0	1	0	0	1		
รวม	8	56	44	1	8	19	13	1	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับการศึกษาพูดคุยกับคู่สมรสของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.1 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่มีอาชีพค้าขาย พนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ เกษตรกร รับจ้าง กิจการส่วนตัว แม่บ้าน และอื่นๆ หรือกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในทุกกลุ่มอาชีพนั้น ส่วนใหญ่มีการพูดคุยปรึกษาหารือกับสามีอยู่เสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับการปรึกษาพูดคุยกับคู่สมรสของสามี

การพูดคุยปรึกษา กับคู่สมรส	อาชีพ								χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	กิจการส่วนตัว	อื่นๆ	รวม		
พูดคุยปรึกษาหารือกัน อยู่เสมอ	4	39	24	1	10	13	2	83	12.412	0.975
พูดคุยกันเป็นบางเรื่อง	6	20	17	0	7	11	0	61		
ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกัน	0	2	1	0	0	1	0	4		
ไม่ปรึกษาหารือกันเลย	0	0	0	0	1	1	0	2		
รวม	10	51	43	1	17	26	2	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจจะมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับการปรึกษาพูดคุยกับคู่สมรสของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.2 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ เกษตรกร รับจ้าง กิจการส่วนตัว และอื่นๆนั้น ส่วนใหญ่มีการพูดคุยปรึกษาหารือกับภรรยาอยู่เสมอ ในขณะที่สามีกลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการพูดคุยกับภรรยาเป็นบางเรื่อง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของภรรยากับผู้แก้ไขความขัดแย้งในครอบครัว

ผู้ที่แก้ไขความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในครอบครัว	อาชีพ									χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	กิจการส่วนตัว	แม่บ้าน	อื่นๆ	รวม		
คู่สมรสของท่าน	1	12	5	0	1	5	4	0	28	12.417	0.966
ตัวท่านเอง	1	9	3	0	1	3	2	0	19		
ท่านและคู่สมรส ร่วมกันแก้ไข	6	34	36	1	6	10	7	1	101		
ญาติผู้ใหญ่	0	1	0	0	0	1	0	0	2		
รวม	8	56	44	1	8	19	13	1	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ ผู้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.3 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่มีอาชีพค้าขาย พนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ เกษตรกร รับจ้าง กิจการส่วนตัว แม่บ้าน และอื่นๆ หรือกล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในทุกกลุ่มอาชีพนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า ตนเองจะร่วมมือกับสามีแก้ไขความขัดแย้งขึ้นในครอบครัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพของสามี กับผู้แก้ไขความขัดแย้งในครอบครัว

ผู้ที่แก้ไขความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้น ในครอบครัว	อาชีพ								χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัท เอกชน	ข้าราชการ	เกษตร กร	รับจ้าง	กิจการ ส่วนตัว	อื่นๆ	รวม		
คู่สมรสของท่าน	3	0	2	0	2	1	0	8	20.375	0.312
ตัวท่านเอง	2	12	10	0	2	6	0	32		
ท่านและคู่สมรส ร่วมกันแก้ไข	5	38	31	1	13	19	2	109		
ญาติผู้ใหญ่	0	1	0	0	0	0	0	1		
รวม	10	51	43	1	17	26	2	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ
ผู้แก้ไขความขัดแย้งของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.4 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่มีอาชีพค้าขาย พนักงานบริษัท
เอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ เกษตรกร รับจ้าง กิจการส่วนตัว และอื่นๆ หรือกล่าว
ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในทุกกลุ่มอาชีพนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า ตนเองจะร่วมมือกับภรรยาแก้ไขความขัดแย้ง
ขึ้นในครอบครัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของภรรยา

เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ในครอบครัวท่านจะ ปรึกษาผู้ใด	อาชีพ									χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	กิจการส่วนตัว	แม่บ้าน	อื่นๆ	รวม		
คู่สมรสของท่าน	6	30	24	1	7	12	7	0	87	15.982	0.966
พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่	0	3	6	0	0	2	2	0	13		
พยายามแก้ปัญหา ด้วยตัวเอง	2	21	11	0	1	5	4	1	45		
เพื่อนสนิท	0	2	2	0	0	0	0	0	4		
ปล่อยเลยตามเลย	0	0	1	0	0	0	0	0	1		
รวม	8	56	44	1	8	19	13	1	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ
การเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.5 จะเห็นว่า เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยา
ที่มีอาชีพค้าขาย พนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ เกษตรกร รับจ้าง
กิจการส่วนตัว แม่บ้าน หรือกล่าวได้ว่า แทบกลุ่มตัวอย่างในทุกกลุ่มอาชีพนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า
จะปรึกษามี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของสามี

เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ในครอบครัวท่านจะ ปรึกษาผู้ใด	อาชีพ								χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัท เอกชน	ข้าราชการ	เกษตร กร	รับจ้าง	กิจการ ส่วนตัว	อื่นๆ	รวม		
คู่สมรสของท่าน	3	25	15	1	8	10	0	62	9.956	0.989
พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่	0	3	4	0	1	1	0	9		
พยายามแก้ปัญหา ด้วยตัวเอง	7	21	21	0	8	13	2	72		
เพื่อนสนิท	0	1	2	0	1	1	0	4		
ปล่อยเลยตามเลย	0	1	1	0	0	1	0	3		
รวม	10	51	43	1	17	26	2	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ
การเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.6 จะเห็นว่า เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่เป็น
พนักงานบริษัทเอกชน ส่วนใหญ่ตอบว่า จะปรึกษาภรรยา ส่วนสามีกลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย
พนักงาน รัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ และมีกิจการส่วนตัว ส่วนใหญ่ตอบว่า จะพยายามแก้ไขปัญหา
ด้วยตนเอง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา

วิธีที่ท่านใช้แก้ไข เมื่อเกิดความขัดแย้ง กับคู่สมรส	อาชีพ									χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	กิจการส่วนตัว	แม่บ้าน	อื่นๆ	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	2	20	13	0	6	10	3	0	54	71.447	0.000
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	5	13	12	1	0	4	7	0	42		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	1	17	18	0	2	4	2	0	44		
ใช้อารมณ์ขัน	0	0	1	0	0	1	0	0	2		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	0	3	0	0	0	0	0	1	4		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	0	3	0	0	0	0	0	1	4		
รวม	8	56	44	1	8	19	13	1	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจจะมีคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ วิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.7 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับสามี กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน เกษตรกร รับจ้าง และกิจการส่วนตัว ส่วนใหญ่ตอบว่า จะใช้วิธีพูดคุยกันอย่างเปิดเผย ในขณะที่ภรรยาในกลุ่มที่เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ ส่วนใหญ่ จะใช้วิธีเงียบหรือนิ่งเฉย ส่วนกลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย และเป็นแม่บ้าน ส่วนใหญ่ตอบว่า ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี

วิธีที่ท่านใช้แก้ไข เมื่อเกิดความขัดแย้ง กับคู่สมรส	อาชีพ								χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัท เอกชน	ข้าราชการ	เกษตร กร	รับจ้าง	กิจการ ส่วนตัว	อื่นๆ	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	4	20	16	1	9	13	2	65	18.752	0.765
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	3	13	10	0	1	8	0	35		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	2	15	15	0	6	4	0	42		
ใช้อารมณ์ขัน	0	3	1	0	1	0	0	5		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	1	0	1	0	0	1	0	3		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	0	0	0	0	0	0	0	0		
รวม	10	51	43	1	17	26	2	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ วิธีที่ใช้
แก้ไขความขัดแย้งของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.8 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับภรรยา กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่มี
อาชีพ ค้าขาย เป็นพนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ เกษตรกร รับจ้าง
และมีกิจการส่วนตัว ส่วนใหญ่ตอบว่า จะใช้วิธีพูดคุยกันอย่างเปิดเผย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ภรรยาเห็นว่าได้ผลดีที่สุด

วิธีแก้ไขความ ขัดแย้งที่ท่านเห็นว่า ใช้ได้ผลดีที่สุด	อาชีพ									χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	กิจการส่วนตัว	แม่บ้าน	อื่นๆ	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	5	27	20	0	7	13	6	1	79	21.380	0.966
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	2	15	15	1	0	2	5	0	40		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	1	7	5	0	0	2	1	0	16		
ใช้อารมณ์ขัน	0	4	2	0	0	0	1	0	7		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	0	2	1	0	1	1	0	0	5		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	0	1	1	0	0	1	0	0	3		
รวม	8	56	44	1	8	19	13	1	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจจะมีคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ วิธีที่ภรรยาเห็นว่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.9 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่มีอาชีพค้าขาย เป็นพนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ รับจ้าง มีกิจการส่วนตัว และเป็นแม่บ้านส่วนใหญ่เห็นว่า การพูดคุยกันอย่างเปิดเผยเป็นวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ได้ผลดีที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่สามีเห็นว่าได้ผลดีที่สุด

วิธีแก้ไขความขัดแย้ง ที่ท่านเห็นว่า ใช้ได้ผลดีที่สุด	อาชีพ								χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัท เอกชน	ข้าราชการ	เกษตร กร	รับจ้าง	กิจการ ส่วนตัว	อื่นๆ	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	5	29	25	1	9	15	1	85	18.778	0.945
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	3	12	10	0	2	6	0	33		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	0	6	5	0	2	1	1	17		
ใช้อารมณ์ขัน	2	3	1	0	2	1	1	10		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	0	1	1	0	1	1	0	4		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	0	0	1	0	0	0	0	1		
รวม	10	51	43	1	17	26	2	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ วิธีที่
สามีเห็น่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.10 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่มีอาชีพค้าขาย เป็นพนักงาน
บริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ รับจ้าง และมีกิจการส่วนตัว ส่วนใหญ่เห็นว่าการ
พูดคุยกันอย่างเปิดเผยเป็นวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ได้ผลดีที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา

ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง	อาชีพ									χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	กิจการส่วนตัว	แม่บ้าน	อื่นๆ	รวม		
ภายใน 1 วัน	3	35	24	0	7	10	9	1	89	20.397	0.850
ภายใน 2-3 วัน	4	16	14	1	1	5	4	0	45		
ภายใน 3-4 วัน	1	3	2	0	0	1	0	0	7		
ภายใน 1 สัปดาห์	0	1	2	0	0	3	0	0	6		
มากกว่า 1 สัปดาห์	0	1	2	0	0	0	0	0	3		
รวม	8	56	44	1	8	19	13	1	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.11 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน พนักงาน รัฐวิสาหกิจหรือข้าราชการ รับจ้าง มีกิจการส่วนตัว และเป็นแม่บ้าน ส่วนใหญ่ตอบว่าจะแก้ไขความขัดแย้งภายใน 1 วัน ส่วนภรรยาในกลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย ส่วนใหญ่ตอบว่าจะแก้ไขความขัดแย้งภายใน 2-3 วัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี

ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง	อาชีพ								χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	กิจการส่วนตัว	อื่นๆ	รวม		
ภายใน 1 วัน	4	36	22	1	10	12	2	87	15.923	0.891
ภายใน 2-3 วัน	5	11	13	0	6	10	0	45		
ภายใน 3-4 วัน	1	3	3	0	1	2	0	10		
ภายใน 1 สัปดาห์	0	1	4	0	0	1	0	6		
มากกว่า 1 สัปดาห์	0	0	1	0	0	1	0	2		
รวม	10	51	43	1	17	26	2	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.12 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน พนักงาน รัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ รับจ้าง มีกิจการส่วนตัว และอื่นๆ ส่วนใหญ่ตอบว่าจะแก้ไขความขัดแย้ง ภายใน 1 วัน ส่วนสามีกลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย ส่วนใหญ่ตอบว่า จะแก้ไขความขัดแย้ง ภายใน 2-3 วัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา

เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรส	อาชีพ									χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	กิจการส่วนตัว	แม่บ้าน	อื่นๆ	รวม		
พฤติกรรมของอีกฝ่าย	2	32	24	1	4	8	6	1	78	30.38 0	0.909
ค่าใช้จ่ายในครอบครัว	0	2	6	0	2	2	3	0	15		
บุตร	3	4	5	0	0	5	1	0	18		
ญาติของแต่ละฝ่าย	2	10	5	0	1	2	1	0	21		
หน้าที่การงาน หรืออาชีพของคู่สมรส	0	2	0	0	1	0	0	0	3		
เรื่องจุกจิก	0	0	1	0	0	0	0	0	1		
ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน	1	6	3	0	1	1	2	0	14		
รวม	8	56	44	1	8	19	13	1	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.13 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน พนักงาน รัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ รับจ้าง มีกิจการส่วนตัว และเป็นแม่บ้าน ส่วนใหญ่ตอบว่าเรื่องที่มีกขัดแย้งกับสามี คือ เรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของสามี ส่วนภรรยาในกลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย ส่วนใหญ่ตอบว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับบุตร

ตารางที่ 6.3.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับเรื่องที่มีขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี

เรื่องที่มีขัดแย้งกับคู่สมรส	อาชีพ								χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	กิจการส่วนตัว	อื่นๆ	รวม		
พฤติกรรมของอีกฝ่าย	3	30	20	1	7	10	2	73	39.188	0.329
ค่าใช้จ่ายในครอบครัว	2	8	5	0	5	3	0	23		
บุตร	1	4	7	0	0	8	0	20		
ญาติของแต่ละฝ่าย	2	5	6	0	2	3	0	18		
หน้าที่การงาน หรืออาชีพของคู่สมรส	0	0	0	0	1	2	0	5		
เรื่องจุกจิก	1	0	0	0	2	0	0	3		
ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน	1	4	5	0	1	1	0	12		
รวม	10	51	43	1	17	26	2	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจจะมีคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ เรื่องที่มีขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.14 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่มีอาชีพค้าขาย เป็นพนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ เกษตรกร รับจ้าง มีกิจการส่วนตัว และอื่นๆ หรือกล่าวได้ว่าสามีในทุกกลุ่มอาชีพ ส่วนใหญ่ตอบว่า เรื่องที่มีขัดแย้งกับภรรยา คือ เรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรมของภรรยา

ตารางที่ 6.3.15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา

ระดับของ ความขัดแย้ง	อาชีพ									χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัทเอกชน	ข้าราชการ	เกษตรกร	รับจ้าง	กิจการส่วนตัว	แม่บ้าน	อื่นๆ	รวม		
บ่อยมาก	0	0	1	0	0	0	0	0	1	30.137	0.702
บ่อย	0	2	2	0	0	2	0	0	6		
บ่อยพอสมควร	2	11	7	0	1	2	4	0	27		
นานๆครั้ง	5	42	32	1	7	15	9	1	111		
ไม่ขัดแย้งกันเลย	1	1	0	0	0	0	0	0	2		
รวม	8	56	44	1	8	19	13	1	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.15 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่มีอาชีพค้าขาย เป็นพนักงานบริษัทเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือข้าราชการ รับจ้าง มีกิจการส่วนตัว และเป็นแม่บ้าน หรือกล่าวได้ว่าภรรยาในทุกกลุ่มอาชีพนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า มีความขัดแย้งกับสามีนานๆครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.3.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี

ระดับของ ความขัดแย้ง	อาชีพ								χ^2	Sig.
	ค้าขาย	บริษัท เอกชน	ข้าราชการ	เกษตร กร	รับจ้าง	กิจการ ส่วนตัว	อื่นๆ	รวม		
บ่อยมาก	0	1	1	0	0	0	0	2	23.273	0.804
บ่อย	1	1	0	0	1	2	0	5		
บ่อยพอสมควร	3	11	5	0	1	4	0	24		
นานๆครั้ง	5	37	36	1	15	18	2	114		
ไม่ขัดแย้งกันเลย	1	1	1	0	0	2	0	5		
รวม	10	51	43	1	17	26	2	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า อาชีพ กับ ระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.3.16 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่มีอาชีพค้าขาย เป็นพนักงานบริษัท เอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจหรือรับราชการ รับจ้าง มีกิจการส่วนตัว และอื่นๆ หรือกล่าวได้ว่า สามีในทุกกลุ่มอาชีพนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า มีความขัดแย้งกับภรรยาานานๆครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4.1- 6.4.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรกับวิธีการจัดการกับความขัดแย้ง

ตารางที่ 6.4.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของภรรยา

การพูดคุยปรึกษากับ คู่สมรส	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มี บุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
พูดคุยปรึกษาหารือกันอยู่เสมอ	24	28	20	16	88	5.738	0.929
พูดคุยกันเป็นบางเรื่อง	14	20	15	9	58		
ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกัน	0	2	0	1	3		
ไม่ปรึกษาหารือกันเลย	0	1	0	0	1		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตรกับการปรึกษาพูดคุยกับคู่สมรสของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.1 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน กลุ่มที่มีบุตร 2 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่าภรรยาทุกกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการพูดคุยปรึกษากับสามีอยู่เสมอ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับการพูดคุยปรึกษากับคู่สมรสของสามี

การพูดคุยปรึกษากับ คู่สมรส	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้น ไป	รวม		
พูดคุยปรึกษาหารือกันอยู่เสมอ	24	28	15	16	83	8.755	0.929
พูดคุยกันเป็นบางเรื่อง	13	19	19	10	61		
ไม่ค่อยมีเวลาพูดคุยกัน	1	2	1	0	4		
ไม่ปรึกษาหารือกันเลย	0	2	0	0	2		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตรกับการปรึกษาพูดคุยกับคู่สมรสของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.2 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการพูดคุยปรึกษากับภรรยาอยู่เสมอ ส่วนสามีกลุ่มที่มีบุตร 2 คนนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า มีการพูดคุยกับภรรยาเป็นบางเรื่อง

ตารางที่ 6.4.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา

ผู้ที่แก้ไขความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นในครอบครัว	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มี บุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
คู่สมรสของท่าน	7	7	7	7	28	14.878	0.248
ตัวท่านเอง	9	2	5	3	19		
ท่านและคู่สมรสรวมกันแก้ไข	22	41	23	15	101		
ญาติผู้ใหญ่	0	1	0	1	2		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร
กับ ผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.3 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน
กลุ่มที่มีบุตร 2 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่าภรรยาทุกกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่
ตอบว่า ตนเองและสามีร่วมมือกันแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของสามี

ผู้ที่แก้ไขความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นในครอบครัว	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
คู่สมรสของท่าน	2	3	2	1	8	10.045	0.612
ตัวท่านเอง	13	9	5	5	32		
ท่านและคู่สมรสรวมกันแก้ไข	22	39	28	20	109		
ญาติผู้ใหญ่	1	0	0	0	1		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร กับ ผู้ที่แก้ไขความขัดแย้งของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.4 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน กลุ่มที่มีบุตร 2 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่าสามีทุกกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า ตนเองและภรรยาจะร่วมมือกันแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว

ตารางที่ 6.4.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของภรรยา

เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ในครอบครัว ท่านจะปรึกษาผู้ใด	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
คู่สมรสของท่าน	26	27	17	17	87	9.472	0.893
พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่	4	5	3	1	13		
พยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเอง	7	17	13	8	45		
เพื่อนสนิท	1	1	2	0	4		
ปล่อยเลยตามเลย	0	1	0	0	1		
รวม	38	51	36	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตรกับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.5 จะเห็นว่า เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน กลุ่มที่มีบุตร 2 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่าภรรยาทุกกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า จะปรึกษาหารือกับสามี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของสามี

เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ในครอบครัว ท่านจะปรึกษาผู้ใด	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มี บุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
คู่สมรสของท่าน	14	19	16	13	62	8.963	0.915
พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่	5	1	2	1	9		
พยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเอง	17	28	16	11	72		
เพื่อนสนิท	1	2	0	1	4		
ปล่อยเลยตามเลย	1	1	1	0	3		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตรกับการเลือกปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.6 จะเห็นว่า เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่ ไม่มีบุตร และกลุ่มที่มีบุตร 1 คน ส่วนใหญ่ตอบว่า จะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ในขณะที่สามีกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ส่วนใหญ่ตอบว่า จะปรึกษาหารือกับภรรยา ส่วนสามีกลุ่มที่มีบุตร 2 คน มีสัดส่วนของคำตอบ ระหว่าง การปรึกษาภรรยา และพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเองในสัดส่วนที่เท่ากัน (กลุ่มละ 16 คน)

ตารางที่ 6.4.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา

วิธีที่ท่านใช้แก้ไข เมื่อเกิดความขัดแย้ง กับคู่สมรส	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มี บุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	21	18	8	7	54	24.180	0.235
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	7	15	9	11	42		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	7	16	15	6	44		
ใช้อารมณ์ขี้	0	1	0	1	2		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	2	0	2	0	4		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	1	1	1	1	4		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจจะมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร
กับ วิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.7 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับสามี กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่
ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน และกลุ่มที่มีบุตร 2 คน ส่วนใหญ่ตอบว่า จะใช้วิธีพูดคุยกันอย่างเปิดเผย
ส่วนภรรยาในกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ส่วนใหญ่ตอบว่า จะใช้เหตุผลโต้แย้งกับสามี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับวิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี

วิธีที่ท่านใช้แก้ไข เมื่อเกิดความขัดแย้ง กับคู่สมรส	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	20	24	11	10	65	24.846	0.073
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	9	14	4	8	35		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	6	13	16	7	42		
ใช้อารมณ์ขัน	2	0	3	0	5		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	1	0	1	1	3		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	0	0	0	0	0		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร
กับ วิธีที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.8 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับภรรยา กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่
ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ส่วนใหญ่ตอบว่า จะใช้วิธีพูดคุยกัน
อย่างเปิดเผย ส่วนสามีกลุ่มที่มีบุตร 2 คน ส่วนใหญ่ตอบว่า จะใช้เหตุผลโต้แย้งกับภรรยา

ตารางที่ 6.4.9

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่ภรรยาเห็นว่าได้ผลดีที่สุด

วิธีแก้ไขความขัดแย้ง ที่ท่านเห็นว่า ใช้ได้ผลดีที่สุด	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	22	23	20	14	79	14.158	0.822
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	10	15	7	8	40		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	4	6	3	3	16		
ใช้อารมณ์ขัน	1	5	1	0	7		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	0	2	3	0	5		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	1	0	1	1	3		
รวม	38	51	35	36	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร
กับ วิธีที่ภรรยาเห็นว่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.9 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับสามี กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยา
ที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน กลุ่มที่มีบุตร 2 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่า
ภรรยาทุกกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย เป็นวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่
ได้ผลดีที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4.10

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่สามีเห็นว่าได้ผลดีที่สุด

วิธีแก้ไขความขัดแย้ง ที่ท่านเห็นว่า ใช้ได้ผลดีที่สุด	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
พูดคุยกันอย่างเปิดเผย	23	30	21	11	85	19.290	0.503
ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน	6	11	7	9	33		
เงียบ หรือนิ่งเฉย	4	6	3	4	17		
ใช้อารมณ์ขัน	4	2	2	2	10		
เดินหนีไปจากตรงนั้น	0	2	2	0	4		
รอให้อารมณ์เย็นก่อน	1	0	0	0	1		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร
กับ วิธีที่สามีเห็นว่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.10 จะเห็นว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งกับภรรยา กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามี
ที่ ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน กลุ่มที่มีบุตร 2 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือกล่าวได้
ว่าสามีทุกกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย เป็นวิธีแก้ไขความขัดแย้งที่
ได้ผลดีที่สุด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4.11

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา

ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คนขึ้นไป	รวม		
ภายใน 1 วัน	28	31	16	14	89	21.913	0.146
ภายใน 2-3 วัน	9	15	13	8	45		
ภายใน 3-4 วัน	0	1	4	2	7		
ภายใน 1 สัปดาห์	1	3	0	2	6		
มากกว่า 1 สัปดาห์	0	1	2	0	3		
รวม	38	51	35	36	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร กับ ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของภรรยา ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.11 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน กลุ่มที่มีบุตร 2 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่าภรรยาทุกกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า จะแก้ไขความขัดแย้งภายใน 1 วัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4.12 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามี

ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คนขึ้นไป	รวม		
ภายใน 1 วัน	30	31	14	12	87	24.233	0.085
ภายใน 2-3 วัน	6	15	16	8	45		
ภายใน 3-4 วัน	2	2	2	4	10		
ภายใน 1 สัปดาห์	0	2	2	2	6		
มากกว่า 1 สัปดาห์	0	1	1	0	2		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร กับ ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของสามีไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.12 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ส่วนใหญ่ตอบว่า จะแก้ไขความขัดแย้งภายใน 1 วัน ในขณะที่สามีกลุ่มที่มีบุตร 2 คน ส่วนใหญ่ตอบว่าจะแก้ไขความขัดแย้งภายใน 2-3 วัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4.13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา

เรื่องที่มีกขัดแย้งกับ คู่สมรส	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
พฤติกรรมของอีกฝ่าย	24	28	18	8	78	39.042	0.027
ค่าใช้จ่ายในครอบครัว	4	5	2	4	15		
บุตร	0	5	6	7	18		
ญาติของแต่ละฝ่าย	6	11	3	1	21		
หน้าที่การงาน หรืออาชีพ ของคู่สมรส	1	1	1	0	3		
เรื่องจุกจิก	0	0	0	1	1		
ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน	3	1	5	5	14		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร
กับ เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา **มีความสัมพันธ์กัน**

จากตารางที่ 6.4.13 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน
กลุ่มที่มีบุตร 2 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่าภรรยาทุกกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่
ตอบว่า เรื่องที่มีกขัดแย้งกับสามี คือ เรื่องพฤติกรรมของสามี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4.14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับเรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี

เรื่องที่มีกขัดแย้งกับ คู่สมรส	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
พฤติกรรมของอีกฝ่าย	30	27	10	6	78	49.411	0.002
ค่าใช้จ่ายในครอบครัว	3	7	5	8	23		
บุตร	0	5	7	8	20		
ญาติของแต่ละฝ่าย	3	7	7	1	18		
หน้าที่การงาน หรืออาชีพ ของคู่สมรส	0	1	0	0	1		
เรื่องจุกจิก	0	1	2	0	3		
ไม่มีเรื่องขัดแย้งกัน	2	3	4	3	12		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบ
น้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร กับ
เรื่องที่มีกขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี **มีความสัมพันธ์กัน**

จากตารางที่ 6.4.14 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน
และกลุ่มที่มีบุตร 2 คน ส่วนใหญ่ตอบว่า เรื่องที่มีกขัดแย้งกับสามี คือ เรื่องพฤติกรรมของภรรยา
ในขณะที่ สามีกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ส่วนใหญ่ตอบว่า เป็นเรื่องค่าใช้จ่ายในครอบครัว และ
เรื่องของบุตร ในสัดส่วนที่เท่ากัน (กลุ่มละ 8 คน)

ตารางที่ 6.4.15

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา

ระดับของ ความขัดแย้ง	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
บ่อยมาก	0	1	0	0	1	22.725	0.003
บ่อย	4	2	0	0	6		
บ่อยพอสมควร	2	9	8	8	27		
นานๆครั้ง	31	38	27	18	114		
ไม่ขัดแย้งกันเลย	1	1	0	0	2		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของภรรยา **มีความสัมพันธ์กัน**

จากตารางที่ 6.4.15 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายภรรยาที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน กลุ่มที่มีบุตร 2 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่าภรรยาทุกกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า มีความขัดแย้งกับสามีนานๆครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.4.16

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี

ระดับของ ความขัดแย้ง	จำนวนบุตร					χ^2	Sig.
	ไม่มีบุตร	1 คน	2 คน	3 คน ขึ้นไป	รวม		
บ่อยมาก	1	1	0	0	2	19.448	0.493
บ่อย	2	2	0	1	5		
บ่อยพอสมควร	3	12	3	6	24		
นานๆครั้ง	31	33	32	18	114		
ไม่ขัดแย้งกันเลย	1	3	0	1	5		
รวม	38	51	35	26	150		

หมายเหตุ : การสรุปผลด้วยไค-สแควร์อาจมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากในบางข้อมีคนเลือกตอบน้อยกว่า 5 คน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ ไค-สแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า จำนวนบุตร กับระดับของความขัดแย้งกับคู่สมรสของสามี ไม่มีความสัมพันธ์กัน

จากตารางที่ 6.4.16 จะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีที่ไม่มีบุตร กลุ่มที่มีบุตร 1 คน กลุ่มที่มีบุตร 2 คน และกลุ่มที่มีบุตรตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป หรือกล่าวได้ว่าสามีทุกกลุ่มนั้น ส่วนใหญ่ตอบว่า มีความขัดแย้งกับภรรยานานๆครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- **ปัญหานำวิจัยข้อที่ 5** ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครเป็นอย่างไร

เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นมาตรวัดความคิดเห็น 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มาวิเคราะห์ และนำเสนอไว้ในตารางที่ 7.1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7.1 แสดงระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าเฉลี่ย (คะแนนเต็ม 5 คะแนน)	ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน
ภรรยา (N=150)	4.002	9.596
สามี (N=150)	4.049	8.330
ทั้งภรรยาและสามี (N=300)	4.025	8.971

จากตารางที่ 7.1 จะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวอย่างฝ่ายสามีมีคะแนนเฉลี่ยและค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงกว่าฝ่ายภรรยา โดยค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด คือ 4.025 ซึ่งเมื่อแปลค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ Best (1970) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง

จากนั้น ผู้วิจัยได้นำคะแนนรวมที่ได้จัดกลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ของ Best (ดูบทที่ 3) มาประเมินค่าว่ากลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสในระดับใด ซึ่งผู้วิจัยใช้เพียง 3 ระดับ คือ ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสปานกลาง และระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง จากนั้นนำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7.2 แสดงระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส	ภรรยา (n=150)		สามี (n=150)		คู่สมรส (n=300)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง	102	68.00	119	79.33	221	73.67
ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสปานกลาง	38	25.33	28	18.67	66	22.00
ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำ	10	6.67	3	2.00	13	4.33
รวม	150	100.00	150	100.00	300	100.00

จากตารางที่ 7.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง โดยคิดเป็น ร้อยละ 73.67 และสัดส่วนที่น้อยที่สุด คือ ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำมีเพียงร้อยละ 4.33 เท่านั้น

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสามีและภรรยา พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งสองฝ่ายส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง โดยจะเห็นว่า สัดส่วนของฝ่ายสามีที่มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงมีมากกว่าฝ่ายภรรยา (สามีร้อยละ 79.33 และภรรยาร้อยละ 68.00 ตามลำดับ) สัดส่วนรองลงมาคือ ภรรยาร้อยละ 25.33 ส่วนสามีร้อยละ 18.67 มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสปานกลาง สำหรับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำมีสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ภรรยาเพียงร้อยละ 6.67 ในขณะที่สามีมีเพียงร้อยละ 2.00

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีและภรรยา มาทดสอบความแตกต่าง โดยแสดงไว้ในตารางที่ 7.3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรส

ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในชีวิตสมรส		t	P
ภรรยา	สามี		
4.002	4.049	-0.290	0.772

จากการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ 2 กลุ่มตัวอย่าง พบว่า สามีและภรรยา มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสไม่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- **ปัญหานำวิจัยข้อที่ 6** ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากร กับ ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 6.1 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาสมรส กับระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส เป็นอย่างไร
 - 6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสเป็นอย่างไร
 - 6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพ กับระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส เป็นอย่างไร
 - 6.4 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตร กับระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส เป็นอย่างไร

เพื่อตอบปัญหานำวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามส่วนที่ 2 มาวิเคราะห์ โดยทำการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ซึ่งสามารถนำเสนอในตารางที่ 8.1 –8.4 ดังต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 8.1

แสดงความแตกต่างระหว่างระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสและระยะเวลาสมรสของคู่สมรส

ระยะเวลาสมรส (N=150)	ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของภรรยา				ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 5 ปี (47 คู่)	85.52	8.245	4.583	0.002	84.46	6.641	2.926	0.023
ตั้งแต่ 5-10 ปี (46 คู่)	79.56	11.018						
ตั้งแต่ 11-15 ปี (23 คู่)	78.04	9.641						
ตั้งแต่ 16-20 ปี (11 คู่)	77.91	8.018						
ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป (23 คู่)	84.04	7.612						
รวม (150 คู่)	82.04	9.595			82.21	8.330		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 100 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระยะเวลาสมรสต่างกันมีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่แตกต่างกัน และสามีที่มีระยะเวลาสมรสที่ต่างกันก็มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ต่างกันเช่นเดียวกัน ดังนั้น ระยะเวลาสมรสจึงมีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย

จากตารางที่ 8.1 จะเห็นว่า ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาในกลุ่มที่สมรสมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด (85.52 คะแนน) ส่วนภรรยาในกลุ่มที่สมรสมาแล้วตั้งแต่ 16 – 20 ปีมีคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำที่สุด (77.91 คะแนน)

สำหรับสามี พบว่า ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีในกลุ่มที่สมรสมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด (84.46 คะแนน) ส่วนสามีในกลุ่มที่สมรสมาแล้วตั้งแต่ 16 – 20 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำที่สุด (78.91 คะแนน)

ตารางที่ 8.2

แสดงความแตกต่างระหว่างระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสและระดับการศึกษาของคู่สมรส

ระดับการศึกษา	ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของภรรยา					ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของสามี				
	N	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	N	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่ามัธยมต้น	4	76.00	8.756	2.575	0.029	4	81.75	6.449	1.751	0.127
มัธยมต้น	3	90.67	11.015			7	80.00	10.360		
มัธยมปลาย	10	81.50	7.184			7	86.00	7.303		
อนุปริญญา	13	82.38	6.789			13	78.54	9.342		
ปริญญาตรี	96	80.78	10.234			79	81.47	8.103		
สูงกว่าปริญญาตรี	24	87.04	7.080			40	84.65	7.989		
รวม	150	82.04	9.596			150	82.21	8.330		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 100 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่แตกต่างกัน แต่สามีที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ระดับการศึกษาจึงมีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา แต่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี

จากตารางที่ 8.2 พบว่า ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาในกลุ่มจบการศึกษาในระดับมัธยมต้นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (90.67 คะแนน) ส่วนภรรยาในกลุ่มที่จบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้นมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำที่สุด (76.00 คะแนน)

สำหรับสามี พบว่า ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีในกลุ่มที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมปลาย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (86.00 คะแนน) ส่วนสามีในกลุ่มที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำที่สุด (78.54 คะแนน)

ตารางที่ 8.3 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสและอาชีพของคู่สมรส

อาชีพ	ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของภรรยา					ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของสามี				
	N	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	N	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ค้าขาย	8	80.00	7.289	1.673	0.132	10	77.40	8.329	0.876	0.527
พนักงานบริษัทเอกชน	56	82.04	10.731			51	82.92	7.997		
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ	44	80.57	10.153			43	82.26	7.613		
เกษตรกร	1	97.00	.			1	95.00	.		
รับจ้าง	8	85.38	8.210			17	79.12	9.765		
กิจการส่วนตัว	19	83.00	7.180			26	83.89	8.329		
มิได้ประกอบอาชีพ	13	82.92	7.147			-	-	-		
อื่นๆ	1	92.00	.			2	85.50	12.021		
รวม	150	82.04	9.596			150	82.21	8.330		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 100 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีอาชีพที่ต่างกันมีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ไม่แตกต่างกัน และสามีที่มีอาชีพที่ต่างกันมีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่ไม่แตกต่างกันเช่นกัน ดังนั้น อาชีพจึงไม่มีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย

จากตารางที่ 8.3 จะเห็นว่า อาชีพบางอาชีพมีกลุ่มตัวอย่างเพียงคนเดียว จึงไม่สามารถนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาสรุปผลว่าภรรยาและสามีกลุ่มใดมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงที่สุด และต่ำที่สุด

ตารางที่ 8.4 แสดงความแตกต่างระหว่างระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสและจำนวนบุตรของคู่สมรส

จำนวนบุตร (N=150)	ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของภรรยา				ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส ของสามี			
	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.	ค่าเฉลี่ย*	S.D.	F	Sig.
ไม่มีบุตร (38 คู่)	84.05	7.483	2.362	0.023	83.55	6.345	3.185	0.006
มีบุตร 1 คน (51 คู่)	82.35	8.648			82.43	7.134		
มีบุตร 2 คน (35 คู่)	79.57	11.157			80.03	10.145		
มีบุตร 3 คนขึ้นไป (26 คู่)	81.81	11.493			82.77	10.121		
รวม (150 คู่)	82.04	0.596			82.21	8.330		

หมายเหตุ : * ค่าเฉลี่ยจากจำนวนเต็ม 100 คะแนน

จากการทดสอบด้วยค่าสถิติ F ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ภรรยาที่มีจำนวนบุตรต่างกันมีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่แตกต่างกัน และสามีที่มีจำนวนบุตรที่ต่างกันมีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสที่แตกต่างกันเช่นกัน ดังนั้น จำนวนบุตรจึงมีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย

จากตารางที่ 8.4 พบว่า ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาที่ไม่มีบุตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (84.05 คะแนน) ส่วนภรรยาในกลุ่มที่มีบุตร 2 คน มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำที่สุด (79.57 คะแนน)

สำหรับสามี พบว่า ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามีกลุ่มที่ไม่มีบุตร มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (83.55 คะแนน) ส่วนสามีกลุ่มที่มีบุตร 2 คนมีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสต่ำที่สุด (80.03 คะแนน)

ในบทนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นปัญหานำวิจัยที่กำหนดไว้ และเพื่อให้ผลการวิจัยมีความชัดเจนครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้องต่างๆด้วย ในบทต่อไป ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบจากผลการวิจัยมาสรุปเป็นประเด็นสำคัญ พร้อมทั้งอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง“การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของ **คู่สมรส**” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรส ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส และลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารที่คู่สมรสใช้ในการแก้ไขหรือลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ตลอดจนวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร การจัดการกับความขัดแย้ง และระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งแจกให้คู่สมรสคู่เดียวกัน และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคู่สมรสที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 150 คู่ นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สามารถอภิปรายผลได้ชัดเจนและสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งคู่สมรสออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว น้อยกว่า 5 ปี 2) คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5-10 ปี 3) คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 11-15 ปี 4) คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 16-20 ปี และ 5) คู่สมรสที่สมรสมาแล้ว มากกว่า 20 ปีขึ้นไป โดยเลือกสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจ กลุ่มละ 3 คู่ รวมทั้งหมด 15 คู่

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา ทั้งหมด 150 ชุด หรือ 300 ฉบับ จากคู่สมรสจำนวน 150 คู่ เข้าประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows (Version 9.01) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบปัญหานำวิจัย

สรุปผลการวิจัย

- ข้อมูลลักษณะประชากร

เมื่อพิจารณาคู่ลักษณะทางประชากรโดยรวมจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างได้แก่ คู่สมรสจำนวน 150 คู่ โดยภรรยา มีอายุระหว่าง 23 ปี ถึง 63 ปี อายุเฉลี่ย 37 ปี และสามีมีอายุระหว่าง 26 ถึง 72 ปี อายุเฉลี่ยของสามี คือ 41 ปี กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาสมรสระหว่าง 1 เดือน ถึง 33 ปี เฉลี่ยแล้ว กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาสมรส 10 ปี และระยะเวลาคบหากันก่อนสมรสนั้น อยู่ในช่วงระหว่าง 4 เดือน จนถึง 12 ปี ค่าเฉลี่ยของการคบหากันก่อนสมรส เท่ากับ 4 ปี 2 เดือน ตามลำดับ

สำหรับจำนวนบุตร มีจำนวนระหว่าง ไม่มีบุตรเลย จนถึงมีบุตร 4 คน โดยค่าเฉลี่ยการมีบุตรของกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็น 2 คน (ค่าเฉลี่ยจริง 1.23 คน) ซึ่งนับว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นครอบครัวที่มีขนาดเล็ก เป็นไปตามแนวโน้มของครอบครัวยุคใหม่ ที่ไม่นิยมมีบุตรหลายคน โดยจำนวนบุตรในแต่ละครอบครัวลดลงจาก 6.6 คน ในปี 2503 เป็น 2.4 คน ในปี 2533 (สำนักงาน สถิติแห่งชาติ ,2538) ทั้งนี้ ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้กำหนดระยะเวลาสมรสไว้ ดังนั้น จึงมีคู่สมรสบางคู่ที่ไม่มีบุตร เนื่องจากเพิ่งสมรสกันมาไม่นาน

ส่วนระดับการศึกษา พบว่า คู่สมรสทั้งสองฝ่ายส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี โดยสัดส่วนของภรรยาที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีมากกว่าสัดส่วนของสามี (ภรรยา ร้อยละ 64.00 ส่วนสามีร้อยละ 52.70 ตามลำดับ) ในขณะที่ฝ่ายสามีมีสัดส่วนของผู้ที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีสูงกว่าฝ่ายภรรยา (สามีคิดเป็นร้อยละ 26.70 ส่วนภรรยา ร้อยละ 16.00)

อาชีพของกลุ่มตัวอย่างนั้น ทั้งสามีและภรรยาส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมา เป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือรับราชการ โดยพบว่า ภรรยาส่วนหนึ่งไม่มีอาชีพ หรือเป็นแม่บ้าน (ร้อยละ 8.70) ส่วนสามีทุกคนมีอาชีพ

รายได้รวม พบว่า สามีส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.30) มีรายได้สูงกว่า 35,001 บาท ต่อเดือน ซึ่งนับว่าเป็นรายได้ที่ค่อนข้างสูง โดยเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีของประชากรทั้งประเทศ ในปี 2537 ประมาณ 60,000 บาท (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2538) ในขณะที่ภรรยาส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,000 ถึง 20,000 บาทต่อเดือน

จะเห็นได้ว่า เนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป บังคับให้สตรีต้องหา รายได้มาช่วยเลี้ยงตนเอง และครอบครัวมากขึ้น (นโยบายและแผนงานหลักสตรีระยะยาว) ซึ่งผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมในกำลังแรงงานร้อยละ 71.60 ในปี 2537 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2538) แต่ทั้งนี้นอกจากปัจจัยเรื่องเศรษฐกิจแล้ว การที่ผู้ภรรยาออกมาทำงานนอกบ้าน ยังมีที่มาจากสาเหตุหลายประการ เช่น ต้องการจะเป็นอิสระ ต้องการที่จะใช้ประโยชน์จากการศึกษา ซึ่งสตรีมีสิทธิและความสามารถเท่าเทียมกับชาย เป็นต้น เพราะในปัจจุบันผู้หญิงมีการศึกษาที่สูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม สามารถสรุปได้ว่า อาชีพของสามีเป็นหลัก ในการหาเลี้ยงครอบครัว และรายได้หลักของครอบครัวมาจากสามี

สำหรับลักษณะที่อยู่อาศัยนั้น เห็นได้ชัดว่า ส่วนใหญ่แล้วจะแยกครอบครัวออกมา มีเพียงส่วนน้อยที่อาศัยอยู่กับครอบครัวของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามแนวโน้มของสังคมเมืองที่มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากกว่าครอบครัวขยาย โดยมีการประมาณว่าในปี 2545 ร้อยละ 87 ของครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร จะเป็นครอบครัวเดี่ยวที่มีแต่พ่อแม่ลูกเท่านั้น (เทียนฉาย กิระนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย, 2529)

นอกจากนี้ จากข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม พบว่า มีบางประเด็นที่คู่สมรสตอบไม่ตรงกัน ได้แก่ จำนวนบุตร และรายได้ต่อเดือนของคู่สมรส โดยในเรื่องของจำนวนบุตร มีคำตอบไม่ตรงกัน คิดเป็นร้อยละ 1.33 ซึ่งคำตอบที่แตกต่างกันนั้น พบว่า ฝ่ายสามีตอบว่ามีจำนวนบุตรที่มากกว่าคำตอบของภรรยา ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะฝ่ายสามีอาจมีบุตรกับภรรยาคนอื่นด้วย

ประเด็นของรายได้ของคู่สมรส พบว่า รายได้ต่อเดือนของสามีนั้น มีภรรยาตอบไม่ตรงกับคำตอบของสามีร้อยละ 5.33 ส่วนรายได้ต่อเดือนของภรรยา มีสามีร้อยละ 8.67 ที่ตอบไม่ตรงกับคำตอบของภรรยา ในประเด็นนี้ น่าจะเกิดจากการที่คู่สมรสไม่ได้สื่อสารพูดคุยกัน จึงไม่ทราบว่าคู่สมรสของตนเองมีรายได้ต่อเดือนเท่าไร

- ข้อมูลพฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรส

สามารถสรุปได้ตามประเด็นดังต่อไปนี้

- ระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร

สรุปได้ว่า ระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรสส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง โดยพบว่าสัดส่วนของภรรยาที่มีค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารสูงมีมากกว่าฝ่ายสามี

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรส พบว่า ได้แก่ ระยะเวลาสมรส และระดับการศึกษา โดยผู้วิจัยได้นำไปทดสอบแบบพหุคูณ (Multiple Comparison Tests) ต่อ เพื่อตรวจสอบว่าระยะเวลาสมรส และระดับการศึกษา กลุ่มใดบ้างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน

จากการทดสอบแบบพหุคูณ พบว่ากลุ่มภรรยาที่มีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่แตกต่างกัน ได้แก่

- ภรรยาที่สมรสมาแล้ว น้อยกว่า 5 ปี และ ภรรยาที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5-10 ปี
- ภรรยาที่สมรสมาแล้ว น้อยกว่า 5 ปี และภรรยาที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 11-15 ปี และ
- ภรรยาที่สมรสมาแล้ว น้อยกว่า 5 ปี และภรรยาที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 16-20 ปี

ส่วนกลุ่มภรรยาที่มีระดับ ประสิทธิภาพการสื่อสารไม่แตกต่างกัน ได้แก่

- ภรรยาที่สมรสมาแล้ว น้อยกว่า 5 ปี และ ภรรยาที่สมรสมาแล้ว มากกว่า 20 ปีขึ้นไป
- ภรรยาที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5-10 ปี และภรรยาที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 11-15 ปี
- ภรรยาที่สมรส มาแล้ว ตั้งแต่ 6-10 ปี และ ภรรยาที่สมรสมาแล้วตั้งแต่ 16-20 ปี
- ภรรยาที่สมรส มาแล้ว ตั้งแต่ 11-15 ปี และภรรยาที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 16-20 ปี

ส่วนระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของสามีกับระยะเวลาสมรสในแต่ละกลุ่มพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

สำหรับระดับการศึกษา สรุปได้ว่า กลุ่มภรรยาที่มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างกัน คือ ภรรยาที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกับ ภรรยาที่จบการศึกษาระดับอื่นๆ ทุกระดับ อันได้แก่ ภรรยาที่จบการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้น ภรรยาที่จบการศึกษาระดับมัธยมต้น ภรรยาที่จบการศึกษาระดับมัธยมปลาย ภรรยาที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา และ ภรรยาที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นกลุ่มภรรยาที่มีประสิทธิภาพการสื่อสารไม่แตกต่างกัน

ส่วนสามี พบว่า กลุ่มที่มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างกัน คือ สามีกลุ่มที่จบการศึกษาในระดับอนุปริญญา และสามีที่จบการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี เท่านั้น ส่วนสามีที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมต้น ระดับมัธยมต้น ระดับมัธยมปลาย และระดับปริญญาตรี มีระดับมีประสิทธิภาพการสื่อสารไม่แตกต่างกัน

จากนั้น เมื่อนำประสิทธิภาพการสื่อสารมาแบ่งออกเป็น 5 ประการ ตามแนวคิดของ Stinnett และ Walters (1983) จะสามารถสรุปผลของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการสื่อสารทั้ง 5 ประการ ได้ดังตารางที่ 9 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9

แสดงผลของความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพการสื่อสารและปัจจัยทางลักษณะประชากร

ประสิทธิภาพการสื่อสาร	ปัจจัย	ภรรยา	สามี
-การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ -การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน -การเป็นผู้ฟังที่ดี -ความเข้าใจความหมายตรงกัน -ความเห็นอกเห็นใจและให้กำลังใจกัน	ระยะเวลาสมรส	ไม่มีผล มีผล มีผล มีผล มีผล	มีผล มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล
-การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ -การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน -การเป็นผู้ฟังที่ดี -ความเข้าใจความหมายตรงกัน -ความเห็นอกเห็นใจและให้กำลังใจกัน	ระดับการศึกษา	มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล มีผล	มีผล ไม่มีผล มีผล ไม่มีผล มีผล
-การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ -การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน -การเป็นผู้ฟังที่ดี -ความเข้าใจความหมายตรงกัน -ความเห็นอกเห็นใจและให้กำลังใจกัน	อาชีพ	ไม่มีผล	ไม่มีผล
-การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ -การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน -การเป็นผู้ฟังที่ดี -ความเข้าใจความหมายตรงกัน -ความเห็นอกเห็นใจและให้กำลังใจกัน	จำนวนบุตร	ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล	มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล

- การจัดการกับความขัดแย้งของกลุ่มสมรสในกรุงเทพมหานคร

พฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของกลุ่มสมรสในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการพูดคุยและปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ฝ่ายภรรยาส่วนใหญ่จะปรึกษาสามี ในขณะที่สามีส่วนใหญ่จะพยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองก่อน

สำหรับความขัดแย้งในชีวิตสมรส กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความขัดแย้งกันนานๆครั้ง โดยเรื่องที่มีกขัดแย้งกันนั้น คู่สมรสทั้งสองฝ่ายเห็นตรงกันว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง และ เมื่อเกิดความขัดแย้งกัน คู่สมรสส่วนใหญ่ใช้เวลาแก้ไขความขัดแย้งและปรับความเข้าใจกันภายใน 1 วัน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะร่วมมือกันกับคู่สมรสในการแก้ไขความขัดแย้งในครอบครัว ซึ่งวิธีที่คู่สมรสส่วนใหญ่ใช้ในการแก้ไขความขัดแย้ง คือ การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย โดยการพูดคุยกันอย่างเปิดเผยนี้ยังเป็นวิธีที่คู่สมรสส่วนใหญ่เห็นว่า ใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ดีที่สุดอีกด้วย

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดประกอบด้วยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ แบบเจาะลึกนั้น พบว่า คำตอบของคู่สมรสแต่ละกลุ่มซึ่งแบ่งระยะเวลาสมรสออกเป็น 5 กลุ่มนั้นส่วนใหญ่จะเป็นไปในทางเดียวกัน โดยประเด็นของสาเหตุของความขัดแย้ง ที่เกิดขึ้นเป็นเพราะทัศนคติและความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน และพฤติกรรมของอีกฝ่าย ซึ่งสาเหตุที่สามารถแก้ไขความขัดแย้งไปได้นั้น เนื่องจาก คู่สมรสพยายามปรับความเข้าใจกัน และพูดคุยกันโดยใช้เหตุผลแก้ไขปัญหา

พฤติกรรมการสื่อสารที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง คือ พฤติกรรมการสื่อสาร ทางลบ ซึ่งได้แก่ การสื่อสารทางอ้อม กล่าวคือ การไม่พูดตรงๆ หรือพูดไม่ชัดเจน ทำให้ผู้ฟังไม่ทราบความต้องการที่แท้จริง รวมถึง การประชดประชัน ขี้บ่น และการเงยเบ็น พฤติกรรมที่สร้างความขัดแย้ง หรือไปเพิ่มความขัดแย้งที่มีอยู่แล้วให้รุนแรงขึ้น

สำหรับความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้ พบว่า เป็นเรื่องของทัศนคติที่ไม่ตรงกัน และพฤติกรรมที่ติดเป็นนิสัย (เช่น ชอบดื่มสุรา ไม่มีระเบียบ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น)รวมทั้ง เรื่องของญาติพี่น้องของแต่ละฝ่ายที่เข้ามาวุ่นวาย ส่วนความขัดแย้งที่รุนแรงถึงขนาดต้องการแยกทางกัน เนื่องมาจากการนอกใจของสามี และญาติพี่น้องที่ก้าวก่ายวุ่นวาย โดยพบว่า ฝ่ายภรรยาเคยมีความคิดจะแยกทางมากกว่าฝ่ายสามี ทั้งนี้ การจัดการกับความขัดแย้งที่รุนแรงและผ่านพ้นมาได้ เป็นเพราะการยอมรับในตัวของอีกฝ่าย และคู่สมรสส่วนใหญ่ตอบตรงกันว่า เห็นแก่บุตร

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรและการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรส พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรสอย่างมีนัยสำคัญ (ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05) ได้แก่ ระยะเวลาสมรส อาชีพ และจำนวนบุตร

ส่วนปัจจัยที่พบว่าไม่มีผลต่อการจัดการกับความขัดแย้งคือ ระดับการศึกษา ซึ่งสามารถสรุปผลของปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรส ได้ดังที่เสนอไว้ในตารางที่ 10 ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 10 แสดงผลของความสัมพันธของการจัดการความขัดแย้งและปัจจัยทางลักษณะประชากร

การจัดการความขัดแย้ง	ปัจจัย	ภรรยา	สามี
<ol style="list-style-type: none"> 1. ระดับการพูดคุยปรึกษาของคู่สมรส 2. ผู้ที่เป็นผู้แก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว 3. ผู้ที่จะปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาในครอบครัว 4. วิธีที่ใช้แก้ไขเมื่อเกิดความขัดแย้งกับคู่สมรส 5. วิธีที่เห็นว่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด 6. ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง 7. เรื่องที่มักจะขัดแย้งกัน 8. ระดับของความขัดแย้ง 	ระยะเวลาสมรส	ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล มีผล มีผล ไม่มีผล	มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล
<ol style="list-style-type: none"> 1. ระดับการพูดคุยปรึกษาของคู่สมรส 2. ผู้ที่เป็นผู้แก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว 3. ผู้ที่จะปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาในครอบครัว 4. วิธีที่ใช้แก้ไขเมื่อเกิดความขัดแย้งกับคู่สมรส 5. วิธีที่เห็นว่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด 6. ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง 7. เรื่องที่มักจะขัดแย้งกัน 8. ระดับของความขัดแย้ง 	ระดับการศึกษา	ไม่มีผล	ไม่มีผล
<ol style="list-style-type: none"> 1. ระดับการพูดคุยปรึกษาของคู่สมรส 2. ผู้ที่เป็นผู้แก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว 3. ผู้ที่จะปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาในครอบครัว 4. วิธีที่ใช้แก้ไขเมื่อเกิดความขัดแย้งกับคู่สมรส 5. วิธีที่เห็นว่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด 6. ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง 7. เรื่องที่มักจะขัดแย้งกัน 8. ระดับของความขัดแย้ง 	อาชีพ	ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล	ไม่มีผล ไม่มีผล
<ol style="list-style-type: none"> 1. ระดับการพูดคุยปรึกษาของคู่สมรส 2. ผู้ที่เป็นผู้แก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในครอบครัว 3. ผู้ที่จะปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาในครอบครัว 4. วิธีที่ใช้แก้ไขเมื่อเกิดความขัดแย้งกับคู่สมรส 5. วิธีที่เห็นว่าใช้แก้ไขความขัดแย้งได้ผลดีที่สุด 6. ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง 7. เรื่องที่มักจะขัดแย้งกัน 8. ระดับของความขัดแย้ง 	จำนวนบุตร	ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล มีผล มีผล	ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล ไม่มีผล มีผล ไม่มีผล

- ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร

พบว่า คู่สมรสในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูง โดยฝ่ายสามีที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงมีสัดส่วนมากกว่าภรรยา

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสพบว่า ระยะเวลาสมรส และจำนวนบุตรมีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสภรรยาฝ่ายเดียว คือ ระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย คือ อาชีพ

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรส” สามารถอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

- ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร

การศึกษาครั้งนี้พบว่า คู่สมรสส่วนใหญ่มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารสูง โดยสัดส่วนของภรรยาที่มีประสิทธิภาพการสื่อสารสูงมีมากกว่าฝ่ายสามีที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจาก ตามหลักจิตวิทยากล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปผู้หญิงมีลักษณะที่ชอบสื่อสารพูดคุย และแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมา ในขณะที่ผู้ชายมักเก็บงอม และสุขุม เก็บความรู้สึกและไม่ค่อยแสดงอารมณ์เท่าใดนัก ผู้ชายจึงคาดเดาความรู้สึกนึกคิดได้ยากกว่าผู้หญิง ดังนั้น ผู้หญิงจึงน่าจะมีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่ดีกว่า ประสิทธิภาพในการสื่อสารที่ดีทั้ง 5 ประการ อันได้แก่ การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน การเป็นผู้ฟังที่ดี ความเข้าใจความหมายตรงกัน และความเห็นอกเห็นใจและให้กำลังใจกัน จะเห็นได้ว่า ในแต่ละประการนั้น ผู้หญิงมีแนวโน้มว่าจะปฏิบัติได้ ดีกว่าผู้ชาย ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในส่วนของผลการอภิปรายผลเกี่ยวกับปัจจัยทางลักษณะประชากรที่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการสื่อสาร

- ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรส พบว่าปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรส คือ ระยะเวลาสมรส โดยระยะเวลาสมรสมีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของทั้งสามีและภรรยา

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ระยะเวลาที่คู่สมรสที่ใช้ชีวิตร่วมกันมากน้อยต่างกัน ย่อมมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสที่ต่างกัน ซึ่งรวมถึงด้านการสื่อสารด้วย และเมื่อพิจารณาจาก แบบแผนของวงจรชีวิตสมรส (Marital life cycle) ที่กล่าวว่า ชีวิตสมรสของคู่สมรสย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลาสมรสเป็นขั้นตอน โดยตลอดเวลาที่ใช้ชีวิตร่วมกันย่อมมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในตัวสามีและภรรยา ในความต้องการของแต่ละฝ่ายและในสัมพันธภาพที่มีต่อกัน ดังนั้น การอยู่ด้วยกันมานานไม่ได้เป็นเครื่องรับรองว่า สามีภรรยาจะเข้าใจกันเสมอไป ทั้งนี้เพราะบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นไปได้ยากที่จะสามารถเดาใจกันถูกต้องเสมอ (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2545) ดังนั้น หากต้องการให้อีกฝ่ายหนึ่งทำสิ่งใดก็ควรบอกให้รู้อย่างชัดเจน แนวคิดดังกล่าวจึงสนับสนุนข้อค้นพบในประเด็นนี้

ข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ เมื่อทดสอบหาความแตกต่างของระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของระยะเวลาสมรสแต่ละกลุ่ม พบว่า ฝ่ายภรรยา ที่มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่ไม่แตกต่างกัน คือ ภรรยาที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5-10 ปี และภรรยาที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 11-15 ปี ภรรยาที่สมรส มาแล้ว ตั้งแต่ 5-10 ปี และภรรยาที่สมรสมาแล้วตั้งแต่ 16-20 ปี และภรรยาที่สมรส มาแล้วตั้งแต่ 11-15 ปี และภรรยาที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 16-20 ปี หรือกล่าวได้ว่า ภรรยาที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่ไม่แตกต่างกัน

แต่ประเด็นที่น่าสังเกต คือภรรยาที่สมรสมาแล้ว น้อยกว่า 5 ปี มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างกับภรรยาที่สมรสมาแล้ว ตั้งแต่ 5 ปี ถึง-20 ปี

แต่ว่า ภรรยาที่สมรสมาแล้ว น้อยกว่า 5 ปี กลับมีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่ไม่แตกต่างกัน กับ ภรรยาที่สมรสมาแล้ว มากกว่า 20 ปีขึ้นไป

ผู้วิจัยเห็นว่า จากวงจรชีวิตสมรสที่แบ่งการเปลี่ยนแปลงเป็นขั้นตอน ในชีวิตสมรสออกเป็น 4 หน้านั้น ในระยะที่ 1 เป็นระยะเริ่มสร้างครอบครัว คู่สมรสต้องทำความรู้จักกันให้ลึกซึ้งและพยายามปรับตัวเข้าหากัน คู่สมรสยอมมีการสื่อสารพูดคุยกัน ตลอดจนมีเวลาให้กันมาก เพราะใช้ชีวิตร่วมกันเพียงสองคน ยังไม่มีบุตรเพิ่มเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ในครอบครัว ซึ่งบุตรจะเป็นตัวแปรที่สำคัญอย่างยิ่งต่อความเปลี่ยนแปลงในชีวิตสมรส โดยในระยะที่ 2 คือระยะมีบุตร และระยะที่ 3 ซึ่งเป็นระยะที่บุตรเติบโตและแยกครอบครัวออกไป ในช่วงเวลาดังกล่าว คู่สมรสต่างทุ่มเทเวลาและให้ความสำคัญกับบุตรเป็นอย่างแรก คู่สมรสมีเวลาให้กันน้อยลง จนบางครั้งละเลยที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสไป จนกระทั่ง ระยะที่ 4 เป็นระยะหลังการเลี้ยงลูก ในช่วงนี้เองที่ครอบครัวจะกลับมาเหลือเพียงสามีและภรรยาเช่นเดิม คู่สมรสจึงมีเวลาให้กันมากขึ้น และกลับมาสนใจซึ่งกันและกัน ดังนั้น คู่สมรสที่มีสมรสมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี และคู่สมรสที่สมรสมาแล้วมากกว่า 20 ปีขึ้นไป จึงมีระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารที่ไม่แตกต่างกัน เพราะคู่สมรสที่สมรสมาแล้วน้อยกว่า 5 ปี ยังอยู่ในระยะเริ่มสร้างครอบครัว และคู่สมรสที่สมรสมาแล้วมากกว่า 20 ปี ก็อยู่ในช่วงระยะหลังการเลี้ยงลูกนั่นเอง

งานวิจัยของ สมเกียรติ เบญจศาสตร์ (2541) พบว่า ระยะเวลาสมรสมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส กล่าวคือ ผู้สมรสที่มีระยะเวลาสมรสมากขึ้นความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสก็จะลดลง ในขณะที่ระยะเวลาสมรสที่สั้นกว่า ความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสก็จะสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Greenstien (1996) ที่ศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อความมั่นคงในชีวิตสมรส พบว่า ในปัจจัยด้านระยะเวลาสมรสนั้น การสมรสที่คงทนอยู่อย่างน้อย 5 ปี มีแนวโน้มว่าการสมรสนั้นจะคงอยู่ แต่หากระยะเวลาสมรสอยู่ระหว่าง 2 - 5 ปี โอกาสที่ การสมรสจะสิ้นสุดลงจะสูงกว่าช่วงปีแรกของการสมรส แต่ไม่สอดคล้องกับ การศึกษาของ Carver & Teachman ,1933 (อ้างถึงโดย สมเกียรติ เบญจศาสตร์) ซึ่งศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหญิงที่สมรสอย่าง

ถูกต้องตามกฎหมาย มีอายุระหว่าง 15-49 ปี จำนวน 2,196 คน พบว่า หนึ่งในสามของชีวิตสมรสของสตรี ทั้งหมด จะสิ้นสุดหลังจากการสมรส 10 ปี โดยช่วงอายุสมรส 20 ปี มีการสิ้นสุดชีวิตสมรสถึงร้อยละ 38.00

นอกจากนี้ งานวิจัยของ วารี ว่องพินัยรัตน์ (2515) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความมีเหตุผลเกี่ยวกับการสมรสและชีวิตครอบครัวระหว่างผู้มีการศึกษาสูงและผู้มีการศึกษาต่ำ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 รุ่น คือ รุ่นที่มีอายุเฉลี่ย 60 ปี รุ่นที่มีอายุเฉลี่ย 40 ปี และรุ่นที่มีอายุเฉลี่ย 20 ปี พบว่า รุ่นที่มีอายุเฉลี่ย 20 ปีมีเหตุผลเกี่ยวกับการสมรสและชีวิตครอบครัวดีกว่ารุ่นที่มีอายุเฉลี่ย 40 ปี และรุ่นที่มีอายุเฉลี่ย 40 ปีมีเหตุผลเกี่ยวกับการสมรสและชีวิตครอบครัวดีกว่ารุ่นที่มีอายุเฉลี่ย 60 ปี โดยสรุปว่า ในช่วงเวลาที่ผ่านมาสมาชิกอายุนี้ ความมีเหตุผลเกี่ยวกับการสมรสและชีวิตครอบครัวในสังคมไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น

ส่วนระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของสามีกับระยะเวลาสมรสในแต่ละกลุ่มไม่มีความแตกต่างกัน แสดงว่า ระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของสามีในระยะเวลาสมรสแต่ละกลุ่มอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

ระดับการศึกษาเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารของ คู่สมรสทั้งสองฝ่าย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า หากคู่สมรสมีระดับการศึกษาระดับเดียวกันหรือไม่ต่างกันมากนัก น่าจะทำให้มีความคิด รวมถึงรสนิยมในการดำเนินชีวิตที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และมีความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ได้ตรงกันมากกว่า

เนื่องจากต่างก็ได้ผ่านการหล่อหลอมมาจากสถาบันการศึกษาเท่าๆ กันหรือใกล้เคียงกัน ดังนั้น คู่สมรสที่มีระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน น่าจะพูดคุยกันรู้เรื่องมากกว่า หรือกล่าวได้ว่า มีประสิทธิภาพในการสื่อสารสูงกว่า โดยมีงานวิจัยของ อัจฉนิภรณ์ นิลอรุณ (2542) ที่พบว่า คู่สมรสที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวต่างกัน และมีการตัดสินใจในครอบครัวแตกต่างกัน

เมื่อทดสอบหาความแตกต่างของประสิทธิภาพการสื่อสารของระดับการศึกษาของคู่สมรสแต่ละกลุ่ม พบว่า ฝ่ายภรรยาในกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่า

ปริญญาตรีมีระดับประสิทธิภาพการสื่อสาร ที่แตกต่างจากภรรยาที่จบการศึกษาในระดับอื่นๆ ส่วนสามีกลุ่มที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญาตรีมีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างจากกลุ่มที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนกลุ่มอื่นไม่พบว่าแตกต่างกัน

ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ในปัจจุบัน สังคมให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างมาก จนกล่าวได้ว่า การศึกษาในระดับที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป คือระดับปริญญาตรีขึ้นไป และการศึกษาเป็นสิ่งที่ยกระดับของคนได้ทางหนึ่ง ดังนั้นทุกคนต่างดิ้นรนจะศึกษาให้สูงที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ การเปลี่ยนแปลงนี้จะเห็นได้ชัดเจนในผู้หญิง ซึ่งมีการศึกษาสูงขึ้นกว่าเดิมมาก ค่านิยมเก่าๆที่ว่า ผู้หญิงไม่จำเป็นต้องเรียนสูง เพราะถึงอย่างไรก็ต้องแต่งงานไปเป็นแม่บ้านและสามีเป็นฝ่ายหาเลี้ยง เป็นค่านิยมที่ใช้ไม่ได้อีกแล้วในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสังคมเมือง การที่ผู้หญิงมีการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้สถานภาพของผู้หญิงสูงขึ้น และค่านิยมใหม่เข้ามาแทนที่ค่านิยมแบบเก่า เพราะผู้หญิงสามารถเลี้ยงตัวเองได้ มีหน้าที่การงานที่ดี จึงไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้ชาย ดังนั้น ผู้หญิงที่มีการศึกษาในระดับสูงจึงมีความเป็นตัวของตัวเอง และมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆมากขึ้น ซึ่งรวมถึงการดำเนินชีวิตด้วย จากข้อค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ภรรยาที่มีการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารระหว่างคู่สมรสที่แตกต่างจากภรรยาที่มีการศึกษาในระดับอื่นๆ (ระดับต่ำกว่ามัธยมต้น มัธยมต้น มัธยมปลาย อนุปริญญา และปริญญาตรี) นั้น จะเห็นว่า ภรรยาที่มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีย่อมมีค่านิยม และ ทักษะคติ ในเรื่องต่างๆที่แตกต่างไปจากภรรยาในกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับอื่นๆ เช่นเดียวกับฝ่ายสามีที่พบว่า สามีที่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่แตกต่างจากสามีที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา แต่ที่น่าสังเกต คือสามีที่จบการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี กลับมีระดับประสิทธิภาพการสื่อสารที่ไม่แตกต่างจากสามีที่มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมต้น มัธยมต้น และมัธยมปลาย

ทั้งนี้ ข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วารี ว่องพินัยรัตน์ (2515) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบความมีเหตุผลเกี่ยวกับการสมรสและชีวิตครอบครัว ระหว่างผู้ที่มีการศึกษาสูงและผู้ที่มีการศึกษาน้อย จากผู้ที่สมรสแล้ว 120 คน พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีเหตุผลเกี่ยวกับการสมรสและชีวิตครอบครัวดีกว่า ผู้ที่มีการศึกษาน้อยอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 อีกทั้ง งานวิจัยเรื่องการศึกษาศักดิ์ศรีและค่านิยมของสตรีไทยเกี่ยวกับการสมรส โดย ภัสสร ลิมานนท์ (2529) พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบมีอิทธิพลมากในเรื่องของความแตกต่างในทัศนคติที่มีต่อบทบาทเพศ และสถานภาพสตรี กล่าวคือ ผู้ตอบที่มีระดับการศึกษาน้อยกว่า (ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี) มีทัศนคติที่มีแนวโน้มว่าจะยอมรับว่า ชายมีบทบาทสำคัญกว่าหญิง ไม่ว่าจะอยู่ในระดับครอบครัว หรือระดับสังคม รวมทั้งยังคงยึดถือค่านิยมแบบเก่าที่สังคมกำหนดการแบ่งบทบาทของเพศหญิง และเพศชาย ในขณะที่ กลุ่มผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปจะยอมรับค่านิยมแบบเก่านี้น้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีค่านิยมแบบใหม่ที่ถือว่า หญิงควรมีสติที่จะทำอะไรที่ทัดเทียมชายมากพอสมควรเท่าที่สังคมและวัฒนธรรมแบบใหม่จะเปิดโอกาสให้ จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ระดับการศึกษาจึงมีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างคู่สมรส

เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากประสิทธิภาพในการสื่อสารมาแบ่งออกเป็นประเด็นตามแนวคิดของ Stinnett และ Walters (1983) ที่กล่าวถึงประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างคู่สมรส ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ประการ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในแต่ละประเด็น โดยหยิบยกปัจจัยที่พบว่า มีผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรส และประเด็นที่ น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

-การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ

ผลการศึกษาพบว่าระยะเวลาสมรสมีผลต่อระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอของสามี แต่ไม่มีผลต่อระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอของภรรยา ในประเด็นนี้ ผู้วิจัย วจจรชีวิตสมรสที่เปลี่ยนแปลงไป ย่อมมีผลกระทบต่อ

ลักษณะการ ปฏิสัมพันธ์ของคู่สมรส คู่สมรสที่เพิ่งใช้ชีวิตร่วมกันอาจจะมีเรื่องที่จะพูดคุยกันมากกว่า คู่สมรสที่แต่งงานกันนานแล้ว หรือ ในทางกลับกัน การใช้ชีวิตด้วยกันมานาน ก็อาจทำให้คู่สมรสมีเรื่องพูดคุยกันมากกว่าก็ได้ โดยแต่ละชั้นของวงจรชีวิตสมรส คู่สมรสต้องพบกับความเปลี่ยนแปลงในเหตุการณ์ต่างๆ อาทิเช่น การมีบุตร ปัญหาในครอบครัว ปัญหาด้านอาชีพการงาน หรือปัญหาทางเศรษฐกิจ เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ทำให้คู่สมรสมีเวลาพูดคุยกันน้อยลงหรือ เป็นไปได้ว่า อาจทำให้คู่สมรสบางคู่มีเรื่องที่ต้องปรึกษาหารือกันมากกว่าเดิม ทั้งนี้ สำหรับฝ่ายภรรยาแล้ว ตามหลักจิตวิทยา กล่าวว่า โดยทั่วไปผู้หญิงชอบที่จะพูดคุย มากกว่าผู้ชาย ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ระยะเวลาสมรสจึงมีผลต่อระดับการพูดคุยกันของสามี เนื่องจากวงจรชีวิตสมรสที่เปลี่ยนแปลงไป ในขณะที่ธรรมชาติของภรณยานั้นชอบพูดคุยเป็นปกติอยู่แล้ว ระยะเวลาสมรสจึงไม่มีผลต่อระดับการพูดคุยกันของภรรยา

นอกจากนี้ ยังพบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีระดับของการพูดคุยที่แตกต่างกันของทั้งสามีและภรรยาอีกด้วย ผู้วิจัยเห็นว่า คู่สมรสที่มีการศึกษาในระดับเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ย่อมมีเรื่องที่จะพูดคุยในประเด็นต่างๆ เช่นการเมือง เศรษฐกิจ ปัญหาสังคม เป็นต้น โดย Booth & White (1980 อ้างถึงโดย สุภาวดี เตชะเกรียงศักดิ์) กล่าวว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะเป็นผู้ที่มีความรู้มากและกว้างไกลกว่าผู้ที่ระดับการศึกษาต่ำ และผู้ที่มีการศึกษาสูงสามารถแก้ไขปัญหาได้ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณรุ่ง บุญธนนตพงษ์ (2535) พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความต้องการหย่าร้าง (ได้แก่ การมีปากเสียงทะเลาะและทุบตีกันของคู่สมรส การแสดงความไม่พึงพอใจของคู่สมรส ความไม่พึงพอใจบุตร เป็นต้น) และงานวิจัยของ สมเกียรติ เบญจศาสตร์ (2541) พบว่า ความแตกต่างด้านการศึกษาที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส

ประเด็นที่น่าสนใจ คือ พบว่าปัจจัยด้านจำนวนมีบุตรมีผลต่อระดับการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอของสามี แต่ไม่มีผลต่อระดับการพูดคุยของภรณยานั้น จะเห็นได้ว่า ตามบรรทัดฐานของสังคมที่กำหนดให้ภรรยาภิภาระหน้าที่ใน

การอบรมเลี้ยงดูบุตร แม้ว่า ในปัจจุบันภรรยา ส่วนใหญ่จะออกไปทำงานนอกบ้าน แต่ทว่าหน้าที่ที่เกี่ยวกับบุตรก็ยังคงเป็นภาระของฝ่ายภรรยา กล่าวได้ว่า ผู้หญิงที่แต่งงานแล้ว นอกจากความพร้อมที่จะเป็นภรรยา ยังต้องพร้อมที่จะเป็นมารดาอีกด้วย ดังนั้น จำนวนบุตรจึงไม่มีผลต่อระดับการพุดคุยของภรรยา ในขณะที่เมื่อมีบุตรเพิ่มเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ในครอบครัว สามีย่อมต้องสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว จึงต้องทุ่มเทเวลาไปกับหน้าที่การงาน เพื่อจะได้มีรายได้เพียงพอที่จะใช้จ่าย และยังครอบครัวมีจำนวนบุตรมากขึ้นเท่าใด ค่าใช้จ่ายในครอบครัว ก็ต้องเพิ่มมากขึ้นไป สามีจะยุ่งอยู่กับงานจนไม่มีเวลาที่เป็นส่วนตัวกับภรรยา เวลาที่จะพุดคุยกันก็หายาก หรือหากมีเวลาพุดคุยกันก็มักจะเป็นเรื่องของบุตรเสียมากกว่าจะเป็นเรื่องระหว่างกัน ดังนั้น จำนวนมีบุตรจึงมีผลต่อระดับการพุดคุยของสามี

- การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ระยะเวลาสมรสมีผลต่อการเปิดเผยตนเองของคู่สมรสทั้งสองฝ่ายนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ในระยะแรกของความสัมพันธ์ ทั้งสามีและภรรยาต่างต้องทำความรู้จักและปรับตัวเข้าหากัน และมักจะพยายามทำตัวให้สอดคล้องกัน หรือคล้ายตามกันให้มากที่สุด อีกทั้งยังมีความเกรงอกเกรงใจกันอยู่ และไม่กล้าที่จะแสดงตัวตนที่แท้จริงต่อคู่สมรส ต่อมา เมื่อคู่สมรสคุ้นเคยกับการใช้ชีวิตร่วมกันแล้ว ความเกรงใจกันเริ่มลดน้อยลง จึงกล้าเปิดเผยตัวตนที่แท้จริงมากขึ้น กล้าแสดงอารมณ์ความรู้สึก และความต้องการของตัวเองออกมา ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ระยะเวลาสมรสมีผลต่อระดับการเปิดเผยตนเองของคู่สมรส

ทั้งนี้ มีงานวิจัยของ Levinger & Senn (1967) อ้างถึงโดย Bahr ,1989) พบว่า การสื่อสารระหว่างคู่สมรสที่เป็นไปอย่างเปิดเผยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส โดยคู่สมรสที่มีการสื่อสารกันอย่างเปิดเผยตนเอง จะมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่าคู่ที่เปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองน้อย

- การเป็นผู้ฟังที่ดี

จากข้อค้นพบว่า ระยะเวลาสมรสมีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีของภรรยา แต่ระยะเวลาสมรสไม่มีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีของสามี ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ระยะเวลาสมรสมีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดี เนื่องมาจาก วงจรชีวิตสมรสที่คู่สมรสต้องผ่านไปตามขั้นตอนดังที่กล่าวมาแล้ว โดยปัจจัยที่เด่นชัดคือการมีบุตร ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสต้องปรับเปลี่ยนไป จากเดิมที่ภรรยามีเวลาให้สามีเต็มที่ ก็หันไปทุ่มเทเวลาให้บุตรแทน ดังนั้น เวลาที่เคยมีให้สามีก็ย่อมลดน้อยลง ยิ่งครอบครัวที่มีบุตรมากเท่าไร ความใกล้ชิดระหว่างสามีภรรยาก็ย่อมห่างออกไปมากขึ้นเท่านั้น คู่สมรสจะกลับมามีเวลาให้กันมากขึ้นก็เมื่อบุตรโตและแยกครอบครัวออกไป ดังนั้น ระยะเวลาสมรสจึงมีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีของภรรยา

นอกจากนี้ระดับการศึกษาของสามีมีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดี แต่ไม่มีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดีของภรรยา พิจารณาจากแนวคิดของ Booth & White ที่กล่าวว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง สามารถแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า ดังนั้น ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงน่าจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสื่อสาร รวมทั้งการจัดการกับความขัดแย้งในชีวิตสมรส ผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า น่าจะมีการรับมือกับปัญหาได้ดีกว่า เพราะมองเห็นทางแก้ไขได้ดีกว่า คู่สมรสที่มักขัดแย้งกัน เป็นเพราะต่างฝ่ายต่างไม่ฟังกัน และธรรมชาติของผู้หญิงชอบพูด ไม่เก็บความรู้สึก เมื่อมีปัญหาต้องการระบาย จึงต้องการคนรับฟัง หากสามีเข้าใจในข้อนี้ รับฟังอย่างตั้งใจ ก็จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งในชีวิตสมรสได้ทางหนึ่ง ส่วนภรยานั้น ในความสัมพันธ์ที่พบเห็นโดยทั่วไป ภรรยาย่อมแสดงบทบาทเป็นผู้ฟัง ที่ดีอยู่แล้ว เมื่อสามีเล่าหรือระบายความเครียดจากการทำงานหรือปัญหาต่างๆ ภรรยาก็ยินดีรับฟังและให้กำลังใจสามี ดังนั้น ระดับการศึกษาของภรรยาจึงไม่มีผลต่อระดับการเป็นผู้ฟังที่ดี

- การเข้าใจความหมายตรงกัน

จากผลการวิจัยที่พบว่า ระยะเวลาสมรสมีผลต่อระดับการเข้าใจความหมายตรงกันของภรรยา แต่ไม่มีผลต่อสามีนั้น หากพิจารณาจากความ

แตกต่างของผู้ชายและผู้หญิง จะเห็นได้ว่าเพศหญิงเป็นเพศที่มีความละเอียดอ่อน ซ้ำงจดจำ และใส่ใจกับเรื่องเล็กๆน้อยๆ ในขณะที่สามีให้ความสำคัญกับหน้าที่ การงาน เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวมากกว่า ดังนั้น ภรรยาน่าจะรับรู้และ เข้าใจถึงความหมายของการแสดงออกหรือพฤติกรรมของสามี ในการสื่อสาร โดยทั่วไปแล้ว ผู้หญิงชอบที่จะพูดคุยมากกว่า เมื่อเทียบกับผู้ชาย และผู้หญิงยัง แสดงออกทางด้านอารมณ์ความรู้สึกมากกว่า ในขณะที่ผู้ชายไม่ค่อยแสดงออก ทางอารมณ์มากนัก การที่ฝ่ายหนึ่งไม่แสดงความรู้สึก หรือบอกความต้องการให้ ชัดเจน ย่อมทำให้คู่สมรสอีกฝ่ายไม่สามารถเข้าใจความคิดของตนได้ อันจะ นำมาซึ่งความขัดแย้งในที่สุด

ข้อค้นพบนี้ สนับสนุนได้ดังที่ อูมาพร ตรังคสมบัติ กล่าวว่าการอยู่ ด้วยกันมานานไม่ได้เป็นเครื่องรับรองว่าสามีภรรยาจะเข้าใจกันเสมอไป ทั้งนี้เพราะ บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เป็นไปได้ยากที่จะสามารถเดาใจกันถูกต้อง เสมอ ดังนั้น หากต้องการให้อีกฝ่ายหนึ่งทำสิ่งใดก็ควรบอกให้รู้อย่างชัดเจน ดังนั้น แม้ว่าคู่สมรสจะอยู่ด้วยกันมายาวนานก็ตาม คู่สมรสก็ควรจะต้องสื่อสารกันอย่าง ถูกต้องและชัดเจน เพื่อจะได้เข้าใจความหมายได้ตรงกัน

- การเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจกัน

การวิจัย พบว่า ระยะเวลาสมรสมีผลต่อระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจกันของภรรยา แต่ไม่มีผลต่อระดับการเห็นอกเห็นใจ และให้ ก่อใจกันสามี หากวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดทางจิตวิทยา ที่กล่าวว่า ความ แตกต่างของผู้ชายและผู้หญิงมีสาเหตุจากหลายปัจจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้าน การเลี้ยงดู เพราะว่าผู้ชายเติบโตขึ้นมาโดยเน้นเรื่องความเป็นตัวของตัวเอง การ แยกออกจากครอบครัว ก็เพื่อจะดูแลตนเอง ให้ได้ การเป็นอิสระและตัดสินใจ ด้วยตนเอง จึงทำให้ผู้ชายไม่ค่อยเข้าใจถึงความ รู้สึกทั้งของตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้ สังคม ยังมีค่านิยมว่าผู้ชายต้องมีเหตุผลมากกว่าผู้หญิง ไม่ใช่อารมณ์ ตัดสิน ดังนั้น การที่ผู้ชายไม่สามารถสัมผัสกับความรู้สึก หรือ แสดงความรู้สึก ออกมาได้จึงเป็นวัฒนธรรมทางสังคมอย่างหนึ่งด้วย ส่วนผู้หญิงเติบโตขึ้นมา โดยเน้นเรื่องของความรู้สึก การดูแลเอาใจใส่ ความผูกพันกับผู้อื่น และการพึ่งพา

กัน ผู้หญิงจึงให้ความสำคัญกับความรู้สึก และถือว่าการรักษาความสัมพันธ์ให้ เป็นไปด้วยดีนั้นเป็นหน้าที่ และเป็นเครื่องชี้วัดถึงความสำเร็จของตน ต่างจาก ผู้ชายที่ถือว่า ความสามารถและความสำเร็จในหน้าที่การงานเป็นเครื่องชี้วัดถึง ตัวตนและ ความสำเร็จในชีวิต (อุมภาพร ตรังคสมบัติ ,2545) จึงสามารถสรุปได้ว่า ภรรยาทำให้ให้ความสำคัญกับความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน และเมื่ออยู่ด้วยกันนาน วันเข้าก็ยิ่งเพิ่มความรัก ความผูกพัน และเอื้ออาทรกันมากขึ้น ในขณะที่สามีมีบุคลิกภาพ ที่ต่างไป คือ ไม่ชอบแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกมากนัก ดังนั้น ระยะเวลาสมรสจึงมีผลต่อระดับความเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจของภรรยา

ทั้งนี้ งานวิจัยของ สมเกียรติ เบญจศาสตร์ (2541) ซึ่งศึกษา โครงสร้างความพึงพอใจในความรักความอบอุ่นในชีวิตสมรส พบว่า คู่สมรส ส่วนใหญ่มีการให้กำลังใจกันและกันอยู่ในระดับที่ต้องเพิ่มเติมมากพอสมควร โดยเขาให้ความเห็นว่า การให้กำลังใจเป็นการให้พลังต่อกันเพื่อให้มีชีวิตอยู่ต่อไป ได้อย่างมีความสุข และต่อสู้อุปสรรคต่างๆในการดำเนินชีวิต การดำเนินชีวิตคู่ หากต่างฝ่ายต่างคิดไปเองว่าอีกฝ่ายหนึ่งคงรับรู้แล้ว และไม่จำเป็นต้องแสดงออก มากนักนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง หากคู่สมรสแสดงออกให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้อย่าง ชัดเจน ย่อมทำให้เกิดความมั่นใจต่อคู่สมรสมากขึ้น

จากที่กล่าวมา คู่สมรสจึงต้องแสดงความเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจแก่กัน ไม่ว่าจะทางวาจา หรือด้วยการกระทำใดๆที่จะทำให้คู่สมรสอีกฝ่าย รับรู้และมั่นใจได้ เพราะโดยส่วนใหญ่แล้ว คู่สมรสมักจะละเลยการชมเชยกันเมื่อ อีกฝ่ายทำสิ่งที่ดี หรือแสดงออกไม่ชัดเจน เพราะว่าคิดว่าอีกฝ่ายน่าจะรู้อยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องบอกกล่าว หรือแสดงออกมากนัก แต่ในทางกลับกันหากว่าคู่สมรส อีกฝ่ายทำผิด กลับตำหนิด้วยวาจาหรือทำทางอย่างชัดเจน เช่นเดียวกับ แนวความคิดของ Stinette ที่กล่าวถึงคุณสมบัติของครอบครัวที่มีคุณภาพว่า มีอยู่ ทั้งหมด 6 ประการ และหนึ่งประการที่สำคัญมาก คือ การชื่นชมคุณค่าของคนใน ครอบครัว ซึ่งเขาได้ค้นพบจากการวิจัยว่า การชื่นชมคุณค่าของคนในครอบครัวนั้น แม้ว่าจะเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายมาก แต่มักจะถูกมองข้ามไป และแนวคิดของ สายสุรี จุติกุล ที่กล่าวว่า สามีและภรรยาต้องให้กำลังใจกันและกัน โดยอาจจะเป็นคำพูด

ร่วมด้วยท่าทางที่พร้อมจะสนับสนุนอยู่เสมอ ชมเชยในสิ่งที่ทำถูกต้องแล้ว เสริมทางบวก ขจัดทางลบ ชี้แนะทางออกหลายๆทาง ให้มีทางเลือก และให้เขาเลือกเองได้

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ระยะเวลาสมรสนั้นเป็นปัจจัยที่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรสในแทบทุกข้อจึงสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครมากที่สุด คือ ระยะเวลาสมรสและปัจจัยที่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรส รองลงมา คือ ระดับการศึกษา

ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรสทั้ง 5 ประการ คืออาชีพของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย จึงสรุปว่าอาชีพที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อระดับประสิทธิภาพการสื่อสารของคู่สมรส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉนิภรณ์ นิลอรุณ (2542) ที่พบว่า อาชีพที่แตกต่างกัน มีการตัดสินใจในครอบครัว (หมายถึง การตัดสินใจระหว่างสามีและภรรยา เพื่อให้มีการดำเนินการในเรื่องต่างๆในชีวิตประจำวัน ทั้งในปัจจุบันและที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต) ไม่แตกต่างกัน

- ลักษณะพฤติกรรมสื่อสารที่นำไปสู่การลดความขัดแย้งของคู่สมรสใน กรุงเทพมหานคร

ความขัดแย้งในชีวิตสมรส หรือ การกระทบกระทั่งกันบ้างระหว่างสามี ภรรยา นั้นเป็นเรื่องธรรมดา เปรียบเหมือนลิ้นกับฟัน แต่หากการกระทบกระทั่งนั้น บ่อยครั้ง และรุนแรงมากยิ่งขึ้น อาจทำลายความสัมพันธ์ที่ดีของคู่สมรสลงได้ ดังนั้น วิธีการจัดการหรือแก้ไขความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งที่คู่สมรสต้องเรียนรู้และร่วมมือกันแก้ไข ให้ความขัดแย้งเหล่านั้นลดน้อยลง หรือหมดสิ้นไป ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายได้ตามประเด็นดังต่อไปนี้

- การปรึกษาพูดคุยกันของคู่สมรส

พบว่า คู่สมรสส่วนใหญ่มีการปรึกษาพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ ในชีวิตสมรสควรจะมีการปรึกษาพูดคุยกันระหว่างคู่สมรส โดยการสื่อสารระหว่างกันนี้ ไม่ได้จำกัดเฉพาะแต่เพียงวัจนภาษา ต้องรวมถึงอวัจนภาษาด้วย ซึ่งการสื่อสารด้วยอวัจนภาษา (เช่น น้ำเสียง สีหน้า แววตา ท่าทาง และการสัมผัส เป็นต้น) จะช่วยสร้างหรือเพิ่มความเชื่อถือให้กับคู่สมรสได้มากกว่าคำพูด การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของคู่สมรสนั้นต้องเริ่มจากการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างมีประสิทธิภาพ และการพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอก็เป็นการเริ่มต้นที่ดี แม้ว่าคู่สมรสจะต่างมีภาระหน้าที่มากมาย แต่หากพยายามหาเวลาพูดคุยกันในเรื่องต่างๆทุกวัน ก็จะทำให้เกิดความเข้าใจและใกล้ชิดกัน อีกทั้ง ยังช่วยขจัดช่องว่างระหว่างกันไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดประสิทธิภาพการสื่อสารของ Stinnett & Walters และการศึกษาของ Narven ที่พบว่า คู่สมรสที่มีความสุขจะมีพฤติกรรมการ สื่อสารโดยมีการพูดคุยกันสูง แสดงความเข้าใจในคำพูดของคู่สมรส มีการสื่อสารในเรื่องที่กว้าง พร้อมทั้งจะสื่อสารกันตลอดเวลา มีภาษาที่มีความหมายระหว่างกันเป็นส่วนตัว และมีการใช้อวัจนภาษาที่แสดงถึงความรักต่อกัน

ผลการวิจัยยัง พบว่า เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัว ภรรยาส่วนใหญ่ จะเลือกปรึกษามี ในขณะที่มีส่วนใหญ จะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งอธิบายได้ว่า โดยลักษณะของผู้ชายชอบที่จะแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง เพราะเชื่อมั่นในความคิดและการตัดสินใจของตนเอง ในขณะที่ ผู้หญิงเมื่อมีปัญหาจะต้องการคำปรึกษา ต้องการคนรับฟัง และให้คำแนะนำ

- ระดับของความขัดแย้ง

คู่สมรสส่วนใหญ่มีความขัดแย้งกันนานๆครั้ง ซึ่งครอบครัวที่มีความขัดแย้งไม่ได้เป็นครอบครัวที่มีปัญหาแต่อย่างไร เพราะความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้ในทุกๆความสัมพันธ์ คู่สมรสควรจะยอมรับ และทำความเข้าใจว่าความขัดแย้งไม่ใช่สิ่งเลวร้ายที่ยอมให้เกิดขึ้นไม่ได้ และความขัดแย้งยอมสามารถแก้ไขได้โดยความร่วมมือกันของคู่สมรส โดยมีงานวิจัยของ Galvin & Blemmel (1986) พบว่า ทั้งคู่สมรสที่มีความสุขและคู่ที่ไม่มีมีความสุขในชีวิตสมรสต่างก็มีความขัดแย้งในชีวิตสมรสไม่แตกต่างกัน

กัน แต่ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตสมรสจะสามารถรับมือกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และนำมาใช้พัฒนาความสัมพันธ์ให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Markman (1981 ;อ้างถึงโดย อูมาพร ตรังคสมบัติ) ที่พบว่า ตัวพยากรณ์ถึงความพึงพอใจและความสำเร็จในชีวิตคู่ที่ดีที่สุด คือ ความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้ง หรือกล่าวได้ว่า ชีวิตสมรสจะประสบความสำเร็จได้ ไม่ใช่เพราะไม่มีความขัดแย้ง แต่เป็นเพราะคู่สมรสสามารถจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ดีต่างหาก

- สาเหตุของความขัดแย้ง

การศึกษาครั้งนี้พบว่า สาเหตุของความขัดแย้งที่พบมากที่สุด คือ พฤติกรรมของคู่สมรสอีกฝ่าย และความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันของคู่สมรส สาเหตุรองลงมาเป็นลำดับ ได้แก่ ญาติพี่น้องของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ก้าวร้าวรุนแรง การใส่อารมณ์ต่อกัน การใช้จ่ายในครอบครัว โดยเรื่องที่คุณสมรสมักขัดแย้งกันส่วนใหญ่ ได้แก่ พฤติกรรมของคุณสมรส การใช้จ่าย และเรื่องบุตร ตามลำดับ เทียบเคียงกับการศึกษาของ จรรยา เศรษฐบุตร และอุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์ (2541) ซึ่งพบว่า ปัญหาที่ผู้บริหารหญิงประสบอยู่ ได้แก่ ปัญหาเรื่องลูกมากที่สุด (ด้านการเลี้ยงดู การเรียน การเจ็บป่วย เป็นต้น) รองลงมาเป็นเรื่องเศรษฐกิจ ปัญหาสุขภาพของตนเอง และปัญหาเกี่ยวกับสามี ตามลำดับ และงานวิจัยของชัชชนันท์ สุวินทรากกร ที่พบว่าสาเหตุของการหย่าร้างส่วนใหญ่มาจากปัญหาด้านเศรษฐกิจ และความประพฤติส่วนตัวของคุณสมรส ทั้งนี้ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นหากไม่ได้รับการแก้ไข อาจลุกลามและนำมาซึ่งการหย่าร้างได้ในที่สุด ดังนั้น จะเห็นได้ว่าสาเหตุของความขัดแย้งในชีวิตสมรสโดยมากจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของคุณสมรส เรื่องเศรษฐกิจ และเรื่องบุตร

จากงานวิจัยของ Olson และคณะ (1989) อ้างถึงโดย อูมาพร ตรังคสมบัติ ได้ศึกษาครอบครัวชนชั้นกลางในสหรัฐอเมริกา พบว่า ครอบครัวจะมีความเครียดสูงสุดในระยะที่มีลูก ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดบ่อยๆ คือ ปัญหาเศรษฐกิจ การที่สามีไม่ค่อยอยู่บ้าน ความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยา และงานบ้าน ปัจจัยเหล่านี้พบได้ตลอดวงจรชีวิตแต่จะมากที่สุดในระยะที่มีลูก โดยสามีและภรรยามีความเครียดแตกต่างกัน ภรรยาจะรู้สึกเครียดกับปัญหางานบ้านและปัญหาเรื่องลูกมากกว่า ส่วนสามีจะเครียดกับปัญหาเศรษฐกิจมากกว่า

นอกจากนี้การศึกษาของ โสภา สปีลมันต์และคณะ (2536) ซึ่งศึกษารูปแบบของครอบครัวไทยที่พึงปรารถนาในสังคมเมือง พบว่า ความเข้าใจกันระหว่างสามีภรรยาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งประการแรก รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการเงิน บ้านและที่ดิน และตำแหน่งหน้าที่การงาน ตามลำดับ แต่สิ่งที่ครอบครัวส่วนใหญ่ยอมรับว่ายังขาดอยู่ คือ ความเข้าใจกันระหว่างสามีกับภรรยา พ่อแม่กับลูก และการอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน ซึ่งเหล่านี้เป็นเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัวมากขึ้น และการศึกษาของจันทรเพ็ญ คุปต์กาญจนากุล (2526) พบว่าความคิดตรงกันของคู่สมรสในบทบาทด้านการจัดการเงินของครอบครัว การตัดสินใจของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูบุตร การแบ่งเบาภาระงานบ้าน และการหาเลี้ยงครอบครัว มีผลกระทบต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส นั่นคือ หากคู่สมรสต้องการให้มีความพึงพอใจในชีวิตสมรส จำเป็นอย่างยิ่งที่คู่สมรสต้องเรียนรู้และให้ความสนใจ ความคาดหวังทางบทบาทที่ต่างฝ่ายต่างมีต่อกัน ซึ่งจะเป็นผลให้มีความคาดหวังทางบทบาทในทิศทางเดียวกัน เพื่อจะได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับความคาดหวังนั้นๆ อันจะเป็นพื้นฐานอันจะช่วยลดความขัดแย้งในครอบครัวลงได้

จากที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า สาเหตุของความขัดแย้งของคู่สมรสนั้น พบว่าเป็นประเด็นสำคัญๆ นั้นมีอยู่เพียงไม่กี่เรื่อง แต่ทั้งนี้ สิ่งที่สำคัญไม่ได้อยู่ที่ว่าประเด็นใดเป็นสาเหตุของความขัดแย้ง แต่อยู่ที่การรับรู้ถึงสาเหตุและยอมรับในความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และหาหนทางที่จะหลีกเลี่ยงหรือกรณีที่ไม่ได้ คู่สมรสก็ต้องร่วมมือกันจัดการแก้ไขให้ความขัดแย้งเหล่านั้นหมดไป

- ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง

ผลการวิจัยพบว่า คู่สมรสส่วนใหญ่จะแก้ไขความขัดแย้งให้หมดลงภายใน 1 วัน ซึ่งนับว่า มีการจัดการกับความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยเสนอว่า เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นในชีวิตสมรส คู่สมรสพึงหาวิธีการจัดการแก้ไขให้สิ้นไปโดยเร็ว ไม่ปล่อยคาราคาซัง หรือเก็บสะสมไว้จนความขัดแย้งนั้นรุนแรงขึ้นเป็นเท่าทวี และ อาจสายเกินกว่าที่จะแก้ไขได้ โดยอุมาพร ตรังคสมบัติ ระบุว่า ครอบครัวที่มีประสิทธิภาพจะแก้ปัญหาอย่างรวดเร็วและเป็นระบบ ปัญหาที่มีจึงมักเป็นปัญหาที่

เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ ไม่ใช่ปัญหาเรื้อรังที่แก้ไม่ได้เสียที ในทางตรงกันข้าม ครอบครัวยุคใหม่ที่มีประสิทธิภาพมักแก้ปัญหาอย่างไม่เป็นระบบ ไม่เสร็จสิ้นเป็นเรื่อยๆ ไป และกลายเป็นปัญหาเรื้อรังในที่สุด

- ความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้ และความขัดแย้งที่รุนแรง

ผลการวิจัยพบว่า คู่สมรสส่วนใหญ่ บอกว่าไม่เคยมีความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้ ทั้งนี้ ส่วนคู่สมรสที่ตอบว่า เคยมีความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้นั้น ระบุว่า เป็นเรื่องทัศนคติที่ไม่ตรงกัน และพฤติกรรมที่ติดเป็นนิสัยของคู่สมรส (เช่น ชอบดื่มสุรา ไม่มีระเบียบ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น) รวมทั้ง เรื่องของญาติพี่น้องของแต่ละฝ่ายที่เข้ามาวุ่นวาย ปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องที่พบได้บ่อยๆ และสังเกตได้ว่า ปัญหาเหล่านี้เป็นเรื่องที่ไม่มีวันสิ้นสุด โดยจะมีการหมุนเวียนกลับมาอยู่เรื่อยๆ แต่ส่วนใหญ่จะไม่ใช้เรื่องร้ายแรงจนรับไม่ได้ เพียงแต่สร้างความรำคาญใจให้คู่สมรสอีกฝ่าย อย่างไรก็ตามหากปัญหานั้นมีความรุนแรงขึ้น หรือไม่ได้รับการแก้ไข วันหนึ่งก็อาจกลายเป็นปัญหาที่ร้ายแรงได้ ซึ่ง อุมพร ตรังคสมบัติ กล่าวว่าในครอบครัวที่ปกติอาจมีบางปัญหาที่ไม่สามารถจะแก้ได้ โดยปัญหาที่แก้ไม่ได้นั้นก็ไม่ใช่ปัญหาใหญ่ที่มีความรุนแรง หรือคงอยู่นานจนทำให้การทำหน้าที่ด้านอื่นๆของครอบครัวบกพร่องไปด้วย

ส่วนความขัดแย้งที่รุนแรงถึงขนาดต้องการแยกทางกัน เป็นเรื่อง การนอกใจของสามี และญาติพี่น้องที่ก้าวก่ายวุ่นวาย การวิจัยพบว่า ฝ่ายภรรยาเคยมีความคิดจะแยกทางมีสัดส่วนมากกว่าฝ่ายสามี โดยมีงานวิจัยของ จรรยา เศรษฐบุตร และอุมภรณ์ ภัทรวาณิชย์ พบว่า ผู้บริหารหญิงส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 99.6 ไม่เคยมีความคิดที่จะแยกทางกับสามี ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับกลุ่มที่ตอบว่า มีความสุขในครอบครัวมากและมีความสุขในครอบครัวพอสมควร ส่วนกลุ่มที่ตอบว่า เคยมีความคิดหย่าร้าง คือ กลุ่มที่ไม่ค่อยมีความสุข

- วิธีการแก้ไขความขัดแย้ง

การแก้ไขความขัดแย้งในครอบครัวนั้นไม่ใช่หน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หากแต่จะต้องอาศัยการร่วมมือกันของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย โดยเมื่อพิจารณา

ตามทฤษฎีของ Heath & Bryant (1992) ซึ่งสรุปว่า การแก้ไขความขัดแย้งมีอยู่ 4 วิธี ได้แก่ การประนีประนอม การแข่งขัน การปรับให้เหมาะสม และการหลีกเลี่ยง จะพบว่า คู่สมรสมีพฤติกรรมแก้ไขความขัดแย้งในทุกวิธีที่กล่าวมา แต่มีสัดส่วนต่างกันในแต่ละวิธี โดยวิธีการประนีประนอมและการปรับให้เหมาะสมจะมีสัดส่วนมากกว่า โดยวิธีที่คู่สมรสใช้ได้แก่ การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย การปรับความเข้าใจกัน ในขณะที่คู่สมรสบางส่วนใช้วิธีการแข่งขัน โดยการโต้แย้งกันด้วยเหตุผล และส่วนหนึ่งใช้วิธีการหลีกเลี่ยง โดยการเงยหรือนิ่งเฉยไม่ตอบโต้ ทั้งนี้ การเงยหรือนิ่งเฉย จัดว่าเป็นพฤติกรรมสื่อสารทางลบ เพราะว่า การเงยไม่ได้ช่วยให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นหมดไป แต่กลับทำให้ความไม่พอใจรวมทั้งความขัดแย้งต่าง ๆ นั้น ก่อตัวขึ้น และสะสมไว้จนกระทั่งฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทนไม่ได้ จะเกิดการกระทบกระทั่งที่รุนแรงตามมา หากพิจารณาจากแนวคิดของอุมพร ตรังคสมบัติ ที่กล่าวว่า คู่สมรสใช้ความเงยเพื่อซ่อนความรู้สึกบางอย่าง เช่น เบื่อ โกรธ รำคาญ กลัว เสียใจ หรือบางครั้งเพื่อควบคุมอีกฝ่ายหนึ่ง โดยฝ่ายที่ใช้การเงยมักเป็นฝ่ายชาย เนื่องจากวัฒนธรรมในสังคมที่เน้นให้ผู้ชายมีเหตุผล ไม่ค่อยแสดงออกทางอารมณ์หรือความรู้สึกมากนัก ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า สัดส่วนของภรรยาและสามีที่ใช้วิธีการเงยหรือนิ่งเฉยแก้ไขความขัดแย้งไม่แตกต่างกันนัก (โดยภรรยาคิดเป็นร้อยละ 29.33 และสามีร้อยละ 28 ตามลำดับ) ซึ่งจะเห็นว่า ฝ่ายภรรยากลับใช้วิธีนี้มากกว่าฝ่ายสามีเสียอีก ข้อค้นพบในประเด็นนี้ จึงค้านกับแนวคิดของ อุมพร ตรังคสมบัติ ดังนั้น สรุปได้ว่า การเงยจึงเป็นวิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่คู่สมรสไม่ควรนำมาใช้ แต่คู่สมรสควรที่จะพูดคุยกันอย่างเปิดเผย และใช้เหตุผลกันจะแก้ไขความขัดแย้งได้มีประสิทธิภาพมากกว่า

พฤติกรรมสื่อสารทางลบอื่นๆ ที่พบในการวิจัยนี้ คือ การพูดจาทำร้ายความรู้สึกของอีกฝ่าย ซึ่งเป็นการแก้ไขความขัดแย้งด้วยการเอาชนะกัน ทั้งนี้ อุมพร ตรังคสมบัติ ระบุว่า การสื่อสารทางลบจะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบ เช่น โกรธ เสียใจ สับสน ทั้งยังทำให้ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชีวิตคู่ลดลง

การแก้ไขความขัดแย้งโดยอาศัยพ่อแม่ หรือญาติผู้ใหญ่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเข้ามาช่วยไกล่เกลี่ย ผู้วิจัยมีความเห็นในประเด็นนี้ว่า หากผู้ที่เข้ามาไกล่เกลี่ยไม่มีความเป็นกลาง จะยิ่งขยายผลความขัดแย้งให้ลุกลามขึ้น หรือหากแม้ว่าจะ

ไกลเกลี่ยให้ยุติความขัดแย้งลงได้ ก็เป็นเพราะคู่สมรสเกรงใจญาติผู้ใหญ่ที่มาไกลเกลี่ย แต่ไม่ได้เกิดความเข้าใจกันหรือลบความขุ่นเคืองใจลงไปได้ หรือกล่าวได้ว่าเป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อูมาพร ตรังคสมบัติ ที่กล่าวว่า การดึงเอาครอบครัวเดิมเข้ามาในความขัดแย้งนั้น ไม่ได้ทำให้ความตึงเครียดลดลง แต่กลับทวีความรุนแรง และขยายผลวงกว้างขึ้นอีก

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในประเด็นของพฤติกรรม การสื่อสารที่ลดความขัดแย้ง ผู้วิจัยมีข้อสังเกตว่า คู่สมรสต่างก็ทราบดีว่าคู่ของตนมีอุปนิสัยอย่างไร และจะแสดงออกหรือสื่อสารอย่างไรแล้วอีกฝ่ายจะชอบ หรือไม่ชอบ แต่ทำไมจะทำในทางที่ตรงกันข้าม ซึ่งสอดคล้องกับที่ อูมาพร ตรังคสมบัติ ที่กล่าวว่า ปัญหาการสื่อสารระหว่างคู่สมรสไม่คู่สมรสตั้งอยู่ที่การขาดทักษะ แต่อยู่ที่การที่ไม่ยอมสื่ออย่างเหมาะสม โดยจากการสังเกตการณ์ พบว่าสามีและภรรยาสามารถสื่อสารอย่างเหมาะสมได้ในสถานการณ์อื่นๆ เช่น เมื่ออยู่กับบุคคลอื่น ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการสื่อสารที่นำไปสู่การลดความขัดแย้งของคู่สมรส เป็นสิ่งที่คู่สมรสแต่ละคู่ต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ว่าควรจะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างไร และเมื่อรู้แล้ว ก็ต้องนำมาปฏิบัติด้วย มิเช่นนั้นมาใช้ในทางที่ไม่สร้างสรรค์ด้วยการเอาชนะกัน

- ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร

การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรส ได้แก่ ระยะเวลาสมรส อาชีพ และการมีบุตร ส่วนปัจจัยที่พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกับความขัดแย้ง คือ ระดับการศึกษา ผู้วิจัยได้อภิปรายผลในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

- การปรึกษาพูดคุยกันของคู่สมรส

ผลจากการศึกษา พบว่า ระยะเวลาสมรสกับระดับการปรึกษาพูดคุยของสามีมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ (ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05) แต่ระยะเวลาสมรสกับระดับการปรึกษาพูดคุยของภรรยาไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผลการวิจัยในข้อนี้สนับสนุนข้อค้นพบข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว ในเรื่องประสิทธิผลการสื่อสาร ข้อที่ 1 การปรึกษาพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ

- ระดับของความขัดแย้ง

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า จำนวนบุตรกับระดับของความขัดแย้งของภรรยามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ (ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05) นั้น ดังที่กล่าวมาแล้วว่า หน้าที่การเลี้ยงดูบุตรเป็นของภรรยา ภรรยาจะต้องสวมทั้งบทบาทมารดาและบทบาทของภรรยาในเวลาเดียวกัน ความเครียดจากการทำงานทั้งนอกบ้านและในบ้าน หรือแม้แต่ภรรยาที่ไม่ได้ทำงานนอกบ้านก็ตาม ก็ต้องประสบกับความเหน็ดเหนื่อยจากการดูแลเอาใจใส่สามีและบุตร และรวมทั้งสมาชิกในบ้านคนอื่นๆอีกด้วย ดังนั้น จำนวนบุตรจึงส่งผลต่อระดับความขัดแย้งของภรรยาได้ นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดยังพบว่า เรื่องที่คู่สมรสมักจะถกเถียงกัน คู่สมรสส่วนหนึ่งตอบว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับบุตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการอบรมเลี้ยงดู (เช่น ภรรยาตามใจบุตรมากเกินไป สามีไม่ค่อยมีเวลาให้บุตร หรือ คู่สมรสมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันในเรื่องการลงโทษบุตร เป็นต้น)

โดยมีการศึกษาวิจัยของ Miller (1979) อ้างถึงโดย นันทกานต์ วงษ์ปัญญา) ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์คู่สมรส จำนวน 212 คู่ มาวิเคราะห์ โดยพบว่า จำนวนบุตรเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบในทางตรงกันข้ามกับความเป็นเพื่อนคู่ชีวิต (หมายถึง การที่คู่สมรสสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันจนกลายเป็นเพื่อนคู่คิดที่เข้าใจและเอื้ออาทรต่อกัน) โดยเขากล่าวว่า แม้ว่าบุตรจะเป็นที่มาของความคาดหวัง หรือความพึงพอใจ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว จำนวนบุตรจะไปลดความถี่ของการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างคู่สมรส นอกจากนี้ การศึกษาของ Hackel (1984, อ้างถึงโดย Bahr ,1989) พบว่า ในช่วงหลังคลอดบุตรนั้น ทั้งหญิงและชายต่างมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลง เมื่อคู่สมรสของตนไม่ค่อยมีเวลาอยู่เคียงข้าง และไม่ค่อยแสดงความรักความห่วงใยต่อ

กันดังที่คาดหวัง และงานวิจัยของอุบลรัตน์ พิชญ์ชยะนันท์ (2531) พบว่า การมีบุตรมี ความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส

- สาเหตุของความขัดแย้งและเรื่องที่มีกขัดแย้งกัน

ผลจากการศึกษา พบว่า ระยะเวลาสมรสกับเรื่องที่มีกจะขัดแย้งกันของ ภรรยา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ (ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05) สำหรับประเด็นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ระยะเวลาสมรสที่มากน้อยต่างกัน ย่อมผลต่อเรื่องที่ คู่สมรสมักจะขัดแย้ง กัน โดยช่วงแรก คู่สมรสอาจขัดแย้งกันในเรื่องการปรับตัวเข้าหากัน เพราะยังไม่ คุ่นเคยกับการใช้ชีวิตคู่ ต่อมาเมื่อมีบุตร เกิดความขัดแย้งกันในเรื่องของบุตร หรือ ใน สภาพการณ์ที่มีปัญหาเศรษฐกิจ คู่สมรสก็อาจขัดแย้งกันในเรื่องการใช้จ่ายเงินทอง เป็นต้น โดยข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ Levenson และคณะ(1993 อ้างถึง โดยไชยยันต์ สุขบาล) พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับคู่สมรสวัยกลางคนแล้ว คู่สมรสใน วัยสูงอายุไม่ค่อยมีความขัดแย้งกันในเรื่องต่างๆ แต่จะมีความสุขมากขึ้น รวมทั้งสุขภาพ กายและสุขภาพจิตโดยทั่วไปของคู่สมรสวัยสูงอายุไม่ค่อยแตกต่างกัน และมีความสุข ในเรื่องต่างๆคล้ายกันอีกด้วย

ประเด็นต่อมา พบว่า จำนวนบุตรกับเรื่องที่มีกจะขัดแย้งของสามีมี ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ (ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05) ผู้วิจัยเห็นว่า เนื่องมาจาก ในช่วงแรกของความสัมพันธ์ คู่สมรสยังมีเวลาอยู่ด้วยกันอย่างเต็มที่ และยังไม่มีการ ต้องรับผิดชอบมากนัก เมื่อมีบุตรเพิ่มเข้ามา ย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น เพราะคู่สมรส ต้องมีภาระมากขึ้น และต้องพยายามสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวให้มากที่สุด สามี ต้องพยายามหารายได้มารองรับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ส่วนภรรยาก็หันไปให้เวลาและ พุ่มเทความสำคัญต่อบุตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Miller ที่พบว่า การมีบุตรมี ผลกระทบทางลบต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส

- ระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้ง

ระยะเวลาสมรสกับระยะเวลาที่ใช้แก้ไขความขัดแย้งของทั้งภรรยาและสามี มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ (ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05) ทั้งนี้เนื่องจาก ในชีวิตสมรสย่อมมีการขัดแย้งเกิดขึ้น คู่สมรสต่างก็ต้องหาวิธีแก้ไข และจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้น ให้หมดไป เพื่อดำเนินความสัมพันธ์ให้คงอยู่ต่อไป การประสบกับความขัดแย้งในครั้งแรกๆ คู่สมรสยังต้องเรียนรู้ลักษณะพฤติกรรมของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง แต่เมื่อมีประสบการณ์ก็จะสามารถแก้ไขและรับมือกับความขัดแย้งได้ดีขึ้น และยิ่งคู่สมรสใช้ชีวิตร่วมกันมากขึ้น ย่อมต้องเผชิญกับความขัดแย้งมากขึ้น และหลากหลายรูปแบบ รู้ว่าทำอะไรหรือแสดงออกอย่างไรแล้ว คู่สมรสอีกฝ่ายจะพอใจหรือไม่พอใจ ดังนั้น จึงทำให้คู่สมรสสามารถผ่านพ้นความขัดแย้งได้เร็วขึ้น โดยมีการศึกษาของ Greenstein (1996 ; อ้างถึงโดย สมเกียรติ เบญจศาสตร์) สนับสนุนว่า ยิ่งระยะเวลาสมรสเพิ่มขึ้น ความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสจะลดลง เนื่องจากประสบการณ์การใช้ชีวิตร่วมกันทำให้คู่สมรสได้เรียนรู้วิธีการเผชิญกับปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรสได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีวิธีคิดที่ยืดหยุ่นมากขึ้น มีการประนีประนอมในการแก้ไขความขัดแย้งต่างๆ ได้ดีขึ้น อีกทั้งเมื่อ คู่สมรสได้ใช้ชีวิตร่วมกันยาวนานขึ้น ความรับผิดชอบร่วมกันก็ได้พัฒนาจนเข้าสู่ความมีวุฒิภาวะที่พอเพียง ดังนั้น สามารถสรุปว่า ระยะเวลาสมรสเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาที่คู่สมรสใช้แก้ไขความขัดแย้ง

โดยผลการศึกษานี้ พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการจัดการกับความขัดแย้งของคู่สมรสทั้งสองฝ่ายเลย ซึ่งค้ำกับงานวิจัยของอชฌณีภรณ์ นิลอรุณ (2542) ที่พบว่า คู่สมรสที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีรูปแบบการสื่อสารในครอบครัวต่างกัน และมีการตัดสินใจในครอบครัวแตกต่างกัน

- ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสในกรุงเทพมหานคร

- ระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ฝ่ายสามีมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสในระดับสูง มีสัดส่วนมากกว่าภรรยา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ying (1991 ; อ้างถึงโดย ไชยยันต์ สุขบาล) ที่พบว่า ผู้ชายมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสมากกว่าผู้หญิง และงานวิจัยของ Bloom ,White และ Asher (1979) (อ้างถึงโดย อุมพร ตรังคสมบัติ ,49; 2545) ซึ่งกล่าวว่า ผู้ชายมักจะมีความสุขกับชีวิตแต่งงานมากกว่าผู้หญิง เพราะว่าผู้หญิงจะมีความเครียดมากกว่า มีอาการเจ็บป่วยทางจิตมากกว่า และมีความพึงพอใจในชีวิตแต่งงานน้อยกว่าผู้ชาย ในประเด็นนี้ ผู้วิจัย เห็นว่า ในยุคสมัยปัจจุบัน ผู้หญิงมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ต้องรับภาระทั้งงานในบ้านและยังออกไปทำงานนอกบ้านอีกด้วย จึงทำให้เกิดความเครียด และเหนื่อยล้าจากทั้งงานนอกบ้านและการดูแลความเรียบร้อยในบ้านอีก ในขณะที่ ผู้ชาย เหน็ดเหนื่อยจากงานนอกบ้านเท่านั้น เพราะสังคมไม่ได้คาดหวังให้ผู้ชายต้องทำงานบ้าน ดังคำกล่าวที่ว่า “งานของผู้ชายจบลงเมื่อพระอาทิตย์ตกดิน แต่งานของผู้หญิงไม่มีวันจบสิ้น” (จรรยา เศรษฐบุตร และ อุมภรณ์ ภัทรวาณิชย์ ,2541) โดยมีงานวิจัยของ Pleck,1984 และ Voydanoff,1987 (อ้างถึงโดย สุพจน์ พันธนิยะ ,2542) ที่พบว่า เพศหญิงจะยอมให้บทบาทในครอบครัวเข้าไปสอดแทรกบทบาทในการทำงาน เพราะว่าเพศหญิงได้ถูกกำหนดให้มีบทบาทในการรับผิดชอบครอบครัว ดังนั้น จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างครอบครัวกับ บทบาทในงาน ส่วนเพศชายยอมให้บทบาทในงานสอดแทรกบทบาทในครอบครัว เพราะเพศชายถูกกำหนดให้มีความรับผิดชอบในงาน

นอกจากนี้ มีงานวิจัย โดย Shimoda (1983 , อ้างถึงโดย Bahr ,1989) ที่พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาขึ้นอยู่กับว่าได้ความรักความห่วงใยจากสามี และยังพบว่า สามีมีการแสดงความรักความห่วงใยต่อภรยาน้อยกว่าที่ภรรยาต้องการและน้อยกว่าที่สามีเองต้องการด้วย นั่นคือ ภรรยาต้องการให้สามีแสดงความรักความห่วงใยต่อตนเองมากกว่าที่เป็นอยู่ และสามีก็คาดหวังว่า ตัวเขาเองน่าจะแสดงความรักความห่วงใยต่อภรรยา ได้มากกว่าที่เป็นอยู่ เช่นกัน

- ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส

พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส ได้แก่ ระยะเวลาสมรส ระดับการศึกษา และจำนวนบุตร ผู้วิจัยได้อภิปรายตามประเด็นปัจจัยได้ ดังนี้

ระยะเวลาสมรส

ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ระยะเวลาสมรสมีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสทั้งสองฝ่าย ทั้งนี้ เป็นไปตามความเปลี่ยนแปลงของวงจรชีวิตสมรสซึ่งคู่สมรสต้องผ่านเหตุการณ์ต่างๆและมีช่วงเวลาที่ดี และเลวร้ายร่วมกัน ในชีวิตคนเราย่อมต้องพบกับอุปสรรค และปัญหานานัปการ ในชีวิตสมรสก็เช่นกัน คู่สมรสทั้งคู่ต้องเผชิญกับปัญหาไม่มากก็น้อย และคงไม่มีคู่สมรสคู่ใดที่มีแต่ความสุขตลอดเวลา ช่วงเวลาที่ผ่านไป ย่อมนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงทั้งในทางที่ดีและร้าย ความเปลี่ยนแปลงนั้นอาจเกิดขึ้นอย่างช้าๆ หรือผ่านเข้ามาอย่างรวดเร็วจนอาจจะปรับตัวได้ไม่ทัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Miller (1976 ; อ้างถึงโดยอุบลรัตน์ พิชญ์ชยะนนท์) ซึ่งพบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะเปลี่ยนไปตามลำดับขั้นของชีวิตเป็นรูปตัวยู (U-Shape) โดยในระยะที่แต่งงานใหม่ๆ คู่สมรสมีเวลาที่จะอยู่ด้วยกันตามลำพัง เป็นช่วงที่เต็มไปด้วย ความรัก และความหวานชื่นในชีวิต ทั้งคู่ย่อมเอากันเอใจกันเป็นอย่างดี จึงทำให้เกิดความพึงพอใจในชีวิตสมรสสูงสุด และจะค่อยๆลดลงเมื่อมีบุตร เพราะคู่สมรสต้องทำงานหนักเพิ่มขึ้น มีความเครียดมากขึ้น เนื่องมาจากความรับผิดชอบที่มีต่อบุตร ทำให้คู่สมรสไม่ค่อยมีเวลาให้กันและกันมากนัก การเอากันเอใจกันย่อมน้อยลง ต่างทุ่มเทความรักให้กับบุตร ดังนั้น ความพึงพอใจในชีวิตสมรสย่อมลดน้อยลง จนกระทั่งเมื่อบุตรโตและแยกครอบครัวออกไป คู่สมรสจะมีเวลาให้กันมากขึ้น ในช่วงนี้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะเพิ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

ทั้งนี้ ผลจากการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่ พบตรงกันว่า ระยะเวลาสมรส มีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส อาทิเช่น งานวิจัยของ Lupri & Frideres (1981) และ Rollins & Cannon (1974 ; อ้างถึงโดย Bahr ,1989) พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับขั้นของชีวิต โดยความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะค่อยๆลดลง

จากตอนเริ่มแต่งงานใหม่ๆ จนถึงระยะที่ลูกพ้นจากความดูแลไปแล้ว ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะค่อยๆ กลับเพิ่มขึ้นมา นับจากระยะที่ลูกออกจากบ้านไปจนถึงวัยเกษียณอายุ นอกจากนี้ งานวิจัยโดย Cowen & Cowen (1985 ; อ้างถึงโดยอุมาพร ตรังคสมบัติ ,28; 2540) พบว่า การเปลี่ยนแปลงวงจรชีวิตสมรสจากระยะแต่งงานสร้างครอบครัวใหม่ไปสู่ระยะที่มีลูกเพิ่มเข้ามาในครอบครัว มักทำให้ความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลง โดยที่ภรรยาจะมีความรักและนับถือตนเองน้อยลง และงานวิจัยของอุบลรัตน์ พิชญ์ชยະนนท์ (2531) พบว่า ระยะเวลาสมรสมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส

ระดับการศึกษา

จากผลการวิจัยที่พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาอย่างมีนัยสำคัญ (ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05) นั้น ดังที่ทราบกันดีว่า สถานภาพของผู้หญิงเปลี่ยนแปลงไป ผู้หญิงมีการศึกษามากขึ้น มีความรู้ความสามารถ เท่าเทียมผู้ชาย และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ผู้หญิงจึงเป็นตัวของตัวเอง และมีอิสระมากขึ้น อีกทั้งในปัจจุบัน การหย่าร้างไม่ได้เป็นเรื่องร้ายแรงเหมือนในอดีต นอกจากนี้ ผู้หญิงที่มี การศึกษาที่ดี มีหน้าที่การงานที่ดี และสามารถหาเลี้ยงตัวเองได้ อาจไม่แต่งงานก็ได้ หรือ ถ้าหากแต่งงานไปแล้ว ชีวิตครอบครัวไม่มีความสุข หรือไม่พึงพอใจในชีวิตสมรส ผู้หญิงอาจตัดสินใจหย่าร้างได้ง่ายกว่าในอดีต

นอกจากนี้ กรรณิกา เฉลิมกุล (2535 :2-3) กล่าวว่า การกำหนดบทบาทระหว่างหญิงและชายในระยะแรกๆ มาจากพื้นฐานทางชีวภาพและปัจจัยทางธรรมชาติ กล่าวคือ ชายถูกรับรู้ว่าเป็นเพศที่เข้มแข็ง อดทน ถูกกำหนดให้ทำงานที่ต้องใช้แรงงาน มีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัว ส่วนหญิงซึ่งถือว่าเป็นเพศที่อ่อนแอ ต้องตั้งครรรภ์และมีบุตร จึงถูกกำหนดหน้าที่ให้เลี้ยงดูบุตร ปรนนิบัติสามี และทำงานบ้าน การจำแนกบทบาทดังกล่าว ทำให้เกิดบรรทัดฐานทางสังคมที่สืบทอดกันมา เรียกว่า บทบาทตามประเพณีดั้งเดิม (Traditional Role) แต่สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป กลายเป็นสังคมอุตสาหกรรม ก่อให้เกิดความต้องการด้านแรงงานมากขึ้น ตลอดจนหญิง มีโอกาสได้รับการศึกษาสูงขึ้น ผลักดันให้หญิงออกไปทำงานข้างนอก หญิงจึงมีส่วนเกี่ยวพันในเชิงเศรษฐกิจต่อครอบครัว ความเหลื่อมล้ำในบทบาทระหว่างชายหญิง

จึง ลดลง และมีแนวโน้มไปสู่ความเสมอภาค (Egalitarianism) มากขึ้น ดังนั้น เมื่อนำข้อค้นพบมาวิเคราะห์ตามแนวความคิดดังกล่าว จึงสามารถสรุปได้ว่า ระดับการศึกษามีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยา

ผลงานวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวณีย์ ตนะตุลย์ (2533 อ้างถึงโดยฉันทจิต จริยจรรยาโรจน์) ที่พบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในชีวิตสมรส แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญประคอง ภาณุรัตน์ (2531) ที่พบว่า วุฒิกการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส

จำนวนบุตร

ในงานวิจัยครั้งนี้ พบว่าจำนวนบุตรมีผลต่อระดับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสามี อภิปรายได้ว่า การมีบุตรย่อมสร้างครอบครัวให้สมบูรณ์ และบุตรก็เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวความสัมพันธ์ของคู่สมรสทางหนึ่ง ซึ่งพรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ กล่าวไว้ว่า การมีบุตรจะช่วยเยียวยาความสัมพันธ์ที่อาจแตกร้างได้ ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะประนีประนอมกันมากขึ้น (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ , 2536,9) โดยมีงานวิจัยหลายฉบับ สนับสนุนว่า การมีบุตรของคู่สมรสจะทำให้ความเสี่ยงในการหย่าร้างของชีวิตสมรสลดน้อยลง แต่ว่า เมื่อใดที่มีบุตรก็ย่อมมีค่าใช้จ่ายมากขึ้นตามมา คู่สมรสต่างก็มีภาระเพิ่มมากขึ้น ทำให้คู่สมรสมีเวลาให้กันน้อยลง และยังคู่สมรสมีบุตรมากขึ้น จะยังมีเวลาให้กันน้อยลงไปอีก โดยมีการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับขั้นของชีวิต เมื่อมีบุตรความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะค่อยๆ ลดลงจากตอนที่เพิ่งแต่งงาน จนกระทั่งบุตรพ้นจากความดูแลไปแล้ว ความพึงพอใจในชีวิตสมรสจะค่อยๆ กลับมาเพิ่มขึ้น (Bahr ,1989) และงานวิจัยของ Figley (1981; อ้างถึงโดย Bahr ,1989) ที่พบว่า ความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสที่มีบุตร จะต่ำกว่าคู่สมรสที่ไม่มีบุตร นอกจากนี้ Hackel (1984) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสัมพันธภาพในชีวิตสมรสในช่วงที่คู่สมรสกำลังเปลี่ยน สถานภาพไปเป็นพ่อแม่ ซึ่งพบว่า ในช่วงหลังคลอดบุตรนั้น ทั้งหญิงและชายต่างมีความพึงพอใจในชีวิตสมรสลดลง เมื่อคู่สมรสของตนไม่ค่อยมีเวลาอยู่เคียงข้าง และไม่คอยแสดงความรักความห่วงใยต่อกันดังที่คาดหวัง

อีกทั้ง ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุบลรัตน์ พิชญ์ชยะนนท์ ที่พบว่า การมีบุตรมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรส และงานวิจัยของสุภาวดี เตชะเกรียงศักดิ์ ที่พบว่า การมีบุตรเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสเช่นกัน

จากผลการวิจัยทั้งหมด ผู้วิจัยพบข้อสรุปว่า ในชีวิตสมรส นอกจากความรัก ความเข้าใจ และการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกันแล้ว การสื่อสารระหว่างคู่สมรสเป็นสิ่งที่สำคัญ แต่มักถูกมองข้ามไป กลับไปให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่นมากกว่า ทั้งๆที่ การสื่อสารมีความสำคัญไม่น้อยกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น รายได้ หรือ การมีบุตร เป็นต้น เพราะคู่สมรสที่ไม่มีบุตรแต่ก็ยังคงสามารถรักษาความสัมพันธ์ไว้ได้ยืนยาวก็มีให้เห็น หรือ ครอบครัวที่มีรายได้น้อย แต่ก็มีความสุขในครอบครัวได้ ทั้งนี้ เพราะสมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน ซึ่งความรักและความเข้าใจเกิดขึ้นและแสดงออกได้โดยการสื่อสารกัน ในความสัมพันธ์ย่อมหลีกเลี่ยงความขัดแย้งไม่ได้ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา และแม้ว่าความขัดแย้งจะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสาร แต่การสื่อสารนับเป็นเครื่องมือหรือตัวกลางสำคัญที่จะช่วยลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างคู่สมรสได้ดีที่สุด คู่สมรสจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสาร

ข้อจำกัดในงานวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งของคู่สมรส ซึ่งเป็นประเด็นที่ละเอียดอ่อนและเป็นเรื่องส่วนตัวที่โดยทั่วไปแล้วมักจะไม่เปิดเผย ดังนั้นข้อมูลที่ได้รับจึงอาจ มิได้เป็นคำตอบที่แท้จริง หรือกลุ่มตัวอย่างไม่เต็มใจจะให้ข้อมูล อีกทั้ง การวิจัยต้องขอความร่วมมือทั้งจากฝ่ายสามี และจากภรรยา ซึ่งพบว่าคู่สมรสบางคู่ นั้น ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เต็มใจหรือยินดีให้ข้อมูล

● ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

- ข้อเสนอแนะทั่วไปสำหรับคู่สมรส

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้เห็นภาพรวมของพฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรส ที่นำไปสู่การลดความขัดแย้ง และจากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาความสัมพันธ์ของคู่สมรสได้ดังต่อไปนี้

- 1 ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชีวิตสมรสเป็นสิ่งปกติ แต่ว่าคู่สมรสจะต้องนำความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นมาใช้อย่างสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์ โดยเปลี่ยนให้เป็นความเข้าใจที่ดีต่อกันมากยิ่งขึ้น และการยอมรับในความเป็นตัวของคู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งนี้ คู่สมรสต้องเข้าใจและยอมรับว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตสมรส และเผชิญหน้ากับความขัดแย้งที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ ความขัดแย้งเป็นเรื่องที่คู่สมรสทั้งสองฝ่ายต้องร่วมมือกันแก้ไข ไม่ใช่หน้าที่ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น หากเกิดความขัดแย้งขึ้น คู่สมรสต้องร่วมมือกันจัดการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นให้หมดไป
- 2 จากผลการวิจัยที่ว่า พฤติกรรมการสื่อสารที่สามารถแก้ไขและลดความขัดแย้งลงได้ ซึ่งคือ การพูดคุยกันอย่างเปิดเผย และการใช้เหตุผลโต้แย้งกัน จึงเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งที่คู่สมรสควรจะนำไปใช้ คู่สมรสพึงใช้พฤติกรรมการสื่อสาร ทางบวก และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการสื่อสารทางลบ
- 3 ประสิทธิภาพในการสื่อสาร 5 ประการ อันได้แก่ การพูดคุยกันอย่างสม่ำเสมอ การเปิดเผยตนเองระหว่างกัน การเป็นผู้ฟังที่ดี การเข้าใจความหมายร่วมกัน และการเห็นอกเห็นใจ และให้กำลังใจกัน เป็นทักษะการสื่อสารที่คู่สมรสควรยึดถือและปฏิบัติ เพื่อจะได้มาซึ่งความสุข และคุณภาพชีวิตสมรส อันจะส่งผลต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

- ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

- 1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่สมรสซึ่งอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร ไม่ได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ส่วนอื่นๆของประเทศไทย นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาก็เป็นเพียงตัวแทนของคู่สมรสในกรุงเทพมหานครส่วนหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้ ยังไม่อาจนำไปสรุปหรืออนุมาน ลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรสที่เป็นประชากรในกรุงเทพมหานครทั้งหมด รวมถึงประชากรไทยทั้งหมดได้ ดังนั้น จึงควรศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นคู่สมรสในต่างจังหวัด ซึ่งอาจมีแนวคิดหรือลักษณะพฤติกรรมที่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ ต่างกัน และแตกต่างจากคนในกรุงเทพมหานครด้วย
- 2 ระเบียบวิธีวิจัยที่จะใช้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเก็บข้อมูลเพื่อการอภิปรายผล ซึ่งผลที่ได้จากสองวิธีดังกล่าว อาจจะได้ข้อมูลที่แท้จริงและครบถ้วน ตามที่ได้แจ้งไว้ในข้อจำกัด ดังนั้น เพื่อให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอว่า ผู้ที่สนใจจะทำการศึกษาเรื่องนี้ต่อไปในอนาคต ควรจะใช้วิธีการวิจัยลักษณะอื่นๆ เช่น การสังเกตการณ์ เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรส ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่ถูกต้องสมบูรณ์และมีความชัดเจนในบริบทของการสื่อสารในขณะที่ทำการเก็บข้อมูล ซึ่งน่าจะทำให้ผลการวิจัยออกมาสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
- 3 ในการวิเคราะห์ผลวิจัยทางสถิติในส่วนของไค-สแควร์ พบว่า มีความคลาดเคลื่อนในการสรุปผลพอสมควร เนื่องจากความถี่ของข้อมูลที่เก็บมาจากกลุ่มตัวอย่างบางส่วนมีค่าน้อยเกินไป (มีค่าน้อยกว่า 5) ซึ่งก่อนจะดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยควรจะมีการศึกษาถึงการวิเคราะห์ทางสถิติ เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่แม่นยำมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ก่อ สวัสดิพิพาณิชย์. ความสัมพันธ์ในครอบครัวตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2518 .

กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช ,2519.

กรรณิกา เฉลิมกุล. การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตสมรสของผู้ที่มีเอกลักษณ์บทบาททางเพศ
แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิตสาขาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
,2535.

คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการสังคมแห่งชาติ ;แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์
แห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2535-2539) ,หน้า 21-25.

จรรยา เศรษฐบุตร และอุมาภรณ์ ภัทรวาณิชย์. รายงานการวิจัย ความรับผิดชอบด้านครอบครัวและ
การทำงานที่มีผลต่อสุขภาพและความมั่นคงในชีวิตสมรสของผู้บริหารหญิง นครปฐม ;
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ,2541.

จันทร์เพ็ญ คุปต์กาญจนากุล. ตัวแบบสมมติฐานความพึงพอใจในชีวิตสมรส : การทดสอบเฉพาะ
กรณีข้าราชการกระทรวงอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยา
และมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ,2526.

ฉันทจิต จริยจรรยาโรจน์. การเปรียบเทียบความพึงพอใจในชีวิตสมรสของคู่สมรสที่มีการจับคู่ของ
บทบาททางเพศต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย , 2541,หน้า 8.

ชัชชนันท์ สุวินทรากร .สาเหตุและผลกระทบของการหย่าร้าง : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ , 2536.

ไชยยันต์ สุขบาล. การรับรู้ถึงความรักความห่วงใยจากสามี กับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของภรรยาในสังคมชนบท อ.หนองพอก จ.ร้อยเอ็ด . วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2538.

เทียนฉาย กี่ระนันท์ และไพศาล เล็กอุทัย. กรุงเทพมหานคร 2545. กรุงเทพฯ ; จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2529.

นันทกานต์ วงษ์ปัญญา. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในชีวิตสมรสกับความไว้วางใจคู่สมรส. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2542.

บุญธรรม กิจจาปริดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล ,2540.

บุญประคอง ภานุรัตน์. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความไม่มั่นคงในชีวิตสมรส : ศึกษาเฉพาะกรณีสตรีที่สมรสแล้ว ภาคศรีสะเกษ ราชวิทยาลัย และเอกชน. วิทยานิพนธ์คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ,2530.

ภัสสร ลิมานนท์. การศึกษาทัศนคติ และค่านิยม ของสตรีไทยเกี่ยวกับการสมรส.สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2529.

วารี ว่องพินัยรัตน์. การเปรียบเทียบความมีเหตุผลเกี่ยวกับการสมรส และชีวิตครอบครัว ระหว่างผู้มีการศึกษาสูงและผู้มีการศึกษาต่ำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2515.

- วรรณภา ลำเจียกเทศ. แนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัวในทัศนะของสตรีที่สมรสแล้ว: ศึกษาเฉพาะกรณีสตรีที่มารับบริการจากศูนย์วิจัยการวางแผนครอบครัวโรงพยาบาลศิริราช. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะสังคมเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ,2530.
- สมเกียรติ เบญจศาสตร์. สภาวะความไม่มั่นคงในชีวิตสมรสในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ,2541.
- สมพงษ์ ธนัญญา. บทความประมวลประเด็นแนวความคิดเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว. สถาบันครอบครัว : มุมมองของนักสวัสดิการสังคม . สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ; สำนักพิมพ์ เจ บีรินทร์ ,2540
- สายสุรี จุติกุล. นโยบายและแผนงานหลักสตรีระยะยาว (2535-2540) : สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ,2537
- สุพจน์ พันธุ์ยะ. อิทธิพลของความขัดแย้งในงานและครอบครัวที่มีต่อความพึงพอใจในชีวิตของคุณสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กทม. วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ,2542.
- สุพัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร :ไทยวัฒนาพานิชย์ ,2539.
- สุรัสวดี จักรักษ์. การเลือกปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา และผลต่อการสื่อสารในกลุ่มผู้ร่วมงานในองค์กร ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาวาทวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542, หน้า 28.
- สุภาวดี เดชาเกรียงศักดิ์. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความพึงพอใจในชีวิตสมรสของสตรีวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้วในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2535, หน้า13.

สมาคมนักสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย . สถาบันครอบครัว : มุมมองของนักสวัสดิการสังคม
บทความ ประมวลประเด็น แนวคิด การเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว , กรุงเทพฯ :
 เจ พรินทร์, หน้า 209 ,2540.

สำนักสถิติแห่งชาติ. ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ.2538. สำนักสถิติแห่งชาติ
 สำนักนายกรัฐมนตรี.

โสภา สปีลมันด์ และคณะ. รูปแบบครอบครัวไทยที่พึงปรารถนาในสังคมเมืองในประเทศไทย.
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี
 นครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร ,2534.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย ; พิมพ์ครั้งที่ 10 ,2543.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว . ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะ
 แพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ; พิมพ์ครั้งที่ 2 ,2541.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. จิตวิทยาชีวิตคู่ และการบำบัดคู่สมรส. กรุงเทพฯ ; ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว
 จำกัด ; พิมพ์ครั้งที่ 1 , 2545.

อัชนีภรณ์ นิลอรุณ. การเปิดรับข่าวสาร การสื่อสารในครอบครัว และการตัดสินใจในครอบครัวของคู่
สามีภรรยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชา
 นิเทศศาสตร์พัฒนาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2542.

อุบลรัตน์ พิชญ์ชยะนนท์. คุณภาพชีวิตสมรส:ศึกษากกรณีข้าราชการสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 ,2531.

ภาษาอังกฤษ

Bahr, S.J. , Family Interaction. New York : Macmillan Publishing Company, 1989.

Barker,L.L. & Gaut ,D.A. , Communication. Massachusetts : A Simen &Schuster Company, Seventh Edition, 1996.

Cox ,F.D. , Human Intimacy : Marriage , The Family , and It's meaning. Eighth Edition , Wedsworth Publishing Company ,1999.

Devito , J. A. The Interpersonal Communication Book. Forth Edition. New York; Hamper & Row Publisher ,1986.

Duck, S. &Perlman, D. Understanding personal Relationships . California : Sage Publishing ,1986.

Dindia, K. & Fitzpatrick, M. A. Marital Communication Theory and Research : Three Approach Compared . California : Sage Publishing ,1986.

Galvin , K. M. & Brammel ,B. J. Family Communication : Cohesion and Chance. Forth Edition , Harpercollins College Publisher ,1996.

Heath,R.L. & Bryant,J. Human communication Theory and Research : Concept, Context ,Challenges . New Jersey: Lawrence Erlbaum Associated ,1992.

Infante ,D. A. ,Rancer , A. S. ,and Womack , D. F. Building Communication Theory. Third Edition ,Illinois :Waveland Press,1990.

Levinger,G. Close Relationships. University of Massachusetts Press,1979.

Littlejohn ,S.W. Theories of Human Communication .sixth Edition: Wedsworth Publishing Company,1998.

Stinnett,N. Strong Family : A Portrait ,Prevention in Family Sevices. Beverly Hills :Sage ,1983

Stinnett,N. & Walters , J. Relationships in Marriage and Family .New York : Macmillan, 1983.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยประกอบวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ การศึกษา
พฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรส”

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

สิ่งที่แนบมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด

ด้วยดิฉันนางสาวจัสมีน สุวรรณชีพ นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาวิทยา ภาควิชาวิทยาและ
สื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษา
พฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรส” โดยมี รศ. ดร.อรวรรณ ปิลาพันธ์โอบาท เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
ซึ่งการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารของคู่สมรสใน
กรุงเทพมหานคร ตลอดจน วิธีการสื่อสารที่คู่สมรสใช้ในการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นให้หมดไปได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงใคร่ขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล โดยข้อมูลที่ี้จากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้
จะนำไปใช้เป็นข้อมูล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการทำวิทยานิพนธ์ต่อไป ในการตอบ
แบบสอบถามจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากทั้งสามีและภรรยา ดังนั้น แบบสอบถามจึงมี 2 ฉบับ สำหรับ
ตัวท่านเองและสำหรับคู่สมรสของท่าน

ทั้งนี้ ข้อมูลเป็นของท่านจะประโยชน์อย่างยิ่ง และผลของการศึกษาในครั้งนี้คาดว่าจะ เป็น
แนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรสและสถาบันครอบครัวที่ดีขึ้น โดยขอรับรองว่า
ข้อมูลที่ท่านให้ทั้งหมด จะนำไปใช้เพื่อประกอบการศึกษาเท่านั้น ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่
ท่านให้ความร่วมมือและสละเวลาตอบแบบสอบถามชุดนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาว จัสมีน สุวรรณชีพ)

นิสิตปริญญาโท คณะนิเทศศาสตร์ สาขาวิชาวิทยา

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามเรื่องการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารเพื่อลดความขัดแย้งของคู่สมรส

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ลงใน () ที่ท่านเลือก หรือ เติมคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง

1 เพศของท่าน

() ชาย () หญิง

2 อายุปัจจุบันของท่าน _____ ปี

3 ท่านสมรสหรือใช้ชีวิตคู่ร่วมกับคู่สมรสของท่านมานานเท่าใด _____ ปี _____ เดือน

4 ก่อนสมรส ท่านและคู่สมรส ใช้เวลาในการสร้างความคุ้นเคย ศึกษานิสัยใจคอกันนานเท่าใด
_____ ปี _____ เดือน

5 ท่านมีบุตรหรือไม่

() มี () ไม่มี

หากมีบุตรแล้ว จำนวนบุตรของท่าน _____ คน

6 ท่านจบการศึกษาระดับสูงสุด คือ

() ต่ำกว่าประถม 6	() มัธยมต้น
() มัธยมปลาย	() อนุปริญญา
() ปริญญาตรี	() สูงกว่าปริญญาตรี

7 อาชีพหลักของท่าน คือ

☐ ค้าขาย	☐ พนักงานบริษัทเอกชน
☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / รับราชการ	☐ เกษตกร
☐ รับจ้าง	☐ กิจการส่วนตัว
☐ มิได้ประกอบอาชีพ	☐ อื่นๆ โปรดระบุ _____

8 รายได้ของท่านต่อเดือนโดยประมาณ

☐ ไม่มี	☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท
☐ 5,001-10,000 บาท	☐ 10,001 – 15,000 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ 20,001 – 25,000 บาท
☐ 25,001 – 30,000 บาท	☐ 30,001 – 35,000 บาท
☐ 35,001 บาทขึ้นไป	

9 รายได้ของคู่สมรสของท่านต่อเดือนโดยประมาณ

☐ ไม่มี	☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท
☐ 5,001-10,000 บาท	☐ 10,001 – 15,000 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ 20,001 – 25,000 บาท
☐ 25,001 – 30,000 บาท	☐ 30,001 – 35,000 บาท
☐ 35,001 บาทขึ้นไป	

10 ปัจจุบันท่านและคู่สมรส

- อยู่ร่วมกับครอบครัวของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
- แยกครอบครัวออกมา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาความพึงพอใจในชีวิตสมรส

คำชี้แจง โปรดเลือกตอบที่ท่านเห็นด้วยในข้อความแต่ละข้อ และใส่เครื่องหมาย X ลงในช่องคำตอบ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

- ระดับที่ 1 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ระดับที่ 2 ไม่เห็นด้วย
- ระดับที่ 3 ค่อนข้างเห็นด้วย
- ระดับที่ 4 เห็นด้วย
- ระดับที่ 5 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

พฤติกรรม	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1 ท่านและคู่สมรสมีความคิดเห็นตรงกันต่อเรื่องหรือประเด็นที่สำคัญ					
2 ท่านและคู่สมรสช่วยกันปรับปรุงความสัมพันธ์ ระหว่างกันให้ดีขึ้นเสมอ					
3 ท่านและคู่สมรสมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันสม่ำเสมอ (เช่น เล่นกีฬา ท่องเที่ยว ชมภาพยนตร์ เป็นต้น)					
4 ท่านและคู่สมรสแสดงออกถึงความรักต่อท่านอย่างเปิดเผย					
5 ท่านคิดว่า ชีวิตสมรสของท่านมีความมั่นคง					
6 ท่านไม่เคยรู้สึกโดดเดี่ยว อ้างว้างหรือถูกทอดทิ้ง					
7 ท่านรู้สึกว่า ท่านมีคุณค่าในสายตาของคู่สมรส					
8 ท่านและคู่สมรสร่วมกันต่อสู้กับอุปสรรคและ ปัญหาต่างๆจนคลี่คลายได้ในที่สุด					
9 ท่านและคู่สมรสมีเวลาให้กันเสมอ					
10 ท่านและคู่สมรสเคารพซึ่งกันและกัน					
11 ท่านและคู่สมรสต่างเป็นคู่คิดของกันและกัน					
12 ท่านภาคภูมิใจในตัวคู่สมรสของท่าน					
13 เมื่ออยู่กับคู่สมรส ท่านเป็นตัวของตัวเอง					
14 ท่านกับคู่สมรสเข้ากันได้เป็นอย่างดี					
15 ท่านรู้จักอุปนิสัยใจคอคู่สมรสของท่านเป็นอย่างดี					
16 ท่านและคู่สมรสเอาใจใส่ดูแลซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ					
17 ท่านและคู่สมรสต่างให้อภัยกันและกัน เมื่อฝ่ายใดทำผิด					
18 ท่านและคู่สมรสต่างแสดงบทบาทของคู่สมรสที่ดี					
19 ท่านและคู่สมรสเชื่อถือและไว้วางใจซึ่งกันและกัน					
20 ท่านรู้สึกพึงพอใจในชีวิตสมรสของท่าน					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการสื่อสารระหว่างคู่สมรส

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย X ลงในช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับลักษณะพฤติกรรมการสื่อสารของท่าน

และคู่สมรส ตามความเป็นจริงที่สุด มิใช่ตามที่ท่านคิดว่าควรจะเป็น โดยแต่ละคำตอบมีความหมาย ดังนี้

- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ท่านเห็นว่า ข้อความนั้นไม่ตรงกับความเป็นจริงในชีวิตสมรสของท่านขณะนี้มากที่สุด
- ค่อนข้างไม่เห็นด้วย หมายถึง ท่านเห็นว่าข้อความนั้น ไม่ตรงกับความเป็นจริงในชีวิตสมรสของท่านขณะนี้ค่อนข้างมาก
- ไม่แน่ใจ หมายถึง ท่านไม่แน่ใจหรือไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงในชีวิตสมรสของท่านขณะนี้หรือไม่
- ค่อนข้างเห็นด้วย หมายถึง ท่านเห็นว่า ข้อความนั้นตรงกับความเป็นจริงในชีวิตสมรสของท่านขณะนี้ค่อนข้างมาก
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ท่านเห็นว่า ข้อความนั้น ตรงกับความเป็นจริงในชีวิตสมรสของท่านขณะนี้มากที่สุด

ลักษณะพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย 2	ไม่แน่ใจ 3	ค่อนข้างเห็นด้วย 4	เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5
1 ท่านและคู่สมรสชอบที่จะพูดคุยสนทนากัน					
2 ท่านสามารถพูดคุยกับคู่สมรสได้อย่างเปิดเผยทุกเรื่อง					
3 ในการสื่อสารระหว่างกัน ท่านและคู่สมรสก็มีความเข้าใจที่ตรงกัน					
4 คู่สมรสของท่านยินดีรับฟังปัญหาของท่านเสมอ					
5 คู่สมรสของท่านเข้าใจความรู้สึกของท่านเป็นอย่างดี เช่น รู้ว่าท่าน กำลังโกรธ ไม่สบายใจ หรือ ไม่พอใจ เป็นต้น					
6 ท่านเข้าใจในความรู้สึกของคู่สมรสเป็นอย่างดี (เช่นเดียวกับข้อ 5)					
7 เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ท่านและคู่สมรสจะพูดคุยเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวร่วมกัน					
8 คู่สมรสเปิดโอกาสให้ท่านแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่					
9 คู่สมรสมักชื่นชมและยกย่องท่านด้วยวาจาหรือแสดงออกให้ทราบด้วยกิริยาท่าทาง					
10 คู่สมรสของท่านมักให้ความสนใจขณะที่ท่านกำลังพูด					
11 ก่อนจะพูด ท่านคำนึงถึงความรู้สึกของคู่สมรสเสมอ					
12 ก่อนจะพูด คู่สมรสของท่านคำนึงถึงความรู้สึกของท่านเสมอ					
13 คู่สมรสของท่านมักจะให้กำลังใจและคำแนะนำที่ดีแก่ท่าน					
14 ท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อคู่สมรสของท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา					
15 คู่สมรสของท่านมักแสดงอารมณ์หรือความรู้สึกที่แท้จริงต่อท่านอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา					

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเพื่อศึกษาเรื่องการจัดการกับความขัดแย้ง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ลงใน () ที่ท่านเลือก หรือ เติมคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริง เพียงหนึ่งคำตอบ ในแต่ละคำถาม

- 1 โดยทั่วไป ท่านและคู่สมรสมีการพูดคุยปรึกษากันในเรื่องต่างๆอย่างไร
 - () พูดคุยปรึกษาหารือกันอยู่เสมอ
 - () มีการพูดคุยปรึกษาเป็นบางครั้งหรือบางเรื่อง
 - () ไม่ค่อยมีเวลาจะพูดคุยกัน
 - () ไม่ปรึกษาหารือกันเลย

- 2 เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นในครอบครัว ส่วนใหญ่ใครเป็นผู้แก้ไข
 - () คู่สมรสของท่าน
 - () ตัวท่านเอง
 - () ท่านและคู่สมรสของท่านร่วมกันแก้ไข
 - () ญาติผู้ใหญ่
 - () ผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์
 - () อื่นๆ โปรดระบุ _____

- 3 หากมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว โดยปกติแล้ว ท่านมักจะปรึกษาใครก่อน
 - 1. () คู่สมรสของท่าน
 - () พ่อแม่ / ญาติผู้ใหญ่
 - () พยายามแก้ปัญหาด้วยตัวเอง
 - () เพื่อนสนิทของท่าน
 - () ปล่อยเลยตามเลย
 - () อื่นๆ โปรดระบุ _____

- 4 วิธีที่ท่านใช้แก้ไขเมื่อเกิดความขัดแย้งกับคู่สมรส (เลือกข้อที่ท่านมักปฏิบัติมากที่สุดเพียงข้อเดียว หรือหากใช้วิธีอื่นนอกเหนือไปจากนี้ โปรดระบุด้วย)
 - () พูดคุยกันอย่างเปิดเผย
 - () ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน
 - () เดินหนีไปจากตรงนั้น
 - () เจ็บ หรือ นิ่งเฉย
 - () ใช้อารมณ์ขันหรือหลีกเลี่ยงไปพูดเรื่องอื่นแทน
 - () อื่นๆ โปรดระบุ _____

- 5 วิธีที่ท่านเห็นว่า เป็นวิธีการแก้ไขความขัดแย้งกับคู่สมรสที่ได้ผลดีที่สุด (เลือกเพียงข้อเดียวหรือหากใช้วิธีอื่นนอกเหนือไปจากนี้ โปรดระบุด้วย)
- () พูดคุยกันอย่างเปิดเผย () ใช้เหตุผลโต้แย้งกัน
 () เดินหนีไปจากตรงนั้น () เจ็บ หรือ นิ่งเฉย
 () ใช้อารมณ์ขันหรือหลีกเลี่ยงไปพูดเรื่องอื่นแทน
 () อื่นๆ โปรดระบุ _____
- 6 เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น ระยะเวลาที่ท่านใช้ในการปรับความเข้าใจกับคู่สมรส
- () ภายใน 1 วัน () 2-3 วัน
 () 3-4 วัน () 1 สัปดาห์
 () มากกว่า 1 สัปดาห์
- 7 เรื่องใดที่ท่านและคู่สมรสมักขัดแย้งกัน
- () พฤติกรรมของอีกฝ่ายหนึ่ง () การใช้คำในครอบครัว
 () บุตร () ญาติพี่น้องของแต่ละฝ่าย
 () อื่นๆ (โปรดระบุ)
- 8 โดยทั่วไป ท่านและคู่สมรสมีความขัดแย้งกัน
- () บ่อยมาก () บ่อย
 () บ่อยพอสมควร () นานๆ ครั้ง
 () ไม่เคยขัดแย้งกันเลย
- 9 ท่านคิดว่า สาเหตุที่ท่านและคู่สมรสขัดแย้งกันมากที่สุด
 เนื่องจาก _____
-
-

10 ท่านคิดว่า สาเหตุที่ท่านและคู่สมรสสามารถขจัดหรือแก้ไขความขัดแย้งไปได้ เนื่องจาก

11 ท่านและคู่สมรสเคยมีความขัดแย้งที่ไม่สามารถแก้ไขได้หรือไม่

() เคย () ไม่เคย

หากเคย ท่านคิดว่าเป็นเพราะเหตุใด

12 ท่านกับคู่สมรสเคยมีความขัดแย้งที่รุนแรงถึงขั้นมีความต้องการแยกทางกัน หรือไม่

() เคย () ไม่เคย

หากเคย ท่านจัดการกับความขัดแย้งนั้นอย่างไร

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์

เพศ	อายุ
อายุสมรส	อาชีพ
การศึกษา	รายได้รวม
จำนวนบุตร	ลักษณะที่อยู่อาศัย
<p>คำถาม</p> <ol style="list-style-type: none"> เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้น ท่านจะแก้ไขอย่างไร ในชีวิตสมรสของท่าน เคยมีความขัดแย้งใดที่ไม่สามารถแก้ไขได้ หรือไม่ หากมี เป็นเรื่องใด และท่านคิดว่าเป็น เพราะอะไร ในชีวิตสมรสของท่าน เคยมีความขัดแย้งที่รุนแรง ถึงขั้นแตกหักหรือไม่ หากมี เป็นเรื่องใด และท่านสามารถผ่านพ้นหรือแก้ไขไปได้อย่างไร ท่านคิดว่า การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญต่อชีวิตสมรสหรือไม่ อย่างไร ท่านคิดว่าปัจจัยต่อไปนี้ ระยะเวลาสมรส อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และจำนวนบุตร มีผลต่อการเกิดความขัดแย้ง และการแก้ไขความขัดแย้งให้หมดไป หรือไม่ อย่างไร 	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจัสมิน สุวรรณชีพ เกิดเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2517 ที่จังหวัดกาญจนบุรี จบการศึกษาระดับมัธยมต้นที่โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย และมัธยมปลายที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา จากนั้นเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยสำเร็จการศึกษาในปี 2538 และสำเร็จการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ในปีการศึกษา 2540 โดยได้เข้าทำงานที่บริษัทออร์แกนอน ประเทศไทยจำกัด แผนกบุคคล ตั้งแต่ปี 2539 - 2542 และได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย